

**Univerzitet u Tuzli
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet**

I CIKLUS STUDIJA

STUDIJSKI PROGRAM: SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA

u primjeni od 2012/13 akademske godine

Tuzla, juli 2012. godine

UNIVERZITET U TUZLI

SENAT

Broj: 03-6202-4/11

Tuzla, 15.07.2011. godine

Na osnovu člana 59. stav (1) tačka e) Zakona o visokom obrazovanju („Sl. novine TK“ broj: 8/08, 11/09 i 12/09), a u vezi sa članom 118. istog Zakona, člana 75. stav (1) tačka 18) Statuta Univerziteta u Tuzli broj: 03-8409/09 od 21.10.2009. godine i Odluke o izmjenama i dopunama Statuta Univerziteta u Tuzli broj: 03-9035-1/10 od 24.11.2010. godine, Prijedloga Naučno-nastavnih vijeća fakulteta, Senat Univerziteta na sjednici održanoj 15.07.2011. godine, donio je

ODLUKU

o usvajanju inoviranih studijskih programa prvog ciklusa studija na fakultetima Univerziteta u Tuzli sa početkom primjene od ak. 2011/12. godine

I

Usvajaju se inovirani studijski programi prvog ciklusa studija na fakultetima Univerziteta u Tuzli sa početkom primjene od ak. 2011/12. godine, kako slijedi:

1. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
2. Fakultet tjelesnog odgoja i sporta
3. Filozofski fakultet, izuzev studijskog programa Žurnalistika
4. Mašinski fakultet
5. Rudarsko-geološko-građevinski fakultet i
6. Tehnološki fakultet.

II

Uslovno se usvaja inovirani studijski program prvog ciklusa studija Fakulteta elektrotehnike i zadužuju se dekan Fakulteta, Prorektor za nastavu i studentska pitanja, Prorektor za finansiranje i razvoj Univerziteta i Generalni sekretar Univerziteta, da do naredne sjednice Senata sačine rezime i izvrše analizu predloženog studijskog programa.

III

Uslovno se usvaja inovirani studijski program I ciklusa studija na odsjeku Tehnički odgoj i informatika Filozofskog fakulteta i zadužuju se Naučno-nastavno vijeće i dekan Fakulteta elektrotehnike da do naredne sjednice Senata izvrše analizu predloženog studijskog programa.

IV

Sastavni dio ove Odluke čine inovirani studijski programi prvog ciklusa studija na fakultetima Univerziteta iz tački I, II i III.

DOSTAVITI:

- 1x Fakulteti Univerziteta
- 1x Ured za nastavu i studentska pitanja
- 1x Generalni sekretar
- 1x Senat

PREDSJEDNIK SENATA

Prof.dr.sc. Enver Halilović

UNIVERZITET U TUZLI

SENAT

Broj: 03-3070-5/12

Tuzla, 18.04.2012. godine

Na osnovu člana 59. stav (1) tačka a) Zakona o visokom obrazovanju („Sl. novine TK“ broj: 8/08, 11/09 i 12/09), člana 75. stav (1) tačka 1) Statuta Univerziteta u Tuzli (Prečišćeni tekst) broj: 03-8605-2/11 od 19.10.2011. godine, Prijedloga Naučno-nastavnog vijeća Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta broj: 02/2-2420/12-8.1 od 29.03.2012. godine, te prethodnog mišljenja Vijeća Grupacije društvenih nauka broj: 10/5-2988-11/12 od 22.04.2012. godine, Senat Univerziteta na sjednici održanoj 18.04.2012. godine, donio je

ODLUKU

I

Vrši se izmjena naziva studijskih programa prvog ciklusa studija na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Univerziteta u Tuzli kako slijedi:

- 1) Studijski program "Logopedija i surdoaudiologija" mijenja naziv u "**Logopedija i audiologija**",
- 2) Studijski program "Edukacija i rehabilitacija" mijenja naziv u "**Specijalna edukacija i rehabilitacija**".

II

Ova Odluka stupa na snagu od akademske 2012/13. godine.

DOSTAVITI:

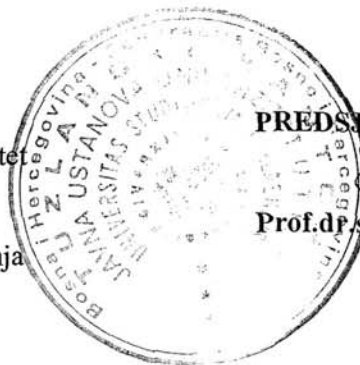
2x Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

○ Dekan

- Pomoćnik Generalnog sekretara

1x Ured za nastavu i studentska pitanja

1x Senat

PREDSTEDNIK SENATA

[Signature]
Prof.dr.sc. Enver Halilović

Uvod u disciplinu i kvalifikaciju.....	1
Izjava o razlozima.....	1
1. Opći dio.....	2
1.1. Stručni i akademski naziv i stepen koji se stiče završetkom studija I ciklusa.....	2
1.2. Uslovi za upis na studijski program	2
1.3. Naziv i ciljevi studijskog programa	2
1.4. Trajanje I ciklusa i ukupan broj ECTS bodova	3
1.5. Kompetencije i vještine koje se stiču kvalifikacijom (diplomom).....	3
1.6. Uslovi prelaska sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija...	3
2. Stručni dio.....	4
2.1. Struktura studijskog programa.....	4
2.2. Spisak obaveznih i izbornih predmeta.....	4
2.3. Nastavni plan.....	6
2.4. Uslovi upisa u naredni semestar.....	10
2.5. Izjava o metodama podučavanja i učenja.....	10
2.6. Objašnjenje o provjeri znanja.....	10
2.7. Generički kriteriji provjere znanja.....	10
2.8. Resursi učenja.....	11
2.9. Mogućnosti zapošljavanja.....	11
2.10. Međunarodna usaglašenost studijskog programa.....	11
2.11. Veza sa eksternim referentnim tačkama.....	13
2.12. Opis predmeta.....	17
I STUDIJSKA GODINA.....	17
Fiziologija.....	18
Osnove pedijatrije.....	20
Psihologija.....	23
Sociologija.....	26
Uvod u specijalnu edukaciju i rehabilitaciju I.....	29
Humana genetika.....	32
Pedagogija.....	35
Uvod u logopediju i audiologiju.....	37
Uvod u socijalnu pedagogiju.....	40
Inkluzivna praksa.....	43
Razvoj humane komunikacije.....	46
Uvod u specijalnu edukaciju i rehabilitaciju II.....	49
Psihologija osoba sa onesposobljenjem.....	52
Osnove poremećaja verbalne komunikacije.....	55
Volonterizam.....	58
Porodica i rehabilitacija.....	61
II STUDIJSKA GODINA.....	64
Neurologija.....	65
Opšta edukacijsko-rehabilitacijska dijagnostika i reedukacija.....	67
Uvod u intelektualne i razvojne teškoće.....	69
Programi i metode rada sa djecom oštećena vida I.....	72
Motorički poremećaji i hronične bolesti.....	75
Programi i metode rada sa učenicima oštećena vida I.....	78
Psihomotorni razvoj i rana rehabilitacija.....	81
Uvod u poremećaje autističnog spektruma.....	85
Psihijatrija.....	88
Statistika u edukaciji i rehabilitaciji.....	90
Asistivna rehabilitacijska tehnologija.....	92
Romska djeca u sistemu odgoja i obrazovanja.....	95
Engleski jezik za društvene i humanističke nauke.....	98
Funkcionalna procjena osoba oštećena vida.....	100
Grupni rad u edukaciji i rehabilitaciji.....	103
Osnove računarstva i informatike.....	105

III STUDIJSKA GODINA.....	108
Programi poticanja perceptivno motoričkih sposobnosti.....	109
Programi i metode rada sa učenicima oštećena vida II.....	112
Dijagnostičko-korekcionni postupci u rehabilitaciji vida I.....	115
Inkluzivna edukacija i teškoće učenja.....	118
Kreativna terapija.....	121
Procjena i tretman osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima.....	124
Praksa u edukaciji i rehabilitaciji I.....	128
Programi i metode rada sa djecom oštećena vida II.....	130
Procjena u edukaciji i rehabilitaciji i izrada IEP-a.....	133
Rana intervencija.....	136
Osobe s Down sindromom.....	139
Edukacijski senzomotorni programi.....	142
Primjena računara u edukaciji i rehabilitaciji.....	144
Menadžment u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji.....	146
Praktikum iz profesionalne rehabilitacije osoba oštećena vida.....	148
Oštećenje vida sa dodatnim utjecajnim teškoćama.....	151
IV STUDIJSKA GODINA.....	154
Profesionalna rehabilitacija.....	155
Odrasle osobe oštećena vida.....	158
Dijagnostičko-korekcionni postupci u rehabilitaciji vida II.....	161
Programi podrške u radu sa osobama sa intelektualnim teškoćama.....	164
Praksa u edukaciji i rehabilitaciji II.....	168
Rehabilitacijski programi za osobe treće životne dobi.....	170
Metode u edukaciji i rehabilitaciji djece sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima.....	173
Instrukcije u obrazovanju.....	176
Orijentacija i mobilitet osoba oštećena vida.....	180
Metodička praksa.....	183
Osnove radne terapije.....	185
Rehabilitacijsko savjetovanje.....	188
Nove tehnologije i pomagala u rehabilitaciji osoba oštećena vida.....	191
Suportivne terapije.....	193
Komunikacija osoba oštećena vida.....	196
Rehabilitacija putem pokreta.....	199
PRILOZI.....	201
Program za Tjelesni i zdravstveni odgoj.....	201

Uvod u disciplinu i kvalifikaciju

Studij specijalne edukacije i rehabilitacije utemeljen je na polisintezi interdisciplinarnih i transdisciplinarnih pristupa i savremenih spoznaja iz edukacijsko-rehabilitacijskih, biomedicinskih, humanističkih, te drugih srodnih društvenih znanosti. Studentima ovog odsjeka omogućeno je sticanje znanja i vještina za različite profesionalne identitete, gdje stižu široki raspon kompetencija potrebnih u specijalnoj edukaciji, rehabilitaciji i socijalnom uključivanju djece, mladih i odraslih osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima i oštećenjem vida. Kroz studij različitih kolegija studenti se potiču na holistički pristup, kao i na sticanje spoznaja o različitim problemskim područjima u čovjeka tokom rasta i razvoja (psihosomatske, somatopsihičke i psihosocijalne funkcije, tradicija, kulturni background). To se odnosi također i na razvoj i primjenu različitih doktrina psihosocijalne rehabilitacije (integracija, inkluzija), kao i različite komplementarne i suportivne dijagnostičke, preventivne, edukacijske, terapijske i rehabilitacijske postupke.

Izjava o razlozima

Intelektualne teškoće kao grana specijalne edukacije i rehabilitacije poznata je i priznata u svijetu, a u Bosni i Hercegovini ima osamnaest-godišnju tradiciju obrazovanja stručnih kadrova. Obrazovanje nekada oligofrenologa danas specijalnih edukatora-rehabilitatora u Bosni i Hercegovini od osnivanja Defektološkog fakulteta 1993. godine permanentno prati savremene trendove i razvoj specijalne edukacije i rehabilitacije u svijetu, a stečena diploma priznata je u velikom broju razvijenih zemalja svijeta.

Oštećenje vida kao grana specijalne edukacije i rehabilitacije poznata je i priznata u svijetu preko 80 godina, a u Bosni i Hercegovini ima petnaestogodišnju tradiciju obrazovanja stručnih kadrova. Obrazovanje iz područja oštećenja vida u Bosni i Hercegovini na Defektološkom fakultetu je od 1996. godine i permanentno prati savremene trendove i razvoj oštećenja vida u svijetu, a stečena diploma priznata je u velikom broju razvijenih zemalja svijeta.

Razvoj discipline **Motorički poremećaji i hronične bolesti** kroz vrijeme, od nastanka pa do danas, manifestira se kroz ogroman broj doktrina, srodnih teorijskih i praktičnih modela, na različite načine i različitim terminologijama (engl. disability studies, special education and rehabilitation, sofrology, somato-therapies, occupational therapy, psychomotoric reeducation, itd.). U početku trećeg milenijuma savremeni trendovi u svim disciplinama su obojeni ekološkim i holističkim pristupima čiji je osnovni cilj spašavanje i respektiranje oboljelog pojedinca i terapeuta koji su sve više ugroženi. Zbog toga su potrebna određena znanja iz područja profesionalne etike, tehničko-tehnološkog progressa, kao i potrebe novih oblika interdisciplinarnih komunikacija. Prema projekcijama Svjetske zdravstvene organizacije s obzirom na savremeni način života i ugroženost pojedinca, dinamika pojavnosti hroničnih bolesti i povreda iznositi će 60% od ukupne svjetske populacije do 2020. godine. Ako se ovoj slici pridruže i posljedice ratnih dejstava na našim prostorima i zaostala neeksplozirana minska sredstva, jasna je potreba daljeg razvoja jedne ovakve naučne oblasti i na našim prostorima koja će slijediti svjetske savremene trendove za treći milenij i omogućiti poboljšanje kvalitete života pojedinca i zajednice u našem društvu.

Nova saznanja u oblasti dijagnostike i tretmana, uvođenje savremenih metoda, tehnika i pristupa, tehnološko-tehnički progres, izrada novih kompjuterskih programa i aparata koji se koriste u području intelektualnih teškoća, oštećenja vida i motoričkih poremećaja i hroničnih bolesti, novi zahtjevi tržišta itd., zahtijevaju nužnost cjeloživotnog učenja i stalno proširivanje i produbljivanje znanja stručnjaka iz ove oblasti. Takođe, najnovije spoznaje i dostignuća iz drugih oblasti sa kojima je područje oštećenja vida, intelektualne teškoće, motorički poremećaji i hronične bolesti usko povezano (medicina, psihologija, pedagogija, didaktika i informatika) zahtijevaju upotpunjavanje i usavršavanje neophodnih primijenjenih znanja u pomenutim područjima.

1. Opći dio

1.1. Stručni i akademski naziv i stepen koji se stiče završetkom studija I ciklusa

Član 1.

Završetkom studija I ciklusa student stiče akademsko, odnosno stručno zvanje u skladu sa Pravilnikom o akademskim i stručnim zvanjima i načinu njihovog korištenja koji donosi Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK.

Uz diplomu studentu se izdaje i dodatak diplome (Supplement).

1.2. Uslovi za upis na studijski program

Član 2.

Pravo upisa na studijski program „Specijalna edukacija i rehabilitacija“, imaju kandidati državljani BiH, strani državljani i lica bez državljanstva sa završenom srednjom školom u četverogodišnjem trajanju u Bosni i Hercegovini, kao i kandidati koji su srednju školu završili izvan Bosne i Hercegovine, a za koje je nakon postupka nostrifikacije, odnosno ekvivalencije utvrđeno da imaju završeno odgovarajuće srednje obrazovanje. Pravo učešća na Konkursu imaju i kandidati sa završenom srednjom stručnom školom, ukoliko su stekli dopunsko obrazovanje iz općeobrazovnih predmeta u gimnaziji ili srednjoj tehničkoj i srodnoj školi. Klasifikacija i izbor kandidata za upis vrši se na osnovu rezultata prijemnog ispita i drugih kriterija u skladu s procedurama koje utvrđuje Senat Univerziteta u Tuzli.

1.3. Naziv i ciljevi studijskog programa

Član 3.

Studenti će tokom dodiplomskog studija dobiti osnovna znanja o intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima, oštećenju vida (terminologija, definicije, klasifikacije), o spoznajnim procesima kod tih osoba (osjetne funkcije, percepcija, pamćenje, pažnja, inteligencija, primjena Piagetove teorije, te teorija zona proksimalnog razvoja Vigotskog), o njihovom emocionalnom razvoju, o načinu učenja, o metodama podučavanja. Osnovni cilj univerzitetskog studijskog programa „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ na I ciklusu studija je da studenti steknu teorijska znanja i praktične vještine iz prevencije, dijagnostike, rehabilitacije i edukacije osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima i oštećenjem vida svih dobnih skupina. Pored toga Studijski program je usmjeren na stvaranje pozitivnog stava studenata o potrebi cjeloživotnog učenja i razvoja stručnih kompetencija. Izdani VII stepen stručne spreme nosiocu daje pravo korištenja zaštićenog stručnog zvanja Bachelor specijalne edukacije i rehabilitacije i pravo na profesionalni rad u području prevencije, detekcije, dijagnostike i tretmana osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima, oštećenjem vida i višestrukim smetnjama, svih dobnih skupina u odgojno-obrazovnim ustanovama (predškolskim, redovnim osnovnim i srednjim školama, ustanovama za odgoj i obrazovanje osoba sa poteškoćama u razvoju), zdravstvenim ustanovama (oftalmološkim, neurološkim, psihijatrijskim, fizijatrijskim, pedijatrijskim dispanzerima i klinikama) i ustanovama socijalne zaštite (centri za socijalni rad; komisije za procjenu sposobnosti i određivanje nivoa podrške djeci i omladini ometenoj u psihičkom ili fizičkom razvoju; dnevni centri za tretman osoba sa smetnjama u razvoju; ustanove za boravak starih, bolesnih i iznemoglih; dom za djecu bez roditeljskog staranja); savjetovalištima, centrima za mentalno zdravlje, gerijatrijskim ustanovama, ustanovama nevladinog sektora i sl. Primjena novog Nastavnog plana i programa pod nazivom „Edukacija i rehabilitacija“ počela je akademske 2011/2012 godine, te pod izmijenjenim nazivom „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ od akademske 2012/13. godine.

1.4. Trajanje I ciklusa i ukupan broj ECTS bodova

Član 4.

Prvi ciklus studija traje četiri godine (8 semestara) i vrednuje se sa 240 ECTS bodova. Studijska godina se organizuje u dva semestra (zimski i ljetni), od kojih svaki traje 15 nastavnih sedmica.

1.5. Kompetencije i vještine koje se stiču kvalifikacijom (diplomom)

Član 5.

Nakon završenog studijskog programa „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ na I ciklusu studija studenti će biti osposobljeni za:

- prevenciju, rano otkrivanje i evidentiranje, dijagnostiku i tretman s osobama s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima i oštećenjem vida;
- korištenje bazičnih znanja i stečenih iskustava vezanih za razumijevanje koncepta intelektualnih teškoća, motoričkih poremećaja i hroničnih bolesti i oštećenja vida;
- primjenu vještina u smislu aplikacije stečenih saznanja u unapređenju svih područja razvoja osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima i oštećenjem vida;
- individualni i timski rad;
- analiziranje društvenog položaja i ostvarivanja prava osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima i oštećenjem vida;
- edukaciju osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima i oštećenjem vida kako u segregacijskim uvjetima, tako i u uvjetima inkluzije;
- primjenu adaptiranih rehabilitacijskih tehnologija u edukaciji i rehabilitaciji;
- obuku o načinu korištenja specijalnih pomagala;
- planiranje i provođenje specijaliziranih edukacijsko-rehabilitacijskih programa psihomotorne reedukacije sa djecom sa višestrukim smetnjama, poremećajima iz autističnog spektra i poremećajima verbalne i neverbalne komunikacije;
- integrisanje stečenih znanja (iz edukacijsko-rehabilitacijskih, medicinskih, pedagoških, psiholoških i socioloških nauka), te njihovu primjenu u rješavanju problema, donošenju odluka u praksi, te savjetovanju i informisanju osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima, oštećenjem vida, višestrukim smetnjama, kao i njihovih porodica;
- postupanje prema etičkim načelima struke;
- samostalno učenje i korištenje stručne literature;
- nastavak školovanja na II ciklusu studija iz područja specijalne edukacije i rehabilitacije.

1.6. Uslovi prelaska sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija

Član 6.

Studentu Univerziteta u Tuzli se može omogućiti prelazak sa jednog studijskog programa na drugi studijski program pod uslovima i postupku predviđenim Pravilima studiranja na I ciklusu studija na Univerzitetu u Tuzli.

Član 7.

Studentu drugog Univerziteta može se omogućiti prelazak sa srodnih akreditovanih studijskih programa na studijski program „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ pod uslovima i postupku utvrđenim Pravilima studiranja na I ciklusu studija na Univerzitetu u Tuzli i Listom srodnih studijskih programa za odobravanje prelazaka studenata sa drugih univerziteta, odnosno srodnih studijskih programa Univerziteta u Tuzli.

2. Stručni dio

2.1. Struktura studijskog programa

Studijski program „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ je četverogodišnji studij koji se realizuje kroz osam semestara, pri čemu svaki semestar ima po 15 nastavnih sedmica. Vrednuje se sa 240 ECTS bodova. Specijalni edukacijsko-rehabilitacijski dio pripada području Društvenih nauka, polju Edukacijsko-rehabilitacijskih nauka i granama Oštećenje vida, Motorički poremećaji i hronične bolesti i Intelektualne teškoće. Studijski program se sastoji iz obaveznih i izbornih predmeta. Obavezni predmeti su osmišljeni na način da studentima omoguće sticanje opštih i stručnih znanja i vještina iz oblasti specijalne edukacije i rehabilitacije, ali i osnovna neophodna znanja iz drugih oblasti sa kojima su specijalna edukacija i rehabilitacija usko povezani (medicina, psihologija, pedagogija, sociologija i informatika). Obavezni predmeti su dizajnirani tako da daju identitet kvalifikaciji. U obaveznim stručnim predmetima naglasak se stavlja na timski rad, ali i sposobnost nezavisnog rada i praktične vještine. Svaka studijska godina ima deset obaveznih predmeta. U prvoj studijskoj godini pored deset obaveznih predmeta, student u oba semestra pohađa i Tjelesni i zdravstveni odgoj u okviru kojeg, sa ponuđene liste, bira određenu fizičku aktivnost. Nastava Tjelesnog i zdravstvenog odgoja se realizira kroz teoretsko-praktičnu nastavu (vježbe) i ne ocjenjuje se. Izborni predmeti su osmišljeni da se studentima omogući sticanje znanja i spoznaja iz oblasti specijalne edukacije i rehabilitacije u skladu sa njihovim interesima, afinitetima i potrebama. Izborni predmeti su na raspolaganju na svakoj studijskoj godini u svakom semestru. U prvoj studijskoj godini, pored izbornih predmeta, student u oba semestra bira po jedan predmet sa liste izbornih predmeta tjelesnog i zdravstvenog odgoja koji se ne ocjenjuje. Studenti III i IV studijske godine su obavezni da u svakom semestru odrade praksu po 75 sati u ustanovama koje se bave prevencijom, dijagnostikom, rehabilitacijom i edukacijom osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima i oštećenjem vida. Ukupan broj od 300 sati odrađene prakse studentima je valoriziran kroz ECTS kredite definisane Nastavnim planom iz predmeta: Praksa u edukaciji i rehabilitaciji I, Praksa u edukaciji i rehabilitaciji II i Metodička praksa (po 2 ECTS iz svakog od navedenih predmeta).

2.2. Spisak obaveznih i izbornih predmeta

Obavezni predmeti	Izborni predmeti
1. Fiziologija	1. Razvoj humane komunikacije
2. Osnove pedijatrije	2. Uvod u specijalnu edukaciju i rehabilitaciju II
3. Psihologija	3. Psihologija osoba sa onesposobljenjem
4. Sociologija	4. Osnove poremećaja verbalne komunikacije
5. Uvod u specijalnu edukaciju i rehabilitaciju I	5. Volonterizam
6. Tjelesni i zdravstveni odgoj I	6. Porodica i rehabilitacija
7. Humana genetika	7. Asistivna rehabilitacijska tehnologija
8. Pedagogija	8. Romska djeca u sistemu odgoja i obrazovanja
9. Uvod u logopediju i audiologiju	9. Engleski jezik za društvene i humanističke nauke
10. Uvod u socijalnu pedagogiju	10. Funkcionalna procjena osoba oštećena vida
11. Inkluzivna praksa	11. Grupni rad u edukaciji i rehabilitaciji
12. Tjelesni i zdravstveni odgoj II	12. Osnove računarstva i informatike
13. Neurologija	13. Osobe s Down sindromom
14. Opšta edukacijsko-rehabilitacijska dijagnostika i reedukacija	14. Edukacijsko senzomotorni programi
15. Uvod u intelektualne i razvojne teškoće	15. Primjena računara u edukaciji i rehabilitaciji

16. Programi i metode rada sa djecom oštećena vida I	16. Menadžment u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji
17. Motorički poremećaji i hronične bolesti	17. Praktikum iz profesionalne rehabilitacije osoba oštećena vida
18. Programi i metode rada sa učenicima oštećena vida	18. Oštećenja vida sa dodatnim utjecajnim teškoćama
19. Psihomotorni razvoj i rana rehabilitacija	19. Osnove radne terapije
20. Uvod u poremećaje autističnog spektruma	20. Rehabilitacijsko savjetovanje
21. Psihijatrija	21. Nove tehnologije i pomagala u rehabilitaciji osoba oštećena vida
22. Statistika u edukaciji i rehabilitaciji	22. Suportivna terapija
23. Programi poticanja perceptivno motoričkih sposobnosti	23. Komunikacija osoba oštećena vida
24. Programi i metode rada sa učenicima oštećena vida II	24. Rehabilitacija putem pokreta
25. Dijagnostičko- korekcionni postupci u rehabilitaciji vida I	
26. Inkluzivna edukacija i teškoće učenja	
27. Kreativna terapija	
28. Procjena i tretman osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima	
29. Praksa u edukaciji i rehabilitaciji I	
30. Programi i metode rada sa djecom oštećena vida II	
31. Procjena u edukaciji i rehabilitaciji i izrada IEP-a	
32. Rana intervencija	
33. Profesionalna rehabilitacija	
34. Odrasle osobe oštećena vida	
35. Dijagnostičko- korekcionni postupci u rehabilitaciji vida II	
36. Programi podrške u radu sa osobama sa intelektualnim teškoćama	
37. Praksa u edukaciji i rehabilitaciji II	
38. Rehabilitacijski programi za osobe treće životne dobi	
39. Metode u edukaciji i rehabilitaciji djece sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima	
40. Instrukcije u obrazovanju	
41. Orjentacija i mobilitet osoba oštećena vida	
42. Metodička praksa	

2.3. Nastavni plan

I STUDIJSKA GODINA									
Šifra	OBAVEZNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
ZOP-01	Fiziologija	4		1	6				
ZOP-02	Osnove pedijatrije	2		1	4				
ZOP-03	Psihologija	3	2		6				
ZOP-04	Sociologija	2			3				
ZOP-05	Uvod u specijalnu edukaciju i rehabilitaciju I	4	2		6				
ZOP-06	Tjelesni i zdravstveni odgoj I			2	1				
ZOP-07	Humana genetika					3		1	5
ZOP-08	Pedagogija					2	1		4
ZOP-09	Uvod u logopediju i audiologiju					4	1		6
ZOP-10	Uvod u socijalnu pedagogiju					2	2		4
ZOP-11	Inkluzivna praksa					3	2		6
ZOP-12	Tjelesni i zdravstveni odgoj II							2	1
UKUPNO OBAVEZNIH		15	4	4	26	14	6	3	26
DOPUNSKI KREDITI					4				4
UKUPNO					30				30

PREDMETI TJELESNOG I ZDRAVSTVENOG ODGOJA SE NE OCJENJUJU.

*U DOPUNSKE KREDITE ZIMSKOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (4 ECTS)
U DOPUNSKE KREDITE LJETNOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (4 ECTS)*

I STUDIJSKA GODINA									
Šifra	IZBORNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
ZIP-01	Razvoj humane komunikacije	3	1		4				
ZIP-02	Uvod u specijalnu edukaciju i rehabilitaciju II	3	1		4				
ZIP-03	Psihologija osoba sa onesposobljenjem	3	1		4				
ZIP-04	Osnove poremećaja verbalne komunikacije					3	1		4
ZIP-05	Volonterizam					3	1		4
ZIP-06	Porodica i rehabilitacija					3	1		4

*U ZIMSKOM SEMESTRU STUDENT BIRA JEDAN IZBORNI PREDMET (4 ECTS)
U LJETNOM SEMESTRU STUDENT BIRA JEDAN IZBORNI PREDMET (4 ECTS)*

II STUDIJSKA GODINA									
Šifra	OBAVEZNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
ZOP-13	Neurologija	2		1	5				
SER-OP-01	Opšta edukacijsko-rehabilitacijska dijagnostika i reedukacija	3		2	5				
SER-OP-02	Uvod u intelektualne i razvojne teškoće	3		2	5				
SER-OP-03	Programi i metode rada sa djecom oštećena vida I	3		1	5				
SER-OP-04	Motorički poremećaji i hronične bolesti	3		1	5				
SER-OP-05	Programi i metode rada sa učenicima oštećena vida I					3		2	6
SER-OP-06	Psihomotorni razvoj i rana rehabilitacija					3		1	5
SER-OP-07	Uvod u poremećaje autističnog spektruma					3		2	5
ZOP-15	Psihijatrija					2		1	4
ZOP-14	Statistika u edukaciji i rehabilitaciji					2		2	5
UKUPNO OBAVEZNIH		14	0	7	25	13		8	25
DOPUNSKI KREDITI					5				5
UKUPNO					30				30

*U DOPUNSKE KREDITE ZIMSKOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS).
U DOPUNSKE KREDITE LJETNOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS).*

II STUDIJSKA GODINA									
Šifra	IZBORNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
SER-IP-01	Asistivna rehabilitacijska tehnologija	3		1	5				
SER-IP-02	Romska djeca u sistemu odgoja i obrazovanja	3		1	5				
ZIP-07	Engleski jezik za društvene i humanističke nauke	1	3		5				
SER-IP-03	Funkcionalna procjena osoba oštećena vida					3		1	5
SER-IP-04	Grupni rad u edukaciji i rehabilitaciji					3		1	5
ZIP-08	Osnove računarstva i informatike					2		2	5

STUDENT BIRA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS) U ZIMSKOM I JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS) U LJETNOM SEMESTRU.

III STUDIJSKA GODINA									
Šifra	OBAVEZNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
SER-OP-08	Programi poticanja perceptivno motoričkih sposobnosti	3		1	5				
SER-OP-09	Programi i metode rada sa učenicima oštećena vida II	3		2	6				
SER-OP-10	Dijagnostičko-korekcionni postupci u rehabilitaciji vida I	3		1	5				
SER-OP-11	Inkluzivna edukacija i teškoće učenja	3		1	4				
SER-OP-12	Kreativna terapija	3		1	5				
SER-OP-13	Procjena i tretman osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima					3		1	6
SER-OP-14	Praksa u edukaciji i rehabilitaciji I							5	3
SER-OP-15	Programi i metode rada sa djecom oštećena vida II					3		1	5
SER-OP-16	Procjena u edukaciji i rehabilitaciji i izrada IEP-a					3		1	6
SER-OP-17	Rana intervencija					3		1	5
UKUPNO OBAVEZNIH		15		6	25	12		9	25
DOPUNSKI KREDITI					5				5
UKUPNO					30				30

*U DOPUNSKE KREDITE ZIMSKOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS).
U DOPUNSKE KREDITE LJETNOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS).*

III STUDIJSKA GODINA									
Šifra	IZBORNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
SER-IP-05	Osobe sa Down sindromom	3		1	5				
SER-IP-06	Edukacijsko senzomotorni programi	3		1	5				
SER-IP-07	Primjena računara u edukaciji i rehabilitaciji	3		1	5				
SER-IP-08	Menadžment u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji					3		1	5
SER-IP-09	Praktikum iz profesionalne rehabilitacije osoba oštećena vida					3		1	5
SER-IP-10	Oštećenja vida sa dodatnim utjecajnim teškoćama					3		1	5

STUDENT BIRA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS) U ZIMSKOM I JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS) U LJETNOM SEMESTRU.

IV STUDIJSKA GODINA									
Šifra	OBAVEZNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
SER-OP-18	Profesionalna rehabilitacija	3		1	6				
SER-OP-19	Odrasle osobe oštećena vida	2		1	4				
SER-OP-20	Dijagnostičko-korekcion postupci u rehabilitaciji vida II	3		2	6				
SER-OP-21	Programi podrške u radu sa osobama sa intelektualnim teškoćama	3		1	6				
SER-OP-22	Praksa u edukaciji i rehabilitaciji II			5	3				
SER-OP-23	Rehabilitacijski programi za osobe treće životne dobi					3		1	6
SER-OP-24	Metode u edukaciji i rehabilitaciji djece sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima					2		1	5
SER-OP-25	Instrukcije u obrazovanju					3		2	6
SER-OP-26	Orijentacija i mobilitet osoba oštećena vida					3		1	5
SER-OP-27	Metodička praksa							5	3
UKUPNO OBAVEZNIH		11		10	25	11		10	25
DOPUNSKI KREDITI					5				5
UKUPNO					30				30

*U DOPUNSKE KREDITE ZIMSKOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS).
U DOPUNSKE KREDITE LJETNOG SEMESTRA ULAZE KREDITI ZA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS).*

IV STUDIJSKA GODINA									
Šifra	IZBORNI PREDMETI	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
		P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
SER-IP-11	Osnove radne terapije	3		1	5				
SER-IP-12	Rehabilitacijsko savjetovanje	3		1	5				
SER-IP-13	Nove tehnologije i pomagala u rehabilitaciji osoba oštećena vida	3		1	5				
SER-IP-14	Supportivna terapija					3		1	5
SER-IP-15	Komunikacija osoba oštećena vida					3		1	5
SER-IP-16	Rehabilitacija putem pokreta					3		1	5

STUDENT BIRA JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS) U ZIMSKOM I JEDAN IZBORNI PREDMET (5 ECTS) U LJETNOM SEMESTRU.

2.4. Uslovi upisa u naredni semestar

Prisustvo svim vidovima nastave, za studente je obavezno i o njemu se vodi evidencija na osnovu koje student, po odslušanom semestru dobija potpis od predmetnog nastavnika. Student može upisati naredni semestar nakon izvršenih obaveza iz prethodnog semestra po osnovu prisustva na predavanjima/vježbama, što dokazuje ovjerenim semestrom u Studentskoj službi Fakulteta.

2.5. Izjava o metodama podučavanja i učenja

Metode podučavanja i učenja su osmišljene tako da podstiču studente na nezavisan i grupni rad. Osnovne metode podučavanja i učenja su:

- predavanja,
- laboratorijske vježbe,
- auditorne vježbe,
- seminari,
- diskusije,
- grupni rad,
- praksa.

2.6. Objašnjenje o provjeri znanja

Znanje studenata provjerava se i ocjenjuje kontinuirano tokom semestra. Pri tome se vrednuje prisutnost i aktivno sudjelovanje u nastavi i vježbama, priprema i prezentacija individualnog i/ili grupnog seminarskog rada, međuispiti i završni ispit. Metode provjere znanja su osmišljene tako da odgovaraju očekivanim ishodima učenja. Koristit će se slijedeće metode provjere znanja: usmeni i pismeni odgovori; izlaganja i prezentacije; eseji, seminarski radovi; alternativni zadaci; zadaci višestrukog izbora; zadaci jednostavnog dosjećanja; ostalo. Rezultati provjere znanja su dostupni i transparentni studentu tijekom cijelog semestra. Preciznije metode provjere znanja date su u opisima predmeta.

2.7. Generički kriteriji provjere znanja

Brojno	Opisno	Slovno	Opis	Bodovi
10	odličan	A	Pregledani rad je primjeren i pruža jasan dokaz potpunog usvajanja znanja, razumijevanja i vještina koje odgovaraju nivou kvalifikacije. Dokazi također pokazuju da su svi ishodi učenja i obaveze za taj nivo zadovoljene na visok način.	94-100
9	izvanredan	B	Pregledani rad je odličan i pruža dokaz sveobuhvatnog znanja, razumijevanja i vještina koje odgovaraju tom nivou kvalifikacije. Dokazi također pokazuju da su svi ishodi učenja i obaveze za taj nivo zadovoljene, a da su mnoge zadovoljene na visok način.	84-93
8	vrlo dobar	C	Pregledani rad je dobar i pruža dokaz znanja, razumijevanja i vještina koje odgovaraju nivou kvalifikacije. Dokazi također pokazuju da su svi ishodi učenja i obaveze za taj nivo zadovoljene, a da su mnoge više nego zadovoljene.	74-83
7	dobar	D	Pregledani rad je prihvatljiv i pruža dokaz znanja, razumijevanja i vještina koje odgovaraju nivou kvalifikacije. Dokazi također pokazuju da su svi ishodi učenja i obaveze za taj nivo zadovoljene.	64-73
6	dovoljan	E	Pregledani rad je prihvatljiv i pruža dokaz minimalnog znanja, razumijevanja i vještina koje odgovaraju tom nivou kvalifikacije. Dokazi također pokazuju da je većina ishoda učenja i obaveza za taj nivo zadovoljena.	54-63
5	ne zadovoljava	F	Pregledani rad je neprihvatljiv i pruža malo dokaza o znanju, razumijevanju i/ili vještinama koje odgovaraju tom nivou kvalifikacije. Dokazi pokazuju da je vrlo malo, ili nimalo, ishoda učenja i obaveza za taj nivo zadovoljeno.	0-53

2.8. Resursi učenja

Za potrebe pripremanja ispita studentima je na raspolaganju Univerzitetska biblioteka, uključujući i relevantne baze podataka, te resursi koje posjeduju predmetni nastavnici, saradnici. Laboratorijske vježbe, kao i istraživanja za završni rad izvoditi će se u specijalizovanim institucijama u kojima se provodi prevencija, dijagnostika i tretman osoba s intelektualnim teškoćama, motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima, oštećenjem vida i višestrukim smetnjama različite etiologije. Studentima će po potrebi biti omogućen pristup multimedijalnoj sali Univerzitetskog centra za razvoj daljinskog obrazovanja Univerziteta u Tuzli, kao i pristup Internetu. Osigurat će se kontakt i konsultacije sa nastavnicima i saradnicima, kao bitan izvor učenja i praktičnog rada.

2.9. Mogućnosti zapošljavanja

Bachelor specijalne edukacije i rehabilitacije je osposobljen za rad i zapošljavanje u odgojno-obrazovnim ustanovama (predškolskim, redovnim osnovnim i srednjim školama, ustanovama za odgoj i obrazovanje osoba sa poteškoćama u razvoju), zdravstvenim ustanovama (oftalmološkim, neurološkim, psihijatrijskim, fizijatrijskim, pedijatrijskim dispanzerima i klinikama) i ustanovama socijalne zaštite (centri za socijalni rad; komisije za procjenu sposobnosti i određivanje nivoa podrške djeci i omladini ometenoj u psihičkom ili fizičkom razvoju; dnevni centri za tretman osoba sa smetnjama u razvoju; ustanove za boravak starih, bolesnih i iznemoglih osoba; dom za djecu bez roditeljskog staranja); savjetovalištima, centrima za mentalno zdravlje, gerijatrijskim ustanovama, nevladinom sektoru i sl.

2.10. Međunarodna usaglašenost studijskog programa

Studijski program „Specijalna edukacija i rehabilitacija“ je po svojoj strukturi, ciljevima i kompetencijama diplomiranih studenata usporediv sa brojnim inozemnim studijima Evrope i Sjedinjenih američkih država, te navodimo samo neke od njih:

- Katedra «Specialna pedagogika», Fakultet po načalna i predučilišna pedagogika, Univerzitet «Sveti Kliment Ohridski», Sofija, iz Bugarske, www.fnpp.uni-sofia.bg/index.php/bul/fakulteti/fakultet
- University of Meryland, Department of Special Education of the College of Education, USA
- University of Kansas, School of Education, Special Education, USA;
- Utah State University – College of Education and human Service, Department of Special Education and Rehabilitation, USA;
- Stockholm University, Department of Special Education, Sweden;
- University of London, Institute of Education, UK;
- University of Gothenburg, Faculty for education, Sweeden;
- University of Cambridge, Faculty of Education, Educational Inclusion and Diversity, UK;
- University of Thessaly, Department of Special Education, Greece
- Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (<http://www.erf.hr/StudijPredRehKolegiji.html>)
- Studijskog programa Specijalna i rehabilitacijska pedagogija (Specialna in rehabilitacijska pedagogika, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani, (http://www.pef.uni-lj.si/st_prog/srp/srp.pdf)
- Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu (http://www.fasper.bg.ac.rs/st_osnovne.html)
- Odsek za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju (Institut für Sonderpädagogik,

- Prävention und Rehabilitation, Carl von Ossietzky Universität, Oldenburg, <http://www.unioldenburg.de/sonderpaedagogik>), Nemačka
- Institute for special education needs at the University of Hamburg (<http://www.jyu.fi/tdk/kastdk/eped/ajankohtaista/infor.pdf>),
 - Centre for Disability Research, Uppsala, Sweden (<http://www.chr.uu.se/english.htm>)
 - The Scottish Autism Research Group, Scotland (<http://www.education.ed.ac.uk/sarg/index.html>)
 - Rehabilitaciona pedagogija i Edukacija i rehabilitacija telesno invalidnih osoba (Fakulteta za zdravstvenu pedagogiju, Univerzitet u Kelnu, Nemačka, www.hrf.uni-koeln.de)
 - Fakultet za korektivnu pedagogiju iz Sankt-Peterburga, Katedra za tiflopedagogiju (Fakultet korrekcionnoj pedagogiki Rossijskogo gosudarstvennogo pedagogičeskogo universiteta im. A. I. Gercena, kafedra tiflopedagogiki, www.fcp.rbcmail.ru/tiflo.html)
 - Univerzitet u Dortmundu, Fakultet rehabilitacionih nauka, odseci: "Rehabilitacija i pedagogija slepih osoba" i "Rehabilitacija i pedagogija slabovidih osoba" (Die Fakultät Rehabilitationswissenschaften der Universität Dortmund. Lehrgebiete "Rehabilitation und Pädagogik bei Blindheit" sowie "Rehabilitation und Pädagogik bei Sehbehinderung".)
<http://www.fk-reha.uni-dortmund.de/Blinden-undSehbehinderten/de/>
 - University of Oslo, Department of Special Needs Education, Norveška
 - University "Ramon Lui", Special needs teaching, "Training leading to specialization in Special education Therapeutical Pedagogy", Barcelona
 - Eastern Michigan University, College of education, Department of Special Educations, USA
 - Portland State University, Visually Impaired Learner, USA
 - University of New England, Armidale, New South Wales, Australia, Disability studies
 - University of North Texas, Denton, Texas, United States, Disability studies
 - Star Education Consultants Ukraine, Odessa, Ukraine, Disability studies
 - Liverpool Hope University, Liverpool, United Kingdom, Disability studies
 - University of Manitoba, Winnipeg, Canada, Disability studies

2.11. Veza sa eksternim referentnim tačkama

MATRICA KOJA POVEZUJE KVALIFIKACIJE I CIKLUSA STUDIJSKOG PROGRAMA „SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA“ SA RAZLIČITIM DESKRIPTORIMA BIH OVŠK

EKSTERNE REFERENTNE TAČKE	ŠIFRA PREDMETA (I GODINA)																		
	ZOP-01	ZOP-02	ZOP-03	ZOP-04	ZOP-05	ZOP-06	ZOP-07	ZOP-08	ZOP-09	ZOP-10	ZOP-11	ZOP-12	ZIP-01	ZIP-02	ZIP-03	ZIP-04	ZIP-05	ZIP-06	
DESKRIPTORI OKVIRA VŠ. KVALIFIKACIJA BIH ZA KVALIFIKACIJE KOJE PREDSTAVLJAJU USPJEŠAN ZAVRŠETAK I CIKLUSA STUDIJA (240 ECTS BODOVA)																			
pokažu znanje i razumijevanje u području studija, koje se nadovezuje na njihovo srednjoškolsko obrazovanje i koje je uobičajeno na tom nivou, uz podršku odgovarajućih resursa za učenje (tekstova i informacionih i komunikacijskih tehnologija), koje uključuje neke aspekte koji će se temeljiti na poznavanju najnaprednijih dostignuća u datom području studija	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X		X		X	X			
moгу primijeniti detaljno znanje i kritičko razumijevanje principa vezanih za dato područje studija/discipline na način koji pokazuje profesionalan pristup radu ili struci, te posjeduju kompetencije koje se obično pokazuju formiranjem i potkrepljivanjem argumentima i rješavanjem problema unutar datog područja studija		X	X		X		X	X	X	X	X			X		X	X	X	
imaju sposobnost da prikupljaju i tumače relevantne podatke (obično unutar datog područja studija) na osnovu kojih donose sudove koji sadrže razmišljanja o relevantnim društvenim naučnim ili etičkim pitanjima					X								X	X	X		X	X	
moгу primijeniti osnovne metode sticanja znanja i aplikativna istraživanja u datoj disciplini, te su u stanju da odluče o tome koji pristup da upotrijebe za rješavanje datog problema, i svjesni su toga u kojoj mjeri je odabrani pristup primjeren rješavanju takvog problema		X	X				X	X	X	X	X			X	X	X			X
moгу prenositi, uz korištenje odgovarajućeg jezika (a tamo gdje je to primjereno, i jednog ili više stranih jezika) i komunikacijskih tehnologija, informacije, ideje, probleme i rješenja, i auditoriju koji nije specijalizovan i koji je specijalizovan za dato područje izučavanja																			
su izgradili vještine učenja neophodne za dalji studij, uz visok stepen autonomije i akademskih vještina i svojstava neophodnih za istraživački rad, shvatanje i procjenu novih informacija, koncepata i dokaza iz različitih izvora																			
posjeduju temelj za buduće samousmjeravanje i cjeloživotno učenje	X	X	X		X		X	X	X	X	X		X	X	X	X			X
su stekli interpersonalne vještine i vještine timskog rada, primjerene za zapošljavanje i/ili dalji studij		X	X	X	X		X	X	X	X	X		X				X	X	

EKSTERNE REFERENTNE TAČKE	ŠIFRA PREDMETA (II GODINA)																
DESKRIPTORI OKVIRA VŠ. KVALIFIKACIJA BIH ZA KVALIFIKACIJE KOJE PREDSTAVLJAJU USPJEŠAN ZAVRŠETAK I CIKLUSA STUDIJA (240 ECTS BODOVA)	ZOP-13	SER-OP-01	SER-OP-02	SER-OP-03	SER-OP-04	SER-OP-05	SER-OP-06	SER-OP-07	ZOP-15	ZOP-14	SER-IP-01	SER-IP-02	ZIP-07	SER-IP-03	SER-IP-04	ZIP-08	
pokažu znanje i razumijevanje u području studija, koje se nadovezuje na njihovo srednjoškolsko obrazovanje i koje je uobičajeno na tom nivou, uz podršku odgovarajućih resursa za učenje (tekstova i informacionih i komunikacijskih tehnologija), koje uključuje neke aspekte koji će se temeljiti na poznavanju najnaprednijih dostignuća u datom području studija	X								X								X
mogu primijeniti detaljno znanje i kritičko razumijevanje principa vezanih za dato područje studija/discipline na način koji pokazuje profesionalan pristup radu ili struci, te posjeduju kompetencije koje se obično pokazuju formiranjem i potkrepljivanjem argumentima i rješavanjem problema unutar datog područja studija			X		X	X	X	X			X	X		X	X		
imaju sposobnost da prikupljaju i tumače relevantne podatke (obično unutar datog područja studija) na osnovu kojih donose sudove koji sadrže razmišljanja o relevantnim društvenim naučnim ili etičkim pitanjima		X	X		X		X	X		X							X
mogu primijeniti osnovne metode sticanja znanja i aplikativna istraživanja u datoj disciplini, te su u stanju da odluče o tome koji pristup da upotrijebe za rješavanje datog problema, i svjesni su toga u kojoj mjeri je odabrani pristup primjeren rješavanju takvog problema	X	X	X	X		X	X	X	X	X		X		X	X		
mogu prenositi, uz korištenje odgovarajućeg jezika (a tamo gdje je to primjereno, i jednog ili više stranih jezika) i komunikacijskih tehnologija, informacije, ideje, probleme i rješenja, i auditoriju koji nije specijalizovan i koji je specijalizovan za dato područje izučavanja													X				
su izgradili vještine učenja neophodne za dalji studij, uz visok stepen autonomije i akademskih vještina i svojstava neophodnih za istraživački rad, shvatanje i procjenu novih informacija, koncepata i dokaza iz različitih izvora		X	X				X	X			X						
posjeduju temelj za buduće samousmjeravanje i cjeloživotno učenje	X	X	X	X		X	X	X				X		X	X		
su stekli interpersonalne vještine i vještine timskog rada, primjerene za zapošljavanje i/ili dalji studij				X	X	X		X	X	X	X	X		X	X		

EKSTERNE REFERENTNE TAČKE	ŠIFRA PREDMETA (III GODINA)																
DESKRIPTORI OKVIRA VŠ. KVALIFIKACIJA BIH ZA KVALIFIKACIJE KOJE PREDSTAVLJAJU USPJEŠAN ZAVRŠETAK I CIKLUSA STUDIJA (240 ECTS BODOVA)	SER-OP-08	SER-OP-09	SER-OP-10	SER-OP-11	SER-OP-12	SER-OP-13	SER-OP-14	SER-OP-15	SER-OP-16	SER-OP-17	SER-IP-05	SER-IP-06	SER-IP-07	SER-IP-08	SER-IP-09	SER-IP-10	
pokažu znanje i razumijevanje u području studija, koje se nadovezuje na njihovo srednjoškolsko obrazovanje i koje je uobičajeno na tom nivou, uz podršku odgovarajućih resursa za učenje (tekstova i informacionih i komunikacijskih tehnologija), koje uključuje neke aspekte koji će se temeljiti na poznavanju najnaprednijih dostignuća u datom području studija													X				
mogu primijeniti detaljno znanje i kritičko razumijevanje principa vezanih za dato područje studija/discipline na način koji pokazuje profesionalan pristup radu ili struci, te posjeduju kompetencije koje se obično pokazuju formiranjem i potkrepljivanjem argumentima i rješavanjem problema unutar datog područja studija	X	X		X	X	X	X			X		X	X	X	X	X	X
imaju sposobnost da prikupljaju i tumače relevantne podatke (obično unutar datog područja studija) na osnovu kojih donose sudove koji sadrže razmišljanja o relevantnim društvenim naučnim ili etičkim pitanjima	X			X	X	X	X		X	X	X	X					
mogu primijeniti osnovne metode sticanja znanja i aplikativna istraživanja u datoj disciplini, te su u stanju da odluče o tome koji pristup da upotrijebe za rješavanje datog problema, i svjesni su toga u kojoj mjeri je odabrani pristup primjeren rješavanju takvog problema	X	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X			
mogu prenositi, uz korištenje odgovarajućeg jezika (a tamo gdje je to primjereno, i jednog ili više stranih jezika) i komunikacijskih tehnologija, informacije, ideje, probleme i rješenja, i auditoriju koji nije specijalizovan i koji je specijalizovan za dato područje izučavanja																	
su izgradili vještine učenja neophodne za dalji studij, uz visok stepen autonomije i akademskih vještina i svojstava neophodnih za istraživački rad, shvatanje i procjenu novih informacija, koncepata i dokaza iz različitih izvora	X		X	X	X	X	X		X	X		X					
posjeduju temelj za buduće samousmjeravanje i cjeloživotno učenje	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
su stekli interpersonalne vještine i vještine timskog rada, primjerene za zapošljavanje i/ili dalji studij	X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X

EKSTERNE REFERENTNE TAČKE	ŠIFRA PREDMETA (IV GODINA)															
DESKRIPTORI OKVIRA VŠ. KVALIFIKACIJA BIH ZA KVALIFIKACIJE KOJE PREDSTAVLJAJU USPJEŠAN ZAVRŠETAK I CIKLUSA STUDIJA (240 ECTS BODOVA)	SER-OP-18	SER-OP-19	SER-OP-20	SER-OP-21	SER-OP-22	SER-OP-23	SER-OP-24	SER-OP-25	SER-OP-26	SER-OP-27	SER-IP-11	SER-IP-12	SER-IP-13	SER-IP-14	SER-IP-15	SER-IP-16
pokažu znanje i razumijevanje u području studija, koje se nadovezuje na njihovo srednjoškolsko obrazovanje i koje je uobičajeno na tom nivou, uz podršku odgovarajućih resursa za učenje (tekstova i informacionih i komunikacijskih tehnologija), koje uključuje neke aspekte koji će se temeljiti na poznavanju najnaprednijih dostignuća u datom području studija																
mogu primijeniti detaljno znanje i kritičko razumijevanje principa vezanih za dato područje studija/discipline na način koji pokazuje profesionalan pristup radu ili struci, te posjeduju kompetencije koje se obično pokazuju formiranjem i potkrepljivanjem argumentima i rješavanjem problema unutar datog područja studija	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X	X	X	
imaju sposobnost da prikupljaju i tumače relevantne podatke (obično unutar datog područja studija) na osnovu kojih donose sudove koji sadrže razmišljanja o relevantnim društvenim naučnim ili etičkim pitanjima	X			X	X		X			X		X		X		
mogu primijeniti osnovne metode sticanja znanja i aplikativna istraživanja u datoj disciplini, te su u stanju da odluče o tome koji pristup da upotrijebe za rješavanje datog problema, i svjesni su toga u kojoj mjeri je odabrani pristup primjeren rješavanju takvog problema	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
mogu prenositi, uz korištenje odgovarajućeg jezika (a tamo gdje je to primjereno, i jednog ili više stranih jezika) i komunikacijskih tehnologija, informacije, ideje, probleme i rješenja, i auditoriju koji nije specijalizovan i koji je specijalizovan za dato područje izučavanja																
su izgradili vještine učenja neophodne za dalji studij, uz visok stepen autonomije i akademskih vještina i svojstava neophodnih za istraživački rad, shvatanje i procjenu novih informacija, koncepata i dokaza iz različitih izvora	X		X	X	X		X			X	X	X		X		
posjeduju temelj za buduće samousmjerenje i cjeloživotno učenje	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	
su stekli interpersonalne vještine i vještine timskog rada, primjerene za zapošljavanje i/ili dalji studij	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

***Objašnjenje šifri predmeta:**

ZOP-01= zajednički obavezni predmet-redni broj

ZIP-01= zajednički izborni predmet-redni broj

LA-OP-01= logopedija i audiologija-obavezni predmet-redni broj

LA-IP-01= logopedija i audiologija-izborni predmet-redni broj

I STUDIJSKA GODINA

Puni naziv predmeta		FIZIOLOGIJA	
Šifra predmeta	ZOP-01		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	I godina/I semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	4	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Upoznavanje studenata sa osnovnim mehanizmima opšte fiziologije, fiziologije mišića, zatim fiziologije nervnog sistema, fiziologije vida i fiziologije sluha i govora kao i funkcionalnom anatomijom mišića, nervnog sistema, čula vida i čula sluha.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz oblasti fiziologije; • definiraju predmet, zadatke i ciljeve fiziologije; • koriste savremenu terminologiju, definicije i klasifikacije; • razumiju osnove funkcionalne anatomije; • razumiju osnovne mehanizme opšte fiziologije zatim fiziologije mišića, nervnog sistema, vida, sluha i govora. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Modul 1. Uvod u fiziologiju; Funkcionalna organizacija ljudskog organizma; Sastav i osobine tjelesnih tekućina; Homeostaze; Transport kroz ćelijsku membranu; Mirovni membranski potencijal i akcijski potencijal. Funkcionalna građa mišića; Mehanizam mišićne kontrakcije motorne jedinice; Metabolički sistem mišića; Mišićna jačina; Mišićna snaga; Izdržljivost mišića; Neuromuskularna veza.</p> <p>Modul 2. Funkcionalna organizacija i građa endokrinog sistema; Funkcije hormona hipofize; Fiziologija hormona štitnjače; Fiziologija hormona nadbubrežne žlijezde; Endokrina regulacija metabolizma kalcija i fosfata. Fiziologija muških spolnih hormona; Fiziologija ženskih spolnih hormona; Fiziologija endokrinog pankreasa: inzulin i glukagon.</p> <p>Modul 3. Funkcionalna anatomija nervnog sistema; Neuroni, nervne sinapse, neurotransmiteri, neuronske skupine. Osjetni receptori; Somatski osjeti; Funkcije kičmene moždine; Refleksi integrisani u kičmenoj moždini. Funkcionalna anatomija i funkcije moždanog stabla; Funkcionalna građa i funkcije moždane kore (motorna i senzorna). Piramidni i ekstrapiramidni motorni sistem; Intelektualne funkcije mozga, mišljenje, pamćenje, budnost i spavanje. Funkcionalna anatomija i funkcije malog mozga; Mehanizmi održavanja ravnoteže. Funkcionalna anatomija i fiziologija vegetativnog nervnog sistema. Funkcionalna</p>		

	anatomija čula vida. Fiziologija vida. Funkcionalna anatomija čula sluha. Fiziologija sluha i govora.																		
Metode učenja	Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su: <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Praktične vježbe u laboratoriju za fiziologiju. 																		
Aktivnost koja se ocjenjuje	Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja: <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisustvo na predavanjima i vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Kolokvij iz praktične nastave</td> <td>5</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Test 1</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Test 2</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>26-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisustvo na predavanjima i vježbama	5		Kolokvij iz praktične nastave	5	50	Test 1	20		Test 2	20		Završni ispit	26-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																	
Prisustvo na predavanjima i vježbama	5																		
Kolokvij iz praktične nastave	5	50																	
Test 1	20																		
Test 2	20																		
Završni ispit	26-50	50																	
Objašnjenje o provjeri znanja	Predispitne aktivnosti U predispitne aktivnosti spada pohađanje teoretske i praktične nastave kao i kontinuirana provjera znanja i to kako slijedi: Kolokvij iz praktične nastave Uključuje vježbe. Student može ostvariti maksimalno 5 bodova, a student mora ostvariti najmanje 3 boda da bi položio ovaj kolokvij. Test 1 (opšta fiziologija; fiziologija mišića) Student može ostvariti maksimalno 20 bodova, a student mora ostvariti najmanje 11 bodova da bi položio ovu kontinuiranu provjeru znanja. Test 2 (fiziologija hormona) Student može ostvariti maksimalno 20 bodova, a student mora ostvariti najmanje 11 bodova da bi položio ovu kontinuiranu provjeru znanja. Završni ispit Završni ispit realizuje se polaganjem Testa 3. (fiziologija nervnog sistema, vida i sluha). Pravo pristupa na završni ispit imaju studenti koji su zadovoljili predispitne aktivnosti. Završni ispit se polaže nakon odslušanog predmeta.																		
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ljuca F (urednik) i sar. Fiziologija čovjeka. Tuzla: Eurografika, 2010.; ▪ Ljuca F, Nuhbegović S. Praktikum iz fiziologije sa radnom sveskom. Tuzla: OFF-SET, 2005. 																		
Dodatna literatura																			
Internet web reference																			

Puni naziv predmeta		OSNOVE PEDIJATRIJE	
Šifra predmeta	ZOP-02		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	4 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	I godina/I semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	2	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz osnova pedijatrije, rasta i razvoja , poremećaja u rastu i razvoju osnova dijagnostike, diferencijalne dijagnostike i tretmana različitih poremećaja kod djeteta.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz oblasti pedijatrije; • koriste različite teorije i pristupe u problematici pedijatrije; • definiraju predmet, zadatke i ciljeve osnova pedijatrije; • koriste savremenu terminologiju, osnovne definicije i klasifikacije u pedijatriji; • objasne i opišu kliničku sliku pojedinih poremećaja u rastu i razvoju djeteta , te razumiju mehanizam njihova nastanka; • prepoznaju i povežu neurološka i druga oštećenja sa određenim poremećajima rasta i razvoja uzrokovanih nasljednim ili stečenim faktorima. • procijene, prepoznaju i diferenciraju urođene i stečene poremećaje i bolesti djetinjstva; • koriste princip multidisciplinarnosti u pristupu djetetu sa posebnim potrebama; • adekvatno komuniciraju sa djetetom različitog uzrasta i oboljelim djetetom i djetetom sa poremećajem razvoja. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Osnove pedijatrije podrazumijevaju pružanje i usvajanje osnovnog znanja iz oblasti zdravog rasta i razvoja te poremećaja u rastu i razvoju djeteta: urođene anomalije, prenatalna i perinatalna oštećenja, socijalna pedijatrija: nasljedne bolesti uzrokovane kromosomskim anomalijama ili nasljednim poremećajima metabolizma sa mentalnom retardacijom: karakteristike i pravilna ishrana novorođenčeta , malog djeteta: kronične poremećaje ishrane, emocionalno socijalni razvoj, institucije za zaštitu djece, kronične bolesti u djece , alergijske bolesti i bolesti imunog sistema , neurološka oboljenja , neuromišićna oboljenja, cerebralnu paralizu , kiruršku zaštitu rasta i razvoja djeteta , nesreće i zlostavljanja djeteta , dijete sa posebnim potrebama i njegova zaštita.</p>		
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje		

	<p>apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Praktične vježbe u ustanovama u kojima se sprovodi praćenje rasta i razvoja djeteta te dijagnostika i tretman oboljenja i poremećaja rasta i razvoja djece. – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarских radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="687 763 1401 1003"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku ili zaduženom asistentu na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarškog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student</p>																					

	odgovara na tri pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mladina N i sar. Zaštita razvojnog doba. Tuzla: Bosanska riječ, 2004; ▪ Korać D i sar. Pedijatrija. Beograd-Zagreb: Medicinska knjiga;1989; ▪ Mardešić D i sur. Pedijatrija. Zagreb: Školska knjiga, 2003; ▪ Grupa autora; urednici Čemirlić-Zečević E i Zubčević S. Pedijatrija: udžbenik za studente medicinskog fakulteta. Sarajevo: Štamparija Fojnica, 2006, 1-472.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mladina N. Vaše djete u prvoj godini života. Tuzla: Zemlja djece, 2002; ▪ Grupa autora: Bolnica prijatelj djeteta u Bosni i Hercegovini. Priručnik za profesionalce u bolničkoj zaštiti djece. Sarajevo: Health Net Int. i UNICEF, 2004, 1-157.
Internet web reference	

Puni naziv predmeta		PSIHOLOGIJA	
Šifra predmeta	ZOP-03		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	I godina/I semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	2	
	Laboratorijske vježbe:	0	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je osposobiti studente za razumijevanje temeljnih psihičkih procesa i razvojnih promjena u tjelesnoj, kognitivnoj, emocionalnoj, socijalnoj i motivacijskoj domeni.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumiju osnovne razvojne procese koji su u podlozi ljudskog ponašanja, kao i odstupanja kojima će se kao budući profesionalci najviše baviti; • kritički rasuđuju i analiziraju informacije iz različitih izvora; • primjenjuju metode istraživanja u razvojnoj psihologiji; • kroz pisanje seminara razvit će vještine stručnog izražavanja i citiranja literature. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Definiranje predmeta kolegija i uvjeta rada, te očekivanja studenata. Psihologija kao znanost i razvojna psihologija u sistemu psihologijske znanosti. Teorije dječijeg razvoja Uvod u dječiju psihologiju i etička pitanja. Periodizacija psihičkog razvoja čovjeka. Genetičke osnove razvoja (mehanizmi nasljeđivanja, abnormalni hromozomi, interakcija gena i okoline). Prenatalni razvoj (faza ovuma, embrija i fetusa), teratologija, perinatalno razdoblje i rođenje. Tjelesni razvoj kroz razvojna razdoblja. Psihomotorni razvoj kroz razvojna razdoblja (aspekti psihomotornog razvoja, pravci i načela psihomotornog razvoja, refleksi, razvoj fine i grube motorike, sticanje psihomotornih vještina). Senzorni i perceptivni razvoj (empirijski i kognitivni pristup perceptivnom razvoju, osnovni senzorni i perceptivni procesi, složeni perceptivni i procesi pažnje). Kognitivni razvoj kroz razvojna razdoblja (razvoj pamćenja, mišljenja, inteligencija). Govorni razvoj (filogenetski i ontogenetski razvoj govora, inventar psihomotornog i govornog razvoja, bilingvizam). Emocionalni razvoj kroz razvojna razdoblja (pojavljivanje emocija, osnovne i složene emocije, prepoznavanje emocija drugih ljudi, kontrola emocija, temperament, emocionalna zrelost). Afektivna vezanost i utjecaj u obitelji. Socijalni razvoj kroz razvojna razdoblja (primarna, sekundarna i tercijarna socijalizacija, oblici i vrste socijalnog učenja, dječija igra, razvoj spolnog identiteta). Zaključna rasprava i priprema za završni ispit.</p>		

<p>Metode učenja</p>	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: aktivne metode učenja, RWCT tehnike učenja, predavanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, društveni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Auditorne vježbe; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarских radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispositivnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="686 694 1401 936"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispositivnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarског rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja.</p>																					

	Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hwang P, Nilsson B. Razvojna psihologija. Sarajevo: Filozofski fakultet, 2000; ▪ Vasta R, Haith MM i Miller HS. Dječja psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap, 1998.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kail RV. Children and their development. New Jersey: Prentice Hall., 2001; ▪ Gardner H, Kornhaber ML i Wake WK. Inteligencija: različita gledišta (pogl. 4: Piaget). Jastrebarsko: Naklada Slap, 1999; ▪ Berk LE. Development through the lifespan. Boston: Allyn and Bacon, 2003; ▪ Brajša-Žganec, A. Dijete i obitelj. Jastrebarsko: Naklada Slap, 2003; ▪ Clarke AM i Clarke ADB. Rano iskustvo. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1976; ▪ Čuturić N. Psihomotorički razvoj djeteta u prve dvije godine života. Jastrebarsko: Naklada Slap, 2000; ▪ Kocijan-Hercigonja D, Buljan-Flander G i Vučković D. Hiperaktivno dijete. Jastrebarsko: Naklada Slap, 2002; ▪ Lacković-Grgin K. Samopoimanje. Jastrebarsko: Naklada Slap, 1999; ▪ Piaget J & Inhelder B. Intelektualni razvoj deteta. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1996; ▪ Goleman D. Emocionalna inteligencija. Beograd: Geopoetika, 2005; ▪ Popović T. Govor u predškolskoj ustanovi. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1998; ▪ Vasić S. Veština govorenja. Beograd: Beogradski izdavačko-grafički zavod, 1980.
Internet web reference	

Puni naziv predmeta		SOCIOLOGIJA	
Šifra predmeta	ZOP-04		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	3 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	I godina/I semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:		2
	Auditorne vježbe:		0
	Laboratorijske vježbe:		0
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa najbitnijim učenjima o društvu i čovjeku. Ovladavanje osnovnim pojmovima, kategorijama i terminima neophodnim za razumijevanje društva kao globalne pojave u kontinuiranim procesima i kretanju. Osposobljavanje studenata za prepoznavanje, uočavanje i artikulaciju različitih životnih situacija, problema životne sredine u kojoj žive. Spoznati društvenu uslovljenost ljudske ličnosti. Razvijanje kod studenata saznanja o zakonitostima društvenog razvitka na moralno-etičkim normama i vrijednostima.		
Ishodi učenja	Studentima se pruža mogućnost da steknu uvid u sociološke teorije društva, da upoznaju osnovne društvene fenomene i procese koji se odvijaju u suvremenom društvu (poglavito hrvatskom), te tako spoznaju širi društveni kontekst unutar kojeg treba razumijevati probleme populacije kojom se u okviru studija поближе баве. Studenti će biti osposobljeni da samostalno koriste dostupnu literaturu s ciljem rješavanja različitih problema iz sadržaja ovog kursa. Studenti će moći rješavati probleme različite složenosti, individualno i u timu i iste prezentirati u pisanom ili verbalnom obliku te steći vještine za rješavanje različitih problema u praksi te će moći položiti završni ispit u prvim ispitnim terminima na kraju semestra.		
Indikativni sadržaj predmeta	Sociologija-znanstvena teorija društva: Značaj sociologije za svakodnevno iskustvo; Odnos sociologije i drugih društvenih znanosti. Povijesni razvoj sociološke misli: Od sociološkog promišljanja ka sociološkoj znanosti; Razvoj sociološke misli u Bosni i Hercegovini. Predmet i metode sociologije. Osnovni sociološki pojmovi: Društvo, Društvenost; Čovjek; Društvena pojava; Društvena grupa; Društvena struktura; Socijalizacija. Društvene pojave: Pojam društvene pojave; Vrste društvenih pojava; Društveni odnosi, procesi i tvorevine. Društvene grupe i organizacije: Podjela društvenih grupa; Porodica; Nacija; Država; Odnos nacije i države; Društvene institucije i organizacije; Birokratija, Tehnokratija, Oligarhija. Porodica, brak i lični život: Pojam i funkcije porodice; Brak i porodica kroz historiju; Promjene i problemi u razvoju savremene porodice. Stratifikacija i mobilnost društva: Osnovne teorije društvene stratifikacije; Empirijsko istraživanje društvene stratifikacije; Siromaštvo i društvena stratifikacija;		

	Društvena pokretljivost. Društvena pravila i odstupajuća ponašanja: Regulatorni „mehanizmi“ u ponašanju ljudi; Devijantna ponašanja u društvu; Sociološke teorije devijantnosti; Hendikepiranost-sociološki pristup. Fenomeni i struktura društvene svijesti. Osnovna sociološka obilježja savremenog bosanskohercegovačkog društva.																		
Metode učenja	Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su: <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Priprema i izlaganje seminarskih radova. 																		
Aktivnost koja se ocjenjuje	Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja: <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Pismeni ispiti</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">50</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	10		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Pismeni ispiti	20		Završni ispit	50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																	
Prisutnost na predavanjima	10																		
Aktivnost studenta	10	50																	
Seminarski rad	10																		
Pismeni ispiti	20																		
Završni ispit	50	50																	
Objašnjenje o provjeri znanja	Nakon polovine semestra studenti polažu prvi pismeni ispit koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja. Student na prvom pismenom ispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti polažu drugi pismeni ispit koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Student na drugom pismenom ispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba pismena ispita polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti maksimalno 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima u toku cijelog semestra student može ostvariti maksimalno 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan																		

	broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žiga J i Đozić A. Sociologija. Tuzla: OFF-SET, 2011; ▪ Fočo S., Sociologija. Zenica: Dom štampe, 2005.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Abercrombie N, Hill S, Turner SB. Rječnik sociologije. Zagreb: Jesenski i Turk, 2008; ▪ Đozić A. Bošnjačka nacija. Sarajevo: BKC, 2003; ▪ Kalanj R. Suvremenost klasične sociologije. Zagreb: Politička kultura, 2005; ▪ Parsons T i sar. (urednici). Teorije o društvu: osnovi savremene sociološke teorije: prva knjiga. Beograd: Vuk Karadžić, 1969; ▪ Parsons T i sar. (urednici). Teorije o društvu: osnovi savremene sociološke teorije: druga knjiga. Beograd: Vuk Karadžić, 1969; ▪ Popper KR. Otvoreno društvo i njegovi neprijatelji, knjiga I i II. Sarajevo: 1998; ▪ Sociološki leksikon. Beograd: BIGZ, 1982; ▪ Supek Rudi Zanat sociologa: Strukturalna analiza. Zagreb: Školska knjiga-Savremena misao, 1983.
Internet web reference	

Puni naziv predmeta		UVOD U SPECIJALNU EDUKACIJU I REHABILITACIJU I	
Šifra predmeta	ZOP-05		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	I godina/I semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	4	
	Auditorne vježbe:	2	
	Laboratorijske vježbe:	0	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Ciljevi ovog predmeta su upoznati studente sa: razvojem edukacijsko rehabilitacijske nauke; modelima i sistemima edukacije i rehabilitacije; oblicima ometenosti i invalidnosti; osnovnim edukacijsko rehabilitacijskim terminima i glavnim zadacima edukacijsko rehabilitacijske profesije; edukacijsko rehabilitacijskim disciplinama, te potrebama trajnog usavršavanja.		
Ishodi učenja	<p>Nakon izvršavanja studijskih obaveza očekuje se da student može:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razlikovati glavna dostignuća i osnovne edukacijsko rehabilitacijske teorije u određenim razdobljima razvoja edukacije i rehabilitacije definiraju predmet, zadatke i ciljeve istraživanja u edukaciji i rehabilitaciji; • identificirati uzroke i izvore nastanka promjena naučnih paradigmi tokom razvoja edukacijsko rehabilitacijskog znanja; • prepoznati važnost i djelokrug edukacijsko rehabilitacijske nauke; • prepoznati mjesto edukacijsko rehabilitacijske nauke u cjelokupnom sistemu nauka; • prepoznati oblike ometenosti i invalidnosti; • prepoznati modele i sisteme edukacije i rehabilitacije i socijalne zaštite djece sa teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom; • koristiti dostupnu literaturu, udžbenike i internet u cilju rješavanja određenih problema koji se tretiraju u okviru kursa; • identificiraju i opišu ključne elemente istraživanja u edukaciji i rehabilitaciji. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Istorija defektologije, osnove teorije istorije defektologije, zadaci defektologije; Područja defektologije; Terminološke odrednice u edukacijsko rehabilitacijskoj nauci; Vrste invaliditeta i specifične karakteristike osoba sa određenim vrstama invaliditeta; Modeli u pristupu osobama sa invaliditetom; Timski rad u procesu edukacije i rehabilitacije; Institucije specijalnog odgoja, obrazovanja i rehabilitacija u okviru hronološkog kontinuuma, planiranje i programiranje rada; Alternative i najnovije intencije u specijalnom odgoju i obrazovanju u BiH (integrativno i inkluzivno provođenje); Teorija i praksa specijalnog		

	školstva (kratak osvrt na historijski razvoj specijalnog školstva u BiH, sadašnje stanje i problemi); Afirmacija mogućnosti i ostvarivanje prava osoba sa invaliditetom.																					
Metode učenja	<p>Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Auditorne vježbe uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispositivnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">80</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td style="text-align: center;">40</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black;">Završni ispit</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">20</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">20</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	80	Seminarski rad	20		Mini testovi	40		Završni ispit	20	20
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	80																				
Seminarski rad	20																					
Mini testovi	40																					
Završni ispit	20	20																				
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 2 boda, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 20 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 2 boda, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 20 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu ispitnih obaveza studenti moraju izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 20 bodova. Također, za kontinuiranu</p>																					

	<p>aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova.</p> <p>Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 20. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda.</p>
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kovačević V, Stančić V i Mejovšek M. Osnovi teorije defektologije. Zagreb, 1988; ▪ Stosljević M. Uvod u defektologiju. Beograd: Defektološki fakultet, 1998; ▪ Vigotski L.S. Osnovi defektologije. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1996.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Šarenac O. Razvoj specijalnog školstva u BiH. Tuzla, 1997; ▪ Šarenac O. Teorija i praksa specijalnog školstva u BiH. Tuzla, 1999; ▪ Mahmutagić A, Prstačić M i sar. Metode u edukaciji i rehabilitaciji. Tuzla: Harfograf, 2006.
Internet web reference	

Puni naziv predmeta		HUMANA GENETIKA	
Šifra predmeta	ZOP-07		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	I godina/II semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja iz oblasti humane genetike.		
Ishodi učenja	<p>Na temelju znanja stečenog u sklopu ovog predmeta studenti bi morali poznavati i uočiti simptome i znakove na osobi koji bi upućivali na pojedine vrste nasljednih poremećaja – kromosomsku aberaciju, monogenski ili mutlifaktorski nasljedni poremećaj. Trebaju prepoznati obrazac nasljeđivanja i nacrtati rodoslovno stablo, predvidjeti osnovne pretrage, te na temelju dijagnoze procijeniti rizik ponavljanja, navesti preventivne postupke. Stečena znanja trebala bi im omogućiti da u svom budućem radu lakše razumiju podlogu nastanka oštećenja kod osoba s poteškoćama u razvoju, te da tako djelotvornije pomognu njihovoj (re)habilitaciji.</p> <p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz oblasti humane genetike; • definiraju predmet, zadatke i ciljeve humane genetike; • koriste savremenu terminologiju, definicije i klasifikacije bolesti koje su genetički determinisane; • objasne i opišu kliničku sliku hromosomopatija, te razumiju mehanizam njihova nastanka; • uključe se u timove za procjenu sposobnosti djece sa posebnim potrebama. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Predmet , istorijski razvoj, grane genetike, predmet istraživanja humane genetike i njene veze s drugim oblastima genetike. Nasljeđivanje, osnovni principi nasljeđivanja, ćelija kao nosilac nasljeđivanja. Biohemijska osnova nasljeđivanja; DNA i RNA; Replikacija DNA. Vrste RNA (t RNA, m RNA i r RNA) i njihova uloga u biosintezi proteina. Pojam gena struktura i funkcija gena eukariota; Hromosomi–fizička i molekularna organizacija hromosoma. Hromosomopatije (strukturne i numeričke aberacije hromosoma. Progeneza i kimatogeneza; malformirani plod i njegovo pravo na život. Enzimopatije; genopatije nastale zbog poremećaja u intermedijarnom metabolizmu aminokiselina aminoacidopatije FKU. Hiperfenilalaninemija; Porodična tirozinemija; Albinizam. Monogenske bolesti i svojstva. Poligenske bolesti i poligenska svojstva. Genetske osnove mentalne retardacije. Genetske osnove gubitka vida. Genetske</p>		

	osnove gubitka sluha. Osnove genetike ponašanja.																					
Metode učenja	<p>Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost i aktivnost na predavanjima</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost i aktivnost na vježbama</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Kolokvij I i II</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Testovi I i II</td> <td style="text-align: center;">30</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black;">Završni ispit</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">50</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost i aktivnost na predavanjima	2		Prisutnost i aktivnost na vježbama	3	50	Kolokvij I i II	10		Seminarski rad	5		Testovi I i II	30		Završni ispit	50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost i aktivnost na predavanjima	2																					
Prisutnost i aktivnost na vježbama	3	50																				
Kolokvij I i II	10																					
Seminarski rad	5																					
Testovi I i II	30																					
Završni ispit	50	50																				
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon pete sedmice predavanja studenti pismeno polažu test I (prvi međuispit), a nakon jedanaeste sedmice predavanja test II (drugi međuispit). Testovi obuhvataju do tada obrađenu tematiku sa predavanja.</p> <p>Nakon četvrte laboratorijske vježbe studenti polažu kolokvij I, a nakon sedme laboratorijske vježbe kolokvij II. Kolokviji obuhvataju do tada obrađenu tematiku na vježbama.</p> <p>Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Odgovori se boduju u rasponu od 0 do 3 boda, odnosno, student na prvom i drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 30 bodova. Oba međutesta i završni test polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studentima se pruža mogućnost izrade individualnog ili grupnog seminarskog rada koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Također, za prisutnost i kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku</p>																					

	<p>cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu završni test koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja iz prvog i drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Odgovori se boduju u rasponu od 0 do 3 boda, odnosno, student na završnom ispitu može ostvariti maksimalno 50 bodova. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom ispitu.</p>
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Đuričić E, Terzić R, Kapović M, Peterlin B. Biologija sa humanom genetikom. Sarajevo: Medicinski fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2005; ▪ Kičić M. Medicinska genetika. Beograd: Defektološki fakultet Univerziteta u Beogradu, 1984; ▪ Zergollem Lj. i sur. Humana genetika. Zagreb: Medicinska naklada, 1994.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Barišić I. Osnove humane genetike, skripta, 2005;1-90. ▪ Barišić I. Malformacijski sindromi uzrokovani vanjskim činiocima. U: Zergollern Lj. i sur. Medicinska genetika 1. Zagreb: Školska knjiga 2. izd. 1991;180-204; ▪ Zergollern Lj. Prevencija genetičkih bolesti. U: Zergollern Lj. i sur. Medicinska genetika 1. Zagreb: Školska knjiga 2. izd. 1991;345-364; ▪ Zergollern Lj i sur. Razvoj humane genetike u posljednjim desetjećima. Kromosomske abnormalnosti. U: Zergollern Lj. i sur. Medicinska genetika 2. Zagreb: Školska knjiga 1994;1-63; ▪ Harper PS. Practical genetic counselling. Oxford: Butterworth-Heinemann, 5th ed.,2000; ▪ Wilson GN, Cooley WC. Preventive management of children with congenital anomalies and syndromes. Cambridge: Cambridge University Press, 2000.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.defektologija.net ▪ http://www.medline.com

Puni naziv predmeta	PEDAGOGIJA	
Šifra predmeta	ZOP-08	
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje	
Bodovna vrijednost ECTS	4 ECTS	
Status predmeta	obavezan	
Godina studija/semestar	I godina/II semestar	
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	2
	Auditorne vježbe:	1
	Laboratorijske vježbe:	0
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli	
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet	
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju	
Ciljevi predmeta	Upoznavanje studenata sa najznačajnijim determinantama fenomena odgoja i obrazovanja, te upoznavanje studenata sa najvažnijim historijsko-filozofskim pokazateljima razvoja fenomena obrazovanja i nauke o odgoju i obrazovanju.	
Ishodi učenja	Uspješni studenti, koji su tokom nastavnog procesa kontinuirano izvršavali svoje obaveze, će biti osposobljeni da: <ul style="list-style-type: none"> • razumiju temeljne odrednice historijsko-filozofskog razvoja fenomena odgoja i obrazovanja; • razumiju pedagogiju kao integrirajuću nauku o odgoju; • razumiju i analiziraju najznačajnije odrednice profesionalizacije prosvjetnog poziva. 	
Indikativni sadržaj predmeta	Uvođenje u sadržaj kolegija. Pedagogija kao znanstvena disciplina Temeljne pedagoške kategorije: Odgoj Ljudska priroda i odgoj Kultura i odgoj – kulturni »prostor« odgajanja Kultura i obrazovanje Temeljne pedagoške kategorije: Obrazovanje Teorija konfluentnog obrazovanja Najjednostavnije pedagoške kategorije: učenje/poučavanje Struktura konfluentnog obrazovanja Procesi konfluentnog obrazovanja Igra i slobodno vrijeme u konfluentnom obrazovanju Odgoj/obrazovanje i društvo Odgajatelj – profesija i ljudska dužnost Metodika odgojnog rada Savremeni zahtjevi pedagoške znanosti	
Metode učenja	Najznačajnije metode učenja na predmetu su: <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Auditorne vježbe; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 	

<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="686 347 1401 526"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>30</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>26-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	10		Prisutnost na vježbama	10	50	Seminarski rad	30		Završni ispit	26-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno														
Prisutnost na predavanjima	10															
Prisutnost na vježbama	10	50														
Seminarski rad	30															
Završni ispit	26-50	50														
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Za provjeru usvojenog znanja na završnom ispitu koristit će se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pismena i/ili - usmena metoda <p>Pismena metoda obuhvata pismenu provjeru znanja (ZOT i esej). Provjera znanja pismenom metodom će se realizirati kroz pitanja i odgovore iz sadržaja nastavnog predmeta. Ista će biti obavljena nakon realizacije predviđenih predavanja. Studentima će biti ponuđeno 5 pitanja. Na svako tačno odgovoreno pitanje student će dobiti maksimalno 10 bodova. Maksimalan broj bodova koje student može ostvariti na pismenom dijelu ispita je 50, a minimalan, da bi se ispit položio, je 26 bodova. Studenti koji zadovolje na pismenom dijelu ispita tj. ostvare od 26 do 50 bodova, biće oslobođeni polaganja usmenog dijela ispita na kraju semestra.</p> <p>Usmena metoda primjenjivat će se za studente koji kroz pismenu provjeru znanja ostvare manje od minimalnog broja bodova (26) i na one studente koji iskažu želju da kroz usmenu provjeru znanja poprave ostvarenu ocjenu.</p> <p>Usmeni dio ispita će se obaviti na osnovu više pitanja iz nastavnog sadržaja i odgovora studenata u trajanju od 15-30 minuta. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na ovom dijelu ispita je 50, a minimalan, da bi ispit položio, je 26 bodova.</p> <p>U sklopu predispitnih obaveza studentima su dužni izraditi i usmeno prezentirati seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Po osnovu seminarskog rada student može ostvariti maksimalno 30 bodova.</p>															
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Slatina M. Od individue do ličnosti – Uvođenje u teoriju konfluentnog obrazovanja, Zenica: Dom štampe, 2006; ▪ Gudjons H. Pedagogija – temeljna znanja, Zagreb: Educa, 1994. 															
<p>Dodatna literatura</p>	<p>Preporučena literatura pokriva osnovne aspekte tematika opisanih u sadržaju kursa. Za naprednije izučavanje i usavršavanje u okviru ove problematike predmetni nastavnik može a i ne mora predložiti dodatnu literaturu.</p>															
<p>Internet web reference</p>																

Puni naziv predmeta		UVOD U LOGOPEDIJU I AUDIOLOGIJU	
Šifra predmeta	ZOP-09		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	I godina/II semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	4	
	Auditorne vježbe:	1	
	Laboratorijske vježbe:	0	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina o osnovnim pojmovima u logopediji i audiologiji, o verbalnoj i neverbalnoj komunikaciji, uopćeno o poremećajima komunikacije i oštećenjima sluha kod djece i odraslih i njihovim uzrocima, te o osnovama logopedске i audiološke dijagnostike i tretmana.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz oblasti logopedije i audiologije; • koriste osnovne pojmove u logopediji i audiologiji; • definiraju predmet, zadatke i ciljeve logopedije i audiologije; • diferenciraju i definiraju logopediju i audiologiju kao nauku i njihove poddiscipline; • primjene bazična znanja o vrstama govorno- jezičkih poremećaja i oštećenja sluha; • primjene bazična znanja o stručnoj terminologiji, standardima i principima profesionalnog rada s osobama koje imaju različite vrste komunikacijskih poteškoća i oštećenja sluha; <p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će posjedovati elementarna znanja iz logopedije i audiologije neophodna za nastavak studija i usvajanje novih znanja i vještina o kojima će učiti na drugim stručnim logopedskim i audiološkim predmetima.</p>		
Indikativni sadržaj predmeta	Historijski razvoj logopedije i audiologije; Pojam predmet i zadaci logopedije i audiologije; Terminologija u logopediji i audiologiji; Proces diferenciranja i definiranja nauke, naučnih disciplina i poddisciplina, definicije; Suvremena dostignuća i perspektive logopedije i audiologije u svijetu i na našim prostorima; Osnovne karakteristike humane komunikacije: sredstva komunikacije, verbalna i neverbalna komunikacija; Biološke osnove govora, sluha, čitanja i pisanja: respiracija, fonacija, rezonancija, artikulacija, govorna motorika i motorika pisanja; Uzroci poremećaja govora, glasa, jezika, čitanja i pisanja; Struktura i klasifikacija patologije verbalne komunikacije; Poremećaji komunikacije u razvojnem periodu; Poremećaji komunikacije kod odraslih osoba različite etiologije; Fizika slušanja (zvuk, frekvencija, intenzitet...); Uzroci oštećenja		

	<p>sluha; Osnove detekcije i dijagnostike oštećenja sluha; Vrste oštećenja sluha; Vidovi komunikacije osoba oštećena sluha; Implikacije u školi; Edukacijska i rehabilitacijska audiologija; Učitelji za gluhe; Osnove razvrstavanja slušno oštećene djece; Odnos društva prema gluhima; Sistemi školovanja za sticanje zvanja logopeda i/ili audiologa, edukacija i stručno usavršavanje, specijalizacija; Sistemi školovanja koji udružuju logopediju i audiologiju.</p>																					
Metode učenja	<p>Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Auditivne vježbe u manjim grupama što omogućuje interakciju između studenata i asistenata; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">25-50</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad</p>																					

	<p>se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova.</p> <p>Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Salihović N, Junuzović-Žunić L, Ibrahimagić A. Poremećaji glasa, govora i jezika. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli, 2006; ▪ Duranović M, Smythe I. Disleksija. Tuzla: Harfograf, 2010; ▪ Hasanbegović H, Mahmutović E. Uvod u rehabilitacijsku audilogiju. Tuzla: OFSET, 2010; ▪ Škarić I. Govorne poteškoće i njihovo uklanjanje. Zagreb: Mladost, 1988; ▪ Zečić S, Mujkanović E, Devolli A. Logopedija. Sarajevo: Connectum, 2010,ž ▪ Radovančić B. Osnove rehabilitacije slušanja i govora. Zagreb: Fakultet za defektologiju, 1995; ▪ Kostić Đ Govor i slušno oštećeno dijete. Gornji Milanovac: Kulturni centar, 1980.
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vuletić D. Govorni poremećaji. Zagreb: Školska knjiga, 1987; ▪ Brkić F. Audilogija. Tuzla: Harfo-graf, 2005; ▪ Herljević I, Posokhova I. Govor ritam i pokret. Zagreb: Ostvarenje, 2002; ▪ Anne M. Tate Maltby T. Audiology: An Introduction for Teachers & Other Professionals. London: David Fulton Publishers; ▪ Martin FN, Clark JG. Introduction to Audiology. (11th Ed). Allyn & Bacon, 2011.
<p>Internet web reference</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.asha.org/ ▪ http://www.isca-speech.org/iscaweb/

Puni naziv predmeta		UVOD U SOCIJALNU PEDAGOGIJU	
Šifra predmeta	ZOP-10		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	4 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	I godina/II semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	2	
	Auditorne vježbe:	2	
	Laboratorijske vježbe:	0	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih osnova u sociopedagoškom pristupu osoba koje manifestiraju poremećaje u ponašanju.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumiju temeljna znanja o socijalnoj pedagogiji; • koriste različite teorije i pristupe u problematici poremećaja u ponašanju; • definiraju predmet, zadatke i ciljeve socijalne pedagogije; • koriste savremenu terminologiju, definicije i klasifikacije • prepoznaju istraživačke metode u socijalnoj pedagogiji; • izgrade kompetencije za profesionalno djelovanje socijalnih pedagoga. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Razvoj socijalne pedagogije; Natorpov i Nohlov koncept socijalne pedagogije; Predmet i zadaci pedagogije mladih; Suvremena socijalna pedagogija; Predmet socijalne pedagogije; Sustav socijalne devijacije i socijalne integracije, Socijalna pedagogija kao znanstvena disciplina; Istraživačke metode u socijalnoj pedagogiji; Odnos socijalne pedagogije i drugih disciplina; Teorije socijalne pedagogije; Suvremena teorijska poimanja odgoja; Osnove teorija socijalne pedagogije; Sastavnice teorija socijalne pedagogije; Profesionalni identitet socijalnih pedagoga; Vrijednosne komponente socijalnopedagoškog poziva; Kompetencije socijalnih pedagoga; Temelji, moć i granice socijalnopedagoških intervencija; Odgoj u ranom djetinjstvu, Obiteljski odgoj, Socijalna pedagogija u rizičnom društvu.		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Auditorne vježbe u učionici uz aktivno sudjelovanje studenata; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih 		

	radova.																					
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>																					
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dejana B, Uzelac S. Osnove socijalne pedagogije. Zagreb: Školska knjiga, 2007; ▪ Hamalainen J. Socijalna pedagogija kao akademska disciplina u obitelji socijalnih znanosti. Zagreb: Kriminologija i socijalna integracija, 2005; ▪ Ilić, Z. Resocijalizacija mladih prestupnika. Beograd: Defektološki fakultet, 2000; 																					

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Radovanović D. Poremećaji ponašanja i prestupništvo mladih. Beograd: Univerzitet u Beogradu, 2007.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dervišbegović M. Socijalna pedagogija sa andragogijom. Sarajevo: Univerzitetska knjiga, 1997; ▪ Žižak A. Etički kodeks socijalnih pedagoga. Zagreb: Hrvatska udruga socijalnih pedagoga, 2005; ▪ Bouillet D, Žižak A. Standardi u radu s djecom i mladima s poremećajima u ponašanju: Zagreb: Ljetopis socijalnog rada, 2008; ▪ Jugović A, Žunić-Pavlović V. Pojam rizika u savremenoj nauci o društvenim devijacijama. Od teorijskog-ideološkog diskursa do preventivno-akcionog koncepta. U: Kovačević J, Vučinić V (ur): Smetnje i poremećaji: fenomenologija, prevencija i tretman. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2010; ▪ Sande, M. i sur. Socialna pedagogika: Izabrani koncepti stroke, Ljubljana: Peagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, 2006.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.edu.org/ ▪ http://www.aieji.net/

Puni naziv predmeta		INKLUZIVNA PRAKSA	
Šifra predmeta	ZOP-11		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	I godina/II semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	2	
	Laboratorijske vježbe:	0	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Upoznati studente sa definicijom, konceptom i strategijom inkluzivne prakse; Upoznati studente sa filozofskim, zakonodavnim i edukativnim utemeljenjem inkluzivne prakse i njene primjene; Informirati studente o pretpostavkama inkluzivnog procesa i važnosti zadovoljavanja istih; Upoznati studente sa sudionicima inkluzivne prakse i njihovom ulogom; Informirati studente o primjeni indeksa inkluzije.		
Ishodi učenja	Na kraju semestra, odnosno odslušanog kursa, uspješni studenti, koji su tokom čitavog nastavnog perioda kontinuirano obavljali svoje obaveze, će biti osposobljeni da: znaju osnovne karakteristike i razlike između procesa integracije i inkluzije, shvate važnost zadovoljavanja pretpostavki integracije (zakonskih, organizacijskih, objektivnih i subjektivnih) i nužnost promjena u Bosni i Hercegovini u pravcu zadovoljavanja pretpostavki integracije; znaju primijeniti indeks za inkluziju, te shvate ulogu edukatora-rehabilitatora u procesima integracije i inkluzije.		
Indikativni sadržaj predmeta	Uvod u kurs; Istorijski pregled usluga; Terminologija: šta je inkluzija, razlika između integracije i inkluzije i socijalna isključenost; Indeks inkluzije i njegova primjena, Inkluzija u sistemu odgoja i obrazovanja: Modeli; Argumenti za i protiv inkluzije; Principi, metode i oblici rada u inkluzivnom pristupu; Modeli učenja u inkluzivnom pristupu; Pretpostavke inkluzije: organizacijske i zakonske; Pretpostavke inkluzije: objektivne i subjektivne (učenici, vršnjaci); Pretpostavke inkluzije: subjektivne (nastavnici, edukatori-rehabilitatori i roditelji); Podrška u teoriji i praksi, kolaborativna praksa i efektivni timski rad; Efektivno obrazovanje za sve učenike; Priprema svih nastavnika da uče svu djecu; Roditelji i nastavnici; Uloga edukatora i rehabilitatora u inkluzivnom razredu.		
Metode učenja	U cilju efikasnog izvođenja nastave i postizanja očekivanih ciljeva kursa „Inkluzivna praksa“ i kompetencija studenata na kraju semestra, na kursu se koriste različite nastavne metode: – Predavanja; – Auditorne vježbe; – Individualni i timski/grupni projekti.		

<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 353 1401 595"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>																					
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vantić-Tanjić M, Nikolić M. Inkluzivna praksa. Tuzla: „OFF-SET“, 2010; ▪ Booth T, Ainscow M. Indeks za inkluziju. Centar za izučavanje inkluzivnog obrazovanja. Save the Children UK, 2002; ▪ Vantić-Tanjić M. Stavovi nastavnika prema integraciji romske djece usporenog kognitivnog razvoja. Dvorska disertacija. Tuzla: Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli, 2007. 																					
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Schwartz D. Including Children with Special Needs: A Handbook for 																					

	<p>Educators and Parents. Greenwood Press, 2005;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ UNESCO. Open File on Inclusive Education Support. Paris: Materials for Managers and Administrators, 2003; ▪ Rustemier S, Booth T. Studija primjene indeksa za inkluziju u školama i pri lokalnim obrazovnim vlastima u Engleskoj. Centar za izučavanje inkluzivnog obrazovanja. Save the Children UK, 2002; ▪ Vantić M. Stavovi studenata prema edukacijskoj integraciji učenika usporenog kognitivnog razvoja. Magistarski rad. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2004.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ www.inkluzija.org/ ▪ www.inclusion.com ▪ www.eric.ed.gov ▪ www.ualberta.ca

Puni naziv predmeta		RAZVOJ HUMANE KOMUNIKACIJE	
Šifra predmeta	ZIP-01		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	4 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	I godina/I semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	1	
	Laboratorijske vježbe:	0	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Cilj predmeta je osposobiti studenta za razumijevanje procesa urednog razvoja ljudske komunikacije. Kroz tematske jedinice nastavnog predmeta cilj je educirati studente o osnovnim pojmovima vezanim za govor i jezik, odnosno humanu komunikaciju, o biološkom mehanizmu komunikacije, komponentama jezika i modelima njegovog usvajanja, o hronološki normalnom razvoju jezika i komunikacije.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumijevanje procesa urednog razvoja ljudske komunikacije; • razumijevanje uloge rane komunikacije u djetetovom emocionalnom, socijalnom i kognitivnom razvoju; • prepoznavanje komunikacijskih razvojnih miljkaza i njihovu identifikaciju temeljem opažanja ponašanja u prirodnoj situaciji i temeljem razvojne procjene; • razlikovanje uredne od narušene rane komunikacije; • postavljanje relevantne hipoteze o razvojnim teškoćama koje pridonose atipičnom ili usporenom komunikacijskom razvoju. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Uvod u humanu komunikaciju; forme humane komunikacije; govor, jezik, komunikacija i njihova interakcija; Biološka spremnost za komunikaciju; biološki mehanizam govora i slušanja; Emocionalni i lingvistički aspekti komunikacije; Motivacija za komunikaciju; Fizički mehanizmi komunikacije: Nervni sistem, sistem slušanja, vokalni mehanizam, mehanizam govora; Komponente jezika: sintaksa, morfologija fonologija, semantika, pragmatika; Povezanost jezičkih komponenti; Modeli usvajanja jezika: Bihevioralne teorije; Psiholingvističke teorije-Sintaktički model; Psiholingvističke teorije-Semantičko/Kognitivni model; Sociolingvističke teorije; Razvoj djeteta; Rani kognitivni, emocionalni i socijalni razvoj te njihova povezanost s komunikacijskim razvojem; Razvojni obrasci: prediktivnost, miljkazi, mogućnosti, faze ili periodi, individualne razlike; Interakcija dojenče-roditelj i modaliteti prepoznavanja; Razvoj (združene) pažnje; Predsimbolička i simbolička komunikacija; Imitacija i uloga igre; Predlingvistički temelji jezika, transakcijski pristup i faze u predjezičnoj komunikaciji; Rani komunikacijski</p>		

	razvoj: Perlokutivni, llokutivni i Lokutivni stadij.																					
Metode učenja	<p>Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Auditorne vježbe uz aktivno sudjelovanje studenata; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarских radova. 																					
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">25-50</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarског rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student</p>																					

	odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Salihović N, Junuzović-Žunić L, Ibrahimagić A. Poremećaji glasa, govora i jezika. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli, 2006; ▪ Boone DR. Human communication and its disorders. New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1987; ▪ McLaughlin S. Introduction to language development. (2 edition). San Diego: Singular, 2006.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ljubešić M. Rana komunikacija i njezina uloga u učenju i razvoju djeteta. Dijete i društvo, 3:261-278., 2001; ▪ Ljubešić M. (ur) Biti roditelj: Model dijagnostičko-savjetodavnoga praćenja ranoga dječjega razvoja i podrške obitelji. Zagreb: DZZOMM, 2003; ▪ Richards JE. Attention. In: B. Hopkins (ed) The Cambridge encyclopedia of child development. Cambridge: Cambridge University Press, 2005; ▪ Rowland C, Schweigert P. Tangible Symbol Systems: Making the Right to Communicate a Reality for Individuals with Severe Disabilities. Oregon: Design to Learn Products, 2000; ▪ Rowland C, Schweigert P. First things first: early communication for the pre-symbolic child with severe disabilities. Oregon: Oregon Health & Science University.
Internet web reference	

Puni naziv predmeta		UVOD U SPECIJALNU EDUKACIJU I REHABILITACIJU II	
Šifra predmeta	ZIP-02		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	4 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	I godina/I semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	1	
	Laboratorijske vježbe:	0	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti istraživanja u području edukacijsko-rehabilitacijskih nauka, planiranja, kreiranja i provođenja istraživačkih studija.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiraju predmet, zadatke i ciljeve istraživanja u edukaciji i rehabilitaciji; • identificiraju i opišu ključne elemente istraživanja u edukaciji i rehabilitaciji; • identificiraju i prepoznaju različite vrste istraživanja; • definiraju problem, cilj i hipoteze istraživanja; • razlikuju i predlože metode istraživanja; • planiraju i pripreme istraživačku studiju; • valoriziraju i primjene etiku u istraživanju u društvenim naukama. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Šta su društvene nauke; Pojam, predmet i zadaci istraživanja u edukaciji i rehabilitaciji; Vrste istraživanja u edukaciji i rehabilitaciji; Etape istraživanja u edukaciji i rehabilitaciji; Metode istraživanja u edukaciji i rehabilitaciji; Polazne osnove istraživanja u edukaciji i rehabilitaciji; Uzorak ispitanika u istraživanju u edukaciji i rehabilitaciji; Vrste varijabli u istraživanju u edukaciji i rehabilitaciji; Planiranje istraživačke studije; Razvijanje prijedloga istraživanja; Studija slučaja; Naučno istraživanje u društvenim naukama; Naučni stil; Etika u istraživanjima na ljudima; Nacrt i projekat istraživanja; Karakteristike projektnog rada; Metode i tehnike mjerenja; Kvantitativne i kvalitativne metode; Neposredno posmatranje; Učesničko posmatranje; Analiza sadržaja; Osnovni koraci u analizi sadržaja; Stav kao dispozicija koja se može mjeriti; Individualne i grupne razlike; Akcijsko istraživanje; tipovi akcijskog istraživanja; Koraci u akcijskom istraživanju; Koristi akcijskog istraživanja.</p>		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p>		

	<ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Auditorne vježbe uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predisipitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black;">Završni ispit</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">25-50</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predisipitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na završnom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega</p>																					

	minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fajgelj S, Kuzumanović B, Đukanović B. Priručnik za socijalna istraživanja. Beograd: De-spot, 2004; ▪ Mužić V. Metodologija pedagoškog istraživanja. Sarajevo: Svjetlost, 1977; ▪ Ferrance E. Action research. Providence RI: Northeast and Island Regional Educational Laboratory At Brown University, 2000.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Milas G. Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima. II izdanje. Jastrebarsko: Naklada Slap. 2009.
Internet web reference	

Puni naziv predmeta		PSIHOLOGIJA OSOBA SA ONESPOSoblJENJEM	
Šifra predmeta	ZIP-03		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	4 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	I godina/I semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	1	
	Laboratorijske vježbe:	0	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Izučavanje psiholoških specifičnosti osoba sa onesposobljenjem u smislu specifičnosti u razvoju perceptivno-kognitivnih, psihomotornih sposobnosti, self koncepta, motivacije, psihosocijalne adaptacije, socioemocionalnog razvoja, coping mehanizama na nastalo onesposobljenje, te izučavanje procesa porodične psihosocijalne adaptacije i porodične dinamike.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ovladati znanjima o perceptivno-kognitivnim i psihomotornim karakteristikama osoba sa onesposobljenjem, njihovom self konceptu, motivaciji, psihosocijalnoj adaptaciji i socioemocionalnom razvoju; • prepoznati i analizirati coping mehanizme na nastalo onesposobljenje; • analizirati proces porodične dinamike i porodične psihosocijalne adaptacije; • razviti svijest o sopstvenim stavovima i osjećanjima prema osobama sa onesposobljenjem i steći će sposobnost konstruktivnog načina sagledavanja života sa onesposobljenošću. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Primjena psiholoških teorija u objašnjenju psiholoških reakcija na onesposobljenost. Perceptivno-kognitivne karakteristike osoba sa onesposobljenjem. Psihomotorne sposobnosti osoba s onesposobljenjem. Socioemocionalni razvoj i karakteristike osoba s onesposobljenjem. Razvoj self-koncepta osoba s onesposobljenjem. Psihosocijalna adaptacija na onesposobljenost. Coping mehanizmi. Porodična psihosocijalna adaptacija. Porodična dinamika. Kvaliteta života. Brak i seksualnost. Psihosocijalne karakteristike i adaptacija osoba s hroničnim bolestima. Sindrom hospitalizma. Burnout sindrom.		
Metode učenja	Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su: <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Auditorne vježbe koje se izvode u učionici, a koje su radioničkog tipa, gdje studenti u grupama uz pomoć asistenta osmišljavaju, razrađuju i realizuju zadatke nastavnog predmeta i razvijaju kompetencije navedene u ishodima učenja; – Priprema i izlaganje seminarskih radova. 																		
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispositivnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Analiza, priprema i izvedba teksta</td> <td style="text-align: center;">40</td> <td style="text-align: center;">90</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">40</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">10</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Analiza, priprema i izvedba teksta	40	90	Seminarski rad	40		Završni ispit	10	10
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																	
Prisutnost na predavanjima	5																		
Prisutnost na vježbama	5																		
Analiza, priprema i izvedba teksta	40	90																	
Seminarski rad	40																		
Završni ispit	10	10																	
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>U sklopu provjere znanja svaki student treba izraditi i prezentirati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizu jednog teksta (tekst daje nastavnik); • Pripremu i izvedbu 15 - 20 minutne prezentacije u kojemu se rabe metode nastave usmjerene studentu (<i>student centered learning</i>) na temu definiranu nakon analize teksta; Za analizu, pripremu i izvedbu teksta student može dobiti od 0 do 40 bodova. • Pripremu seminarskog rada čime se dokazuje poznavanje tehnike pisanja seminarskog rada i usvajanja znanja iz nastavnog predmeta. Seminarski rad je rezultat timskog rada studenata i obuhvata određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 40 bodova. Također, za prisutnost i aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. <p>Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 10. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda.</p>																		
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Živković G. Psihologija telesno invalidnih lica. Beograd: Defektološki fakultet Univerziteta u Beogradu, 1994; ▪ Hwang P i Nilsson B. Razvojna psihologija. Sarajevo: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2000. ▪ Havelka M. Zdravstvena psihologija-psihosocijalni pristup zdravlju. Zagreb: Zdravstveno veleučilište, 2011. 																		
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dušanić S. Psihološka istraživanja religioznosti. Banja Luka: Filozofski fakultet, 2007. ▪ Stefanović-Stanojević T, Krstić N. Osobe s hendikepom- prava, mogućnosti i razvoj. Niš: OGI, 2005. 																		

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mahmutagić Aj, Mahmutagić A, Mahmutović E i Bratovčić V. Sposobnost uviđanja redoslijeda učenika usporenog kognitivnog razvoja. Defektologija 9 (2): 317-321., 2006; ▪ Mehmedinović S, Šarić E, Poljić A, Bratovčić V, Mujanović A. Religiosity and Depresssion in Mothers of Children with Cerebral Palsy: Corrrrelation Analysis. The Journal of International Social Research, Vol 4, br. 16., 2011; ▪ Mikić B, Đug M, Bratovčić V, Tanović I. Razlike u motoričkim sposobnostima i morfološkim karakteristikama učenika sa posebnim potrebama i učenika redovne nastave. Sport–naučni i praktični aspekti 4 (1), 2007.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ www.leeds.ac.uk/disability-studies ▪ www.lancs.ac.uk/fass/ ▪ www.audrehab.org/

Puni naziv predmeta		OSNOVE POREMEĆAJA VERBALNE KOMUNIKACIJE	
Šifra predmeta	ZIP-04		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	4 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	I godina/II semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	1	
	Laboratorijske vježbe:	0	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina za prepoznavanje poremećaja verbalne komunikacije.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz oblasti govorno jezičkih poremećaja; • koriste savremenu terminologiju, definicije i klasifikacije govorno jezičkih poremećaja; • prepoznaju različite govorno jezičke poremećaje; • objasne i opišu različite govorno jezičke poremećaje; • unaprijede vlastite vještine učenja. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Uvod u poremećaje verbalne komunikacije; Klasifikacije i određenje govorno jezičkih poremećaja; Osnove artikulacijsko-fonoloških poremećaja; Osnove poremećaja tečnosti govora; Osnove disleksije; Osnove disgrafije; Osnove diskalkulije; Osnove posebnih jezičkih teškoća; Osnove zakašnjelog govorno-jezičkog razvoja; Osnove motoričkih govornih poremećaja; Osnove poremećaja glasa; Osnove afazija, Vještine učenja.		
Metode učenja	<p>Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Auditivne vježbe koje izvode u manjim grupama što omogućuje interakciju između studenata i asistenata; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 		
Aktivnost koja se ocjenjuje	Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predisipitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:		

	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno
	Prisutnost na predavanjima	5	
	Prisutnost na vježbama	5	
	Aktivnost studenta	10	50
	Seminarski rad	10	
	Mini testovi	20	
	Završni ispit	25-50	50
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>		
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Duranović M, Smythe I. Disleksija. Tuzla: Harfo-graf, 2010; ▪ Salihović N. Poremećaji tečnosti govora. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli, 2005; ▪ Salihović N, Junuzović-Žunić L, Ibrahimagić A. Poremećaji glasa, govora i jezika. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli, 2006; ▪ Sharma MC. Matematika bez suza: Kako pomoći djetetu s teškoćama u učenju matematike. Lekenik: Ostvarenje, 2001; ▪ Zečić S. Afazija I. Tuzla: Defektološki fakultet Univerziteta u Tuzli, 2002. 		
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Škarić I. Govorne poteškoće i njihovo otklanjanje. Zagreb: Izdavačko knjižarska radna organizacija Mladost, 1988; ▪ Salihović N, Ibrahimagić A, Junuzović-Žunić L. Artikulacijski i fonološki poremećaji. Skripta. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli, 2006; 		

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Salihović N, Ibrahimagić A, Junuzović-Žunić L. Poremećaji glasa i gutanja. Skripta. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli, 2007; ▪ Duranović M. Procjena fonoloških i semantičkih sposobnosti kod djece sa disleksijom i disgrafijom. Doktorska disertacija. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli, 2006; ▪ Boon D R. Human Communication and Its Disorders. New Jersey: Prentice-Hall, Inc, 1987.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.asha.org/ ▪ http://www.isca-speech.org/iscaweb/

Puni naziv predmeta	VOLONTERIZAM	
Šifra predmeta	ZIP-05	
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje	
Bodovna vrijednost ECTS	4 ECTS	
Status predmeta	izborni	
Godina studija/semestar	I godina/II semestar	
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3
	Auditorne vježbe:	1
	Laboratorijske vježbe:	0
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli	
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet	
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju	
Ciljevi predmeta	Cilj je predmeta upoznati studente s potencijalima, izazovima i mogućnostima volontiranja, te ih osposobiti za razvoj i implementaciju stručnih projekata koji se odnose na područje volontiranja. Uz to namjera je i uticati na osobni rast i razvoj studenata kroz izgradnju pozitivnog odnosa prema zajednici i razvijanje prosocijalnog ponašanja.	
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definirati, razumjeti i objasniti pojam volontiranja, organizaciju i svrhu volontiranja, njegove korijene i razvoj u BiH i u svijetu; • vrednovati utjecaj i potencijalni doprinos volontiranja društvu općenito i u posebnim područjima, posebno u području socijalne i zdravstvene zaštite, u nacionalnim i međunarodnim razmjerama; • razviti i implementirati prijedloge programa koji se odnose na osnaživanje uloge volonterizma u društvu s posebnim naglaskom na one koje djeluju u području volonterizma u području socijalne i zdravstvene zaštite. <p>Posebna će se pažnja posvetiti razvoju općih kompetencija studenata: analize i sinteze, vrednovanje, kritičko mišljenje, nezavisne prosudbe, timski rad, sposobnost komuniciranja, samostalnost, proaktivnost, inicijativa.</p>	
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Pojam i značaj volontiranja. Istorijat volonterizma. Važna dokumenta. Volonterizam kao faktor društvenog i ekonomskog razvoja, povoljan okvir za razvoj volonterizma. Zakonsko određenje volontiranja u BiH. Zakonsko određenje volontiranja u Regionu i u svijetu. Osnovni principi volontiranja. Društveno vrednovanje i podsticanje volontiranja. Ko može volontirati i ko može angažovati volontere. Zakonska prava i dužnosti volontera, ugovor o volontiranju. Istraživanja u volonterizmu. Vidovi volontiranja.</p>	
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Auditorne vježbe koje se izvode u učionici, a koje su radioničkog tipa, gdje studenti u grupama uz pomoć asistenta pripremaju i izlažu seminarske radove. – Priprema i realizacija grupnog projekta. 																		
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predisipitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;"><u>Obaveze studenta</u></th> <th style="text-align: center;"><u>Bodovi</u></th> <th style="text-align: center;"><u>Ukupno</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Priprema i realizacija grupnog projekta</td> <td style="text-align: center;">40</td> <td style="text-align: center;">90</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">40</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">10</td> </tr> </tbody> </table>	<u>Obaveze studenta</u>	<u>Bodovi</u>	<u>Ukupno</u>	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Priprema i realizacija grupnog projekta	40	90	Seminarski rad	40		Završni ispit	10	10
<u>Obaveze studenta</u>	<u>Bodovi</u>	<u>Ukupno</u>																	
Prisutnost na predavanjima	5																		
Prisutnost na vježbama	5																		
Priprema i realizacija grupnog projekta	40	90																	
Seminarski rad	40																		
Završni ispit	10	10																	
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>U sklopu provjere znanja svaki student treba::</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivno učestvovati, kao član tima, u pripremi i realizaciji grupnog projekta s ciljem ostvarivanja zadataka nastavnog predmeta i razvijanja kompetencija navedenih u ishodima učenja. U izradi i prezentaciji grupnog rada učestvuju svi studenti, čije učešće se valorizira pojedinačno, te student može dobiti od 0 do 40 bodova. • Pripremiti seminarski rad čime se dokazuje poznavanje tehnike pisanja seminarskog rada i usvajanje znanja iz nastavnog predmeta. Seminarski rad je rezultat individualnog rada studenata i obuhvata određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 40 bodova. Također, za prisutnost i aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. <p>Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 10. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda.</p>																		
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niškanović M. Volontiranje u zakonu: ko, gdje i kako. Banja Luka: OKC Banja Luka, Olaf Palme International Center. Retrieved from: http://www.volontiram.ba/; ▪ Tar D, Petrović I, Vasilevska Ž, Bojić A, Milenković M, Trnavac R i Ristić J. Definišimo i afirmišimo volontere. Novi Beograd: Mladi istraživači Srbije, 2009; ▪ Martinec R i Cvitković D. Katalog volonterskih pozicija 1. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2010/11; ▪ SEE volunteers in SEE (Research document). Banja Luka: Youth Communication Centre, 2005; ▪ Powell S, Bratović E i Dolić A. Pro-social values/behaviour and employability amongst young people in SEE and the impact of volunteer work camps. Sarajevo: SEEYN: South-East European 																		

	<p>Youth Network, 2007;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Niškanović J, Niškanović M i Đumić Jurić-Marjanović I. Prosocijalna dimenzija volontiranja u Bosni i Hercegovini. Banja Luka: GRAFOPAPIR d.o.o. Banjaluka, 2011; ▪ Asocijacija za demokratski prosperitet – Zid. Volonterizam i javne institucije. Podgorica: ADP – Zid, 2004.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Annan, K. (2005). Nevladine organizacije danas: raznolikost volonterskih iskustava. <i>civilnodruštvo.hr</i>, 2(2):4-5. ▪ Ćulum, B. (2005). A zašto, uopće, "mjeriti" volonterski rad? <i>civilnodruštvo.hr</i>, 2(2):6-7. ▪ Havelka, M. (1996). Nevladine humanitarne organizacije danas u Hrvatskoj - stanje, problemi i perspektive. <i>Revija za socijalnu politiku</i>, 3(2):127-133. ▪ Ledić, J. (2001). Biti volonter/volonterka? Istraživanje uključenosti građana u civilne inicijative u zajednici kroz volonterski rad. Rijeka: Udruga za razvoj civilnog društva SMART.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.volontiram.ba/; ▪ http://www.worldvolunteerweb.org/resources/research-reports/national.html; ▪ http://www.community.ups.com/philanthropy/focus/volunteer.html ▪ http://learningtogive.org/papers/paper20.html; ▪ http://www.community.ups.com/philanthropy/focus/volunteer.html#volunteer; ▪ http://www.givingandvolunteering.ca/Reports.asp; ▪ http://www.volunteeringinamerica.gov/assets/resources/VIA_Brief_FINAL.pdf; ▪ http://www.pointsoflight.org/downloads/pdf/networks/business/membersonly/3_Bureau_of_Labor_Statistics_Volunteer_Service_Indicator-2003.pdf; ▪ http://www.nshc.org.yu/pdf/mkolosnjainenin_prez.pdf; ▪ http://www.erf.hr.

Puni naziv predmeta		PORODICA I REHABILITACIJA	
Šifra predmeta	ZIP-06		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	4 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	I godina/II semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	1	
	Laboratorijske vježbe:	0	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti rada sa porodicom koja ima dijete sa razvojnim poremećajima, komunikacija sa porodicom i njihova edukacija.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz područja rada sa porodicom i upotrebe PEDS obrazaca roditeljske procjene dječijeg razvojnog statusa; • koriste različite teorije i pristupe u edukaciji i rehabilitaciji roditelja djece s razvojnim poremećajima; • definiraju predmet, zadatke i ciljeve rada sa roditeljima; • koriste PEDS u bavljenju razvojnim problemima i poremećajima u ponašanju; • objasne i opišu zabrinutosti roditelja upotrebom PEDS-a, prepoznaju dvije ili više zabrinutosti; • prepoznaju i primjene adekvatne mjere ili dodatne mjere procjene; • koriste druge tehnike podučavanja; • pripremaju stručnjake za davanje dijagnostičkih informacija porodici; • saopšte dijagnostičke informacije porodici; • sačine edukacijsko-rehabilitacijski izvještaj (nalaz) sa svim njegovim komponentama. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Uvodni dio roditeljske procjene razvojnog statusa djeteta; smjernice za ocjenjivanje, primjenu i tumačenje PEDS obrasca koji uključuje i primjere stvarnih susreta sa djecom i porodicama; Prikazati metodu donošenja odluka o razvojnim pitanjima i ponašanju; Upotreba PEDS-a u bavljenju razvojnim problemima i problemima ponašanja; kada je potrebno primijeniti druge mjere za početnu provjeru razvoja; saopštavanje rezultata testiranja; Upute za dalje procjene; druga istraživanja o dječijem razvoju, ranoj intervenciji, nadgledanju i početnoj provjeri razvoja na kojima se temelji PEDS.		
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni.		

	<p>Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Auditorne vježbe koje se izvode u učionici, a koje su radioničkog tipa, gdje studenti u grupama uz pomoć asistenta osmišljavaju, razrađuju i realizuju zadatke nastavnog predmeta i razvijaju kompetencije navedene u ishodima učenja; – Priprema i izlaganje seminarskih radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 696 1401 936"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja.</p>																					

	<p>Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Glascoe Page F. Suradnja s roditeljima, upotreba PEDS-a u otkrivanju razvojnih problema i problema u ponašanju te bavljenje tim problemima. Zagreb: Naklada Slap, 2002; ▪ Turnbull, A., Turnbull HR. Families, professionals, and exceptionality : a special partnership. New York: Merrill, Prentice Hall, 1996; ▪ Youngblood NM , Hines J. The influence of the family s perception on disability on rehabilitation outcomes .U: Reinhardt, J.P., D Allura, T. Social support and adjustment to vision impairment across the life span.U: Silverstone B. Et al. The Lighthouse handbook on vision impairment and vision rehabilitation. Oxford university press, New York: 1992; ▪ Leyes Y, Heinze A, Kapperman G. Stress and adaptation in families with visual disabilities. Families in society: The journal of contemporary human services, 77, 4, 240 -249., 1996; ▪ Gargiulo RM. Working with parents of exceptional children: A guide for professionals. Houghton Mifflin Company , Boston: 1985; ▪ Jurišić B. Alternativne oblike in vsebine komunikacije s starši zmerno duševno prizadetih otrok. Zbornik referata znanstvenog skupa Alpe Adria, «Društvena briga za odgoj i obrazovanje i socijalnu sigurnost djece i maloljetnika sa smetnjama u razvoju, Integracija, alternative i inovacije» Pedagoška akademija, Ljubljana, str 189., 1990; ▪ Divjak-Zalokar Z. Rad s predškolskom djecom sa smetnjama u razvoju i rad s njihovim roditeljima. Zbornik referata znanstvenog skupa Alpe Adria «Društvena briga za odgoj i obrazovanje i socijalnu sigurnost djece i maloljetnika sa smetnjama u razvoju. Integracija, alternative, i inovacije». Pedagoška akademija, Ljubljana, str. 190., 1990; ▪ Geršak K. Communication with parents and conflicts –test integration. Zbornik referata znanstvenog skupa Alpe Adria «Društvena skrb za odgoj i obrazovanje i socijalnu sigurnost osoba s posebnim potrebama. Deset godina kasnije» Društvo defektologov Slovenije, Ljubljana, str 130-132., 2000; ▪ Accasay A. The role of the parents. U: Proceedings International Council for Education of People with Visual Impairment. European conference on education of Visually Impaired, «Mutual information and Inspiration « I. C. E. V. I. , Holand, str. 33-36., 1995.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekstein R. Children of time and space of action and impulse. New York; 1966. Bicester: Winslow Press, 2000; ▪ Bonamie EA . Different family having a visually impaired child and the development in a family. U: Proceedings International Council for education of people with Visual impairment . European conference on Education of Visually impaired «Mutual Information and Inspiration» I.C.E.V.I. , Holand , str. 16-23., 1995; ▪ Klein C. The single parent experience., Walker publishing Company , Inc U.S.A., 1973; ▪ Kristančić A. Metoda i tehnika savjetovanišnog rada. Zavod grada Zagreba za socijalni rad i Udružena samoupravna interesna zajednica socijalne zaštite grada Zagreba, Zagreb, 1982; ▪ Sanford M, Dornbush M, Strober H. Feminism Children and the New Families. The Guilford Press, New York., London, 1988.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.zzjzpgz.hr/

II STUDIJSKA GODINA

Puni naziv predmeta	NEUROLOGIJA																
Šifra predmeta	ZOP-13																
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje																
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS																
Status predmeta	obavezan																
Godina studija/semestar	II godina/III semestar																
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	2															
	Auditorne vježbe:	0															
	Laboratorijske vježbe:	1															
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli																
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet																
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija																
Ciljevi predmeta	Pružiti osnovna znanja o neurološkoj propedeutici, bazičnoj neurologiji i najvažnijim oboljenjima nervnog sistema (etiologija, patofiziologija, klinička slika, dijagnoza, terapija i rehabilitacija).																
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz oblasti neurologije; • koriste savremenu terminologiju, definicije i klasifikacije neuroloških poremećaja; • objasne i opišu kliničku sliku najčešćih neuroloških poremećaja, te razumiju mehanizam njihova nastanka; • znaju osnovne dijagnostičke principe u neurologiji; • znaju osnovne terapijske principe najčešćih neuroloških poremećaja. 																
Indikativni sadržaj predmeta	Osnove neuroanatomije i neurofiziologije; Dijagnostičke metode u neurologiji; Cerebrovaskularne bolesti; Poremećaji pokreta; Demijelinizacione bolesti; Epilepsije; Glavobolje; Neuromišićne bolesti; Tumori nervnog sistema; Infektivne bolesti nervnog sistema; Oboljenja malog mozga; Kongenitalni poremećaji i cerebralna paraliza; Kraniocerebralne povrede.																
Metode učenja	<ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe na Klinici za neurologiju koje podrazumijevaju rad sa asistentima (uzimanje anamneze, upoznavanje osnovnih principa neurološkog pregleda) u cilju upoznavanja pojedinih neuroloških poremećaja. 																
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">34</td> </tr> <tr> <td>Testovi</td> <td style="text-align: center;">30</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">66</td> <td style="text-align: center;">34</td> </tr> </tbody> </table>		Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	2		Prisutnost na vježbama	2	34	Testovi	30		Završni ispit	66	34
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno															
Prisutnost na predavanjima	2																
Prisutnost na vježbama	2	34															
Testovi	30																
Završni ispit	66	34															

<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Znanje i vještine ocjenjuju se kontinuirano u toku semestra, kao i na završnom ispitu. Studenti su obavezni da pristupe svim oblicima provjere znanja tokom semestra. Kontinuirana provjera znanja će se vršiti kroz laboratorijske vježbe, parcijalne ispite, praktični ispit i završni ispit.</p> <p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu prvi test koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od deset pitanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1,5 bodova, odnosno, student na prvom testu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu drugi test koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od deset pitanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1,5 bodova, odnosno, student na drugom testu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti maksimalno 4 boda (2 boda vježbe i 2 boda predavanja).</p> <p>Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na četiri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva četiri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 66. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 50 bodova na završnom usmenom ispitu. Popravni ispit polažu studenti koji nisu ostvarili 54 boda u predispitnom provjerama znanja i/ ili završnom ispitu.</p>
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sinanović O i saradnici. Neurologija (za studente Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta i Visoke zdravstvene škole) (u štampi).
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kantardžić Dž i saradnici. Neurologija. Sarajevo: Svjetlost, 2001; ▪ Poeck K. Neurologija. Zagreb: Školska knjiga, 2000; ▪ Sinanović O. Smajlović Dž i saradnici. Osnove neuropsihologije i neurologije ponašanja. Tuzla: Univerzitet u Tuzli, 2005; ▪ Kostić VS. Neurologija (za studente medicine). Beograd: Medicinski faklutet, 2007.
<p>Internet web reference</p>	

Puni naziv predmeta		OPŠTA EDUKACIJSKO-REHABILITACIJSKA DIJAGNOSTIKA I REEDUKACIJA	
Šifra predmeta	SER-OP-01		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	obavezni		
Godina studija/semestar	II godina/III semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	2	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje osnovnih znanja iz opšte edukacijsko-rehabilitacijske dijagnostike i razumijevanje i primjena metoda reedukacije psihomotorike kod djece sa teškoćama u razvoju.		
Ishodi učenja	<p>Studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pripreme i praktično izvedu edukacijsko-rehabilitacijsku dijagnostiku; • primjene metode reedukacije psihomotorike u tretmanu djece sa teškoćama u razvoju; • sačine edukacijsko-rehabilitacijski izvještaj sa svim njegovim komponentama. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Dijagnostički postupak u edukaciji i rehabilitaciji; Cilj, specifičnosti, mogućnosti i mjesto opšte edukacijsko-rehabilitacijske dijagnostike u multidisciplinarnom timu; Motorika; Lateralizovanost pokreta; Pokret i praksička aktivnost; Inteligencija i mišljenje u sklopu psihomotorne aktivnosti; Neuropsihološka analiza razvoja osjećanja; Razvoj sazajnog procesa; Doživljaj tjelesne cjelovitosti, prostora i vremena (gnostička i praktognostička organizovanost); Organizovanost govora i pisani govor; Organizovanost sazajnih funkcija; Procjena ponašanja; Poremećaj psihomotorike; Opšti reedukativni postupak.		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje i stvaranje apstraktnih koncepata. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe u ustanovama u kojima se sprovodi edukacija i rehabilitacija osoba s teškoćama u razvoju; – Priprema i prezentiranje dijagnostičkog edukacijsko-rehabilitacijskog praktikuma. 		
Aktivnost koja se ocjenjuje	Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predisipitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:		

	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno
	Prisutnost na predavanjima	5	
	Prisutnost na vježbama	5	
	Aktivnost studenta	10	50
	Seminarski rad	10	
	Mini testovi	20	
	Završni ispit	25-50	50
	.		
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) i na kraju semestra (drugi međuispit) koji obuhvataju obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Testovi se sastoje od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova, te na drugom također maksimalno 10 bodova. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi dijagnostički praktikum – studija slučaja. Dijagnostički praktikum se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. Za urađeni i prezentirani dijagnostički praktikum student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova.</p> <p>Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>		
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bojanin S. Neuropsihologija razvojnog doba i opšti reedukativni metod. Beograd: ZUNS, 1985. ▪ Čordić A, Bojanin S. Opšta defektološka dijagnostika. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1992. ▪ Povše-Ivkić V, Govedarica T. Praktikum opšte defektološke dijagnostike. Beograd: Institut za mentalno zdravlje, 2000. 		
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bojanin S. Neuropsihologija razvojnog doba i opšti reedukativni metod. Beograd: izdavačka radna organizacija „Privredna štampa“, 1979. ▪ Nikolić M. Vršnjački odnosi učenika usporenog kognitivnog razvoja u uslovima integracije. Doktorska disertacija. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. Tuzla, 2010. 		
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://specialed.about.com/od/assessment/Special_Education_Assessment.htm ▪ http://www.naset.org/fileadmin/user_upload/Assessments/Intro_to_Assessment_Overview.pdf 		

Puni naziv predmeta		UVOD U INTELEKTUALNE I RAZVOJNE TEŠKOĆE	
Šifra predmeta	SER-OP-02		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	II godina/III semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	2	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti intelektualnih i razvojnih teškoća, dijagnostike i pristupa u tretmanu djece sa intelektualnim i razvojnim teškoćama.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiraju i opišu intelektualne teškoće; • prepoznaju i razlikuju karakteristike osoba i specifičnosti učenja, mišljenja, pamćenje, percepcije i razvoja govora kod osoba sa intelektualnim teškoćama; • procjene razvoj osoba s intelektualnim teškoćama i kategoriziraju osobe sa intelektualnim teškoćama; • opišu i razlikuju postojeće oblike edukacije osoba s intelektualnim i razvojnim teškoćama; • organiziraju savjetodavni rad sa roditeljima djece s intelektualnim teškoćama; • sačine edukacijsko-rehabilitacijski izvještaj (edukacijsko-rehabilitacijski nalaz) sa svim njegovim komponentama. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Terminologija (mentalna retardacija, intelektualne teškoće, djeca s posebnim potrebama, učenici s teškoćama u učenju, usporen kognitivni razvoj, itd.); Definicije; Prevalencija; Etiologija i klasifikacija; Sindromi i intelektualne teškoće; Karakteristike osoba s intelektualnim teškoćama: spoznajni procesi osoba s intelektualnim teškoćama (osjetne funkcije, percepcija, pamćenje, pažnja, inteligencija, Piagetova teorija, mišljenje i učenje); Kognitivni razvoj djeteta: novorođenče i odojče; Kognitivni razvoj djeteta: rano djetinjstvo - od 2 do 7 godine (socijalizacija akcije, nastanak misli, intuicija i afektivni život); Kognitivni razvoj djeteta: djetinjstvo od 7 od 12 godine (napredovanje i socijalizacija postupka, napredovanje u mišljenju, racionalne operacije, afektivnost, volja i moralna osjećanja); Socijalna interakcija i intelektualni razvoj; Emocionalni razvoj; Mentalno zdravlje osoba s intelektualnim teškoćama; Edukacija osoba s intelektualnim teškoćama (predškolska, osnovnoškolska, srednjoškolska edukacija, profesionalno osposobljavanje); Porodica i intelektualne i razvojne teškoće.		
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao		

	<p>stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe u ustanovama u kojima se sprovodi dijagnostika i tretman djece i osoba sa intelektualnim i razvojnim teškoćama; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarских radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predisipitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 730 1401 972"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predisipitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarског rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se</p>																					

	<p>može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na završnom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ AAIDD. Intellectual disability: definition, classification and systems of supports/The AAIDD Ad Hoc Committee on Terminology and Classification-11th ed. 2010. ▪ Pijaže Ž, Inhelder B. Intelektualni razvoj deteta. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1986. ▪ Pere-Klermon A. Socijalna interakcija i intelektualni razvoj. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 2004. ▪ Ibračić F, Smajić M. Osobe s intelektualnim teškoćama-kontekstualni pristup. Tuzla: Denfas, 2007. ▪ Levandovski D, Teodorović B. Kako poticati djete s mentalnom retardacijom. Priručnik za roditelje. Fakultet za defektologiju. Zagreb, 1991. ▪ Sekušak-Galešev S. Komunikacija i kognitivne sposobnosti u djece i adolescenata sa umjerenom, težom i teškom mentalnom retardacijom. Magistarski rad. Fakulteta za defektologiju. Zagreb, 1994. ▪ Vantić-Tanjić M. Stavovi nastavnika prema integraciji romske djece usporenog kognitivnog razvoja. Doktorska disertacija. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. Tuzla, 2007. ▪ Dizdarević A. Akademska kompetencija i inkluzivno obrazovanje djece sa teškoćama u učenju. Doktorska disertacija. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. Tuzla, 2009.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Došen A. Psihijatrijski poremećaji djece i mladeži s mentalnom retardacijom. Defektologija 30 (2): 169-185, 1994. ▪ Došen A, Škrinjar J. Mentalno zdravlje osoba s mentalnom retardacijom. U: Došen A, Igrić Lj (ur.). Unapređivanje skrbi za osobe s mentalnom retdacijom. Zagreb: Matra projekat. Sinopsis predavanja i vježbi, 2002.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.aamr.org

Puni naziv predmeta		PROGRAMI I METODE RADA SA DJECOM OŠTEĆENA VIDA I	
Šifra predmeta	SER-OP-03		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	II godina/III semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti metodičkog rada sa djecom oštećena vida predškolskog uzrasta.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz oblasti ranog tretmana i metoda rada sa djecom oštećena vida; • koriste različite pristupe u problematici oštećenja vida; • definiraju predmet, zadatke i ciljeve metoda rada sa djecom oštećena vida; • koriste savremenu terminologiju, definicije i klasifikacije oštećenja vida; • objasne i opišu metode rada za pojedine vrste percepcija; • prepoznaju koju od metoda rada da koriste zavisno od specifičnosti djeteta; • procjene, dijagnosticiraju i diferenciraju oštećenje vida i eventualna dodatna oštećenja; • upotrijebe metode igranja za djecu oštećena vida i prilagode igračke za iste; • planiraju i sprovode edukacijsko-rehabilitacijski tretman; • ovladaju metodama vježbanja vidne percepcije kod djece koja imaju ostatke vida; • sačine edukacijsko-rehabilitacijski izvještaj (nalaz) sa svim njegovim komponentama i daju preporuke za individualni tretman. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Značaj vidnog aparata; emocionalni razvoj i socijalizacija djeteta oštećena vida; kognitivni razvoj djece oštećena vida; razvoj motorike u djece oštećena vida; razlozi zaostajanja u kognitivnom razvoju djece oštećena vida; sistem predškolskog obrazovanja sa osvrtom na najrazvijenije zemlje; metode i sredstva odgoja slijepe i slabovidne djece u ranom djetinjstvu; i gre i igračke za slijepu djecu; dijete oštećena vida i njegovo ovladavanje prostorom; vježbe preostalih osjetila; vježbe kinestetičke, auditivne, olfaktorne i gustativne percepcije; vježbe vida; metode i postupci vježbanja vida.		
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode		

	<p>učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama za djecu predškolskog uzrasta; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 629 1401 869"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora</p>																					

	ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Popović D. Rani razvoj i prilagođavanje slepih. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1986. ▪ Stančić V. Oštećenje vida-biopsihosocijalni aspekti. Zagreb: Školska knjiga, 1991. ▪ Best A. Teaching children with Visual Impairment. Open University Press, 1995. ▪ Barraga N, Erin J. Visual hendicaps and learning. Pro-Ed, Austin, 1992. ▪ Silverstone B. Lang A.M, Rosenthal B.P, Faye E.E. The lighthouse handbook on vision impairment and vision rehabilitation. Oxfpr University Press, part III, 319-445, part V, 565-668, 2000. ▪ Dikić S. Specifičnosti vizuelnog opažanja slabovidnih učenika. Beograd: Naučna knjiga, 1991. ▪ Teodorović B, Levandovski D, Pintarić- Mlinar LJ. Kiš-Glavaš L. Stimulacija perceptivnih i motoričkih sposobnosti. Zagreb: Fakultet za defektologiju, 1997. ▪ Levandovski D, Bratković D. Program rehabilitacije putem okreta. Zagreb: Fakultet za defektologiju, 1997. ▪ Baraga N, Morris J. Test za procjenu vizuelnog funkcionisanja. Zagreb, 1989. ▪ Teskeredžić A, Oberman- Babić M, Mešalić Š, Sarajlić Dž. Vizuelna percepcija u odnosu na dob djece s naočalama. Zbornik radova sa simpozija sa međunarodnim učešćem «Interdisciplinarni aspekti u edukaciji i rehabilitaciji», Tuzla, 47-50, 2005. ▪ Jablan B, Vučinić V, Teskeredžić A. Taktilne i motorne funkcije i percepcija oblika, relacija i prostornih odnosa kod slepe dece. Beograd: Beogradska defektološka škola 2: 67-75, 2009.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stančić V. Adaptivni potencijal slijepih. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Izdavački centar Rijeka, 1981. ▪ Dikić S. Metodika vaspitno-obrazovnog rada sa slabovidnim učenicima. Beograd: Naučna knjiga, 1988. ▪ Ayes J. Dijete i senzomotorička integracija. Zagreb: Naklada Slap, 2002. ▪ Webster A, Roe J. Children with visual impairments. London, Routledge, 1998. ▪ Pinoza-Kukurin Z. Procjena sposobnosti djece s oštećenjem vida. Zbornik radova sa znanstvenog skupa "Vidjeti više". Rijeka, 1994. ▪ Oberman-Babić M, Teskeredžić A, Sarajlić Dž. Vizuelna percepcija djece s naočalama. Oftalmološki arhiv Bosne i Hercegovine, 30 (1-2):1-7, 2004. ▪ Teskeredžić A, Oberman-Babić M. Program za povećanje vizualnih sposobnosti djece oštećena vida. Tuzla: Defektološki fakultet, Defektologija 9 (2): 329-337, 2006. ▪ Teskeredžić A, Oberman-Babić M, Sarajlić Dž, Šahbegović A. Uloga igre za osamostaljivanje slijepog djeteta. Tuzla: Defektološki fakultet, Defektologija 12:93-100, 2006. ▪ Teskeredžić A. Pretpostavke za integraciju djece s oštećenjem vida. Naša škola, 19:43-51, 2002. ▪ Teskeredžić A, Sarajlić Dž i Radžo Dž. Evaluacija defektološko-medicinskog tretmana u liječenju ambliopije sa ekscentričnom fiksacijom. Tuzla: Defektološki fakultet, Defektologija, 11:97-103, 2004. ▪ Jablan B, Kovačević J, Teskeredžić A. Didaktičko modelovanje nastave matematike u radu sa decom ometenom u razvoju. Specijalna edukacija i rehabilitacija. Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. Beograd, CIDD 9:111-124, 2010.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.czsd.edu.ba/ ▪ http://www.savez-slijepih.hr/

Puni naziv predmeta		MOTORIČKI POREMEĆAJI I HRONIČNE BOLESTI	
Šifra predmeta	SER-OP-04		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	II godina/III semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	<p>Sticanje spoznaja o savremenim holističkim, integrativnim, interdisciplinarnim i transdisciplinarnim pristupima u proučavanju antropoloških dimenzija motoričkih poremećaja i hroničnih bolesti, kao i usvajanje profesionalnog identiteta u konceptu savremenih biopsihosocijalnih i egzistencijalnih pristupa kao paradigme u razvoju discipline. Pored navedenog, student stiče elementarna znanja o anatomiji i neuropsihologiji motornog funkcionisanja, kao i patofiziologiji motorike koja će mu služiti kao baza za kasniju nadogradnju znanja koja će sticati tokom studiranja.</p>		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepoznaju i razlikuju normalne motoričke aktivnosti i normalne funkcije čovjeka od patofizioloških oštećenja motorike; • primjenjuju humanistički pristup u radu s osobama sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; • imenuju i definiraju različite oblike motoričkih poremećaja prema osnovnim mehanizmima njihovog nastanka, te različita hronična stanja; • razumiju i opišu ulogu i djelokrug rada edukatora rehabilitatora u liječenju, edukaciji i rehabilitaciji osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; • prepoznaju, analiziraju i usporede modele timске saradnje. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Somatopedija, Sofrologija, psihosomatika i rehabilitacija; Područje i djelokrug rada edukatora rehabilitatora sa osobama sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; Profesionalni identitet, jezik i profesionalna etika; Timski rad, multidisciplinarna i interdisciplinarna saradnja; Pregled nekih problemskih područja: oštećenja lokomotornog aparata, perifernog i centralnog nervnog sistema i hronične bolesti; Edukacijski i klinički rad edukatora rehabilitatora.</p>		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, 		

	<p>tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se sprovodi liječenje, edukacija i rehabilitacija osoba s motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 622 1401 936"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima i vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Formiranje stručnog portfolija</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima i vježbama	5		Aktivnost studenta	5		Formiranje stručnog portfolija	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima i vježbama	5																					
Aktivnost studenta	5																					
Formiranje stručnog portfolija	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Svaki student je obavezan napraviti lični portfolio u sklopu predispitnih obaveza. Portfolio treba da sadrži sva predavanja, vježbe, aktulenosti i zanimljivosti vezane za nastavne teme koje su se obrađivale. Za portfolio student</p>																					

	<p>može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 50 kumulativnih bodova.</p>
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mahmutagić A, Prstačić M i sar. Metode u edukaciji i rehabilitaciji. Tuzla: Harfo-graf, d.o.o, 2006. ▪ Stošljević L. i sar. Somatopedija. Beograd: Naučna knjiga, 1997. ▪ Mikic B. Psihomotorika. Tuzla: Filozofski fakultet, 2000. ▪ Midžić F, Bratovčić V. Klasifikacija motoričkih zadataka i krivulje učenja. Sport u teoriji i praksi (8) 1, 73-75, 2004. ▪ Tanović I, Bratovčić V, Mahmutović I i Hodžić Z. Bodi kompositna analiza tjelesne građe uz pomoć Body Composition Analyzera „Tanita“ TBF-300-A kod djece sa posebnim potrebama. U: Zbornik radova VI Međunarodna naučna konferencija i V Kongres crnogorske sportske akademije. Tivat, 2009. ▪ Mujkić N, Mikić B, Bratovčić V. Motoričke sposobnosti djece koja su rat provela u BiH i djece povratnika iz inostranstva. Sport u teoriji i praksi (8) 1, 53-58, 2004. ▪ Karić A. Procjena grube motorike kod učenika niže školske dobi. Magistarski rad. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, 2011.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prstačić M. Promišljanje o kvaliteti života. U: Zbornik radova 2. hrvatskog simpozija "Kvaliteta življenja osoba s cerebralnom paralizom". M. Pospiš (ur.), (str. 45-51). Zagreb: Hrvatski savez udruga cerebralne i dječje paralize, 2000. ▪ Sabiha M, Šarić E, Kapidžić-Duraković S. Mini mentalni status i funkcionalno mjerenje nezavisnosti kod osoba sa Parkinsonovom bolešću. Defektologija (15)1, 13-19, 2009. ▪ Šarić E, Mahmutagić A, Šahbegović S, Arnautović M. Učestalost simptoma depresije kod djece sa cerebralnom paralizom. Knjiga sažetaka: Četvrti međunarodni Simpozij o komplementarnim i suportivnim terapijama, 2006. ▪ Dizdarević A, Ibralić F, Šarić E, Bratovčić V. Inclusion in practice: How does it work in Bosnia and Herzegovina. Knjiga apstrakata. 12th International Conference on Inclusive Education in the Balkan Countries: Policy and Practice. Ohrid, 2009. ▪ Mehmedinović S. Procjena motorike i motoričkih vještina kod gluhe djece. Magistarski rad. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, 2009. ▪ Mahmutagić Aj., Prstačić M, Šarić E, Mahmutagić Ad., Bratovčić V, Kapidžić-Duraković S. Interdisciplinarni aspekti somatopedije i somatoterapije u edukaciji i rehabilitaciji. Zbornik radova Simpozijuma sa međunarodnim učešćem "Interdisciplinarni aspekti u edukaciji i rehabilitaciji". Tuzla, 2005.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.cdc.gov ▪ http://www.disabled-world.com ▪ http://www.toolkitsportdevelopment.org

Puni naziv predmeta	PROGRAMI I METODE RADA SA UČENICIMA OŠTEĆENA VIDA I	
Šifra predmeta	SER-OP-05	
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje	
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS	
Status predmeta	obavezan	
Godina studija/semestar	II godina/IV semestar	
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3
	Auditorne vježbe:	0
	Laboratorijske vježbe:	2
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli	
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet	
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija	
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina u radu sa djecom oštećenog vida školskog uzrasta.	
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste teoretska i praktična znanja u radu sa djecom oštećenog vida školskog uzrasta; • primjene teoretska i praktična znanja u stimulaciji motoričkih i taktilnih sposobnosti kod djece oštećenog vida; • koriste savremena metodička rješenja i postupke u nastavi čitanja i pisanja djece oštećenog vida; • adekvatno koriste nastavna sredstva i pomagala u odnosu na stepen oštećenja vida; • primjene vještine za metodičko struktuiranje nastavnih situacija u skladu sa sposobnostima djece oštećena vida; • sprovedu postojeća znanja i vještine za opismenjavanje djece oštećena vida na odgovarajućem pismu u odnosu na stepen oštećenja vida; • planiraju i sprovode tiflološki tretman u radu sa djecom oštećena vida; • koriste princip multidisciplinarnosti u pristupu i rehabilitaciji osoba sa oštećenjem vida; • sačine tiflološki izvještaj (tiflološki nalaz) sa svim njegovim komponentama. 	
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Socijalni položaj osoba oštećena vida tokom istorijskog razvoja; Osnovna terminologija, definicije sljepoće i slabovidnosti; Etiologija oštećenja vida; Incidenca i prevalenca oštećenja vida; Karakteristike slijepih osoba; Karakteristike slabovidnih osoba; Kognitivni razvoj osoba oštećena vida; Senzoričko perceptivni razvoj osoba oštećena vida; Motorički razvoj osoba oštećena vida; Govorni razvoj osoba oštećena vida; Vizuelno funkcioniranje u uslovima oštećenog vidnog aparata; Programi i metode rada sa učenicima oštećena vida; Programi stimulacije motoričkih i taktilnih funkcija za djecu oštećena vida; Upoznavanje sa osnovnim zakonitostima i karakteristikama uvećanog crnog tiska za slabovidne učenike; Upoznavanje sa osnovnim zakonitostima i karakteristikama pisma za slijepe; Temeljna načela učenja čitanja i pisanja učenika oštećenog vida; Metode početnog</p>	

	<p>čitanja i pisanja, faze usvajanja čitanja i pisanja; Programi i metode rada čitanja i pisanja sa slabovidnim učenicima; Programi i metode rada sa slijepim učenicima, Pravopis, Upotreba Brailleovog stroja, Upotreba Brailleovih tablica; Upotreba ostalih sredstava za pisanje Brailleovog pisma, Učenje Brailleovog pravopisa; Greške u čitanju i pisanju djece oštećenog vida; Faktori uspješnosti pisanja Brailleovog pisma; Faktori uspješnosti čitanja Brailleovog pisma; Metode i principi tifloškog tretmana oštećenja vida.</p>																					
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se sprovodi tifloški tretman; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">25-50</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti</p>																					

	<p>određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova.</p> <p>Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cvetković Ž. Metodika vaspitno-obrazovnog rada sa slepim licima. Beograd: Naučna knjiga, 1989. ▪ Stančić V. Oštećenja vida, biopsihosocijalni aspekti. Zagreb: Školska knjiga, 1991. ▪ Popović D. Rani razvoj i prilagođavanje slepih. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1986.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Best A. Teaching Children with Visual Impairment. Open University Press, 1995. ▪ Braley-Johnson S. Psychoeducational assessment of students who are visually impaired or blind. Infancy through high school. Austin: Pro-Ed, 1994. ▪ Carreiras M, Alvarez CJ. Comprehension Processes in Braille Reading. Journal of Visual Impairment and Blindness, 93 (9): 589-595, 1999. ▪ Ponchillia PE, Durant PA. Teaching Behaviors and Attitudes of Braille Instructors in Adult Rehabilitation Centers. Journal of Visual Impairment and Blindness, 89 (5): 432-438, 1995. ▪ Ungar S, Blades M, Spencer C. Effects of Orientation on Braille Reading by People Who Are Visually Impaired: The Role of Context. Journal of Visual Impairment and Blindness, 92 (7): 454-463, 1988.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.inclusive.com.european-agency.org/

Puni naziv predmeta		PSIHOMOTORNI RAZVOJ I RANA REHABILITACIJA	
Šifra predmeta	SER-OP-06		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	II godina/IV semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa aktuelnim testovima za procjenu psihomotornog razvoja rane dječije dobi, kao i programima za stimulaciju i optimalizaciju psihomotornog razvoja u ranoj dječijoj dobi. U okviru predmeta, ukazuje se na značaj procjene psihomotornih sposobnosti u predškolskom uzrastu (motorni, kognitivni, socijalni i emocionalni razvoj) i prezentuju instrumenti za tu procjenu. Značajan prostor zauzima obrada programa koji mogu uticati na pojedine segmente razvoja i/ili cjelokupan razvoj, uz diferencijalno dijagnostičke specifičnosti koje određuju njihovu primjenu.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostalno koriste metode dijagnostike u cilju detekcije i identifikacije razvojnih kašnjenja i smetnji djece do šeste godine života; • definiraju, opišu i analiziraju značaj učinkovitih preventivskih programa i značaj ranog stimulativnog tretmana kod rizične novorođenčadi; • primjenjuju principe ranog stimulativnog tretmana; • kreiraju program za podsticaj psihomotornog razvoja djeteta u različitim okruženjima; • praktično provode metode i tehnike sadržane u individualiziranim edukacijsko – rehabilitacijskim planovima u radu sa djecom sa motoričkim smetnjama i hroničnim bolestima do šeste godine života. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Psihomotorni razvoj djeteta do šeste godine života; Rana detekcija i dijagnostičke metode za procjenu psihomotornog razvoja djeteta; Riziko faktori kao potencijalni uzroci kašnjenja psihomotornog razvoja; Rano oštećenje mozga, simptomi rizika, klinička slika; Rana rehabilitacija – značaj i principi; Rana rehabilitacija – program stimulacije psihomotornog razvoja; Multidisciplinarni pristup u razvojnoj rehabilitaciji – sistemi tretmana; Programi za razvoj organizovanosti psihomotorike djeteta predškolskog uzrasta.		
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:		

	<ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se sprovodi liječenje, edukacija i rehabilitacija djece predškolskog uzrasta sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarских radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;"><u>Obaveze studenta</u></th> <th style="text-align: center;"><u>Bodovi</u></th> <th style="text-align: center;"><u>Ukupno</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima i vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Formiranje stručnog portfolija</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black;">Završni ispit</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">25-50</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">50</td> </tr> </tbody> </table>	<u>Obaveze studenta</u>	<u>Bodovi</u>	<u>Ukupno</u>	Prisutnost na predavanjima i vježbama	5		Aktivnost studenta	5		Formiranje stručnog portfolija	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
<u>Obaveze studenta</u>	<u>Bodovi</u>	<u>Ukupno</u>																				
Prisutnost na predavanjima i vježbama	5																					
Aktivnost studenta	5																					
Formiranje stručnog portfolija	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarског rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Svaki student je obavezan napraviti lični portfolio u sklopu predispitnih obaveza. Portfolio treba da sadrži sva predavanja, vježbe, aktulenosti i zanimljivosti vezane za</p>																					

	<p>nastavne teme koje su se obrađivale. Za portfolio student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 50 kumulativnih bodova.</p>
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilanković V, Ilanković N. Psihomotorni razvoj deteta. Beograd: Medicinski fakultet, 2001. ▪ Nikolić S. Uticaj defektološkog tretmana na psihomotorni razvoj dece. Doktorska disertacija. Beograd: Defektološki fakultet, 1996. ▪ Mahmutagić A, Prstačić M i sar. Metode u edukaciji i rehabilitaciji. Tuzla: Harfo-graf, d.o.o, 2006. ▪ Bojanin S. Neuropsihologija razvojnog doba i opšti reedukativni metod. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1979. ▪ Levitt S. Treatment of cerebral palsy and motor delay – Forth Edition. London: Blackwell Publishing Ltd., 2004. ▪ Bratovčić V. Motoričke sposobnosti predškolske djece srednje grupe u korelaciji sa psihomotoričkom stimulacijom. Magistarski rad. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, 2005. ▪ Šarić E, Mahmutagić A, Bratovčić V, Bećirović E, Kapidžić-Duraković S. Somatopedski tretman djeteta sa cerebralnom paralizom u obitelji. Zbornik radova 2. naučnog skupa sa međunarodnim sudjelovanjem "Socioemocionalni rast i razvoj strategija učenja". Tuzla, 2003.
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Peterson LN. Early intervention for handicapped and at risk children. US: Love Publishing Company, 1987. ▪ Bjeković G, Bratovčić V, Mikić B. Rast i razvoj djece uzrasta od 4 do 6 godina i njihovi deformiteti. Tuzla: Fakultet za tjelesni odgoj i sport, Sport – naučni i praktični aspekti, 2:2, 2005. ▪ Mahmutagić A, Imamović S, Bratovčić V, Šarić E, Kuduzović E i Bećirović E. Saznajni razvoj djece usporenog kognitivnog razvoja sa organskom cerebralnom disfunkcijom. Zbornik radova drugog Kongresa ljekara za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Bosne i Hercegovine sa međunarodnim učešćem, Fojnica, 2007. ▪ Bratovčić V, Kapidžić-Duraković S, Mahmutagić A i Mikić B. Uticaj psihomotoričkih stimulacija na usavršavanje motoričkih sposobnosti djece predškolskog uzrasta. Defektologija, (1) 13: 25-31, 2007. ▪ Mahmutagić Aj., Mahmutagić Ad., Šarić E i Bratovčić V. Faktori uslovljenosti učenja djeteta sa cerebralnom paralizom usporenog kognitivnog razvoja pripremnog razreda i komparacija kognitivnih sposobnosti sa ostalim učenicima u razredu. (Zbornik radova). Drugi naučni skup sa međunarodnim sudjelovanjem "Socioemocionalni rast i razvoj strategija učenja" Tuzla, 2003. ▪ Mahmutagić Ad., Mahmutagić Aj., Mahmutović E, Kapidžić-Duraković S, Bratovčić V, Šarić E. Analitičko-sintetičke i integrativne sposobnosti djece sa umanjnim kognitivnim sposobnostima. (Zbornik radova). Simpozijum sa međunarodnim učešćem "Interdisciplinarni aspekti u edukaciji i rehabilitaciji", Tuzla, 2004. ▪ Šarić E, Bijedić M, Kuralić L, Mehmedinović S, Dizdarević A. Multidisciplinarna komunikacija i analiza preventijskog programa nasilja. Knjiga radova: Peti međunarodni simpozij o komplementarnim suportivnim terapijama „Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala“, Lovran, 2009. ▪ Mahmutagić A, Šarić E, Mehmedinović S, Šahbegović S. Efekti somatopedsko suportivnih programa primjenjenih kod djece oboljele od dijabetesa. Knjiga sažetaka. Četvrti međunarodni Simpozij o komplementarnim suportivnim terapijama „Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala“, Pula, 2006. ▪ Jusić A, Klinić B, Šarić E, Švraka E. Individualni kineziterapijski program djece s razvojnim poteškoćama. Knjiga sažetaka. Treći kongres fizijatara i Prva ISPO konferencija BiH sa međunarodnim učešćem, Tuzla, 2010. ▪ Jusić A, Klinić B, Šarić E, Švraka E. Aktivnosti dnevnog života kao dio rehabilitacije djece s razvojnim poteškoćama. Knjiga sažetaka. Treći kongres fizijatara i Prva ISPO konferencija BiH sa

	<p>međunarodnim učešćem, Tuzla, 2010.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Klinić B, Švraka E, Jusić A, Šarić E. Kvalitet života obitelji djece dnevnog centra. Knjiga sažetaka. Treći kongres fizijatara i Prva ISPO konferencija BiH sa međunarodnim učešćem, Tuzla, 2010. ▪ Bjeković G, Bratovčić V, Arnaut Đ. Igra i njen značaj u korektivnoj gimnastici kod djece predškolskog uzrasta. Sport Mont – časopis za sport, fizičko vaspitanje i zdravlje, Crnogorska sportska akademija, Podgorica, 2008.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.ibis-birthdefects.org ▪ http:// www.ncbi.nlm.nih.gov ▪ http:// www.poliklinika.org ▪ http:// www.canchild.ca

Puni naziv predmeta		UVOD U POREMEĆAJE AUTISTIČNOG SPEKTRUMA	
Šifra predmeta	SER-OP-07		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	II godina/IV semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	2	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti poremećaja autističnog spektruma, dijagnostike i tretmana autizma i drugih srodnih neurorazvojnih poremećaja.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiraju i opišu poremećaje autističnog spektruma; • prepoznaju i razlikuju karakteristike osoba i specifičnosti učenja, mišljenja, pamćenje, percepcije i razvoja govora unutar različitih poremećaja autističnog spektruma; • kategoriziraju osobe sa poremećajima autističnog spektruma na osnovu procjene i dijagnostike; • imenuju, objasne i primjene različite programe u tretmanu autizma i drugih neurorazvojnih poremećaja; • procjene i odaberu najbolji pristup u tretmanu poremećaja autističnog spektruma; • sačine edukacijsko-rehabilitacijski izvještaj (edukacijsko-rehabilitacijski nalaz) sa svim njegovim komponentama. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Pervarzivni razvojni poremećaji (autizam, Aspergerov sindrom, dezintegrativni poremećaj kod djece, Rettov sindrom i nespecifični pervarzivni razvojni poremećaji), Definicija i klasifikacija poremećaja autističnog spektruma; Uzroci autizma (psihološki, neurološki, genetičke osnove itd.); Karakteristike ponašanja, karakteristike igre; Specifičnosti učenja, mišljenja, pamćenja i percepcije; Jezik i komunikacija; Socijalni razvoj; Emocionalni razvoj; Procjena i proces postavljanja dijagnoze; Rana intervencija i inkluzija; Programi u tretmanu autizma i drugih srodnih neurorazvojnih poremećaja; Adolescencija i odraslo doba i autizam; Porodica osoba sa autizmom.</p>		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se sprovodi dijagnostika i tretman autizma i drugih srodnih neurorazvojnih poremećaja; 		

	– Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova.																					
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na završnom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>																					
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hillier A, Fish T, Cloppert P, Beversdorf DQ. Outcomes of a Social and Vocational Skills Support Group for Adolescents and Young Adults on the Autism Spectrum. Focus on autism and other developmental disabilities, 22 (2): 107-115, 2007. ▪ National Education Association. The puzzle of Autism. Washington: 																					

	<p>NEA Professional library, 2006.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ National Institutes of Mental Health. Autism Spectrum Disorders. Pervasive Developmental Disorders. www.nimh.nih.gov, 2007. ▪ Glumbić N. Odrasle osobe sa autizmom. Izdavačka agencija Grad, 2006. ▪ Hannah L. Podrška u učenju deci sa poteškoćama iz spektra autizma. Praktični vodič za roditelje i osoblje u redovnim školama i vrtićima. IP Filip Višnjić Beograd, 2007.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lee S, Odom SL, Loftin R. Social Engagement With Peers and Stereotypic Behavior of Children With Autism. <i>Journal of Positive Behavior Interventions</i>, 9 (2): 67-79, 2007. ▪ Ayne CM. Early Identification of autism: Implications or counselors. <i>Journal of Counseling and Development</i>, 85: 110-114, 2007. ▪ Bellini S, Peters JK, Benner L, Hopf A. A Meta-Analysis of School-Based Social Skills Interventions for Children With Autism Spectrum Disorders. <i>Remedial and special education</i>, 28 (3): 153–162, 2007.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.autism.com ▪ http:// www.abaresources.com

Puni naziv predmeta	PSIHIJARIJA	
Šifra predmeta	ZOP-15	
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje	
Bodovna vrijednost ECTS	4 ECTS	
Status predmeta	obavezan	
Godina studija/semestar	II godina/IV semestar	
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	2
	Auditorne vježbe:	0
	Laboratorijske vježbe:	1
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli	
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet	
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju	
Ciljevi predmeta	Pružiti osnovna znanja o psihijatrijskoj propedeutici, osnovama kliničke psihijatrije i najvažnijim psihijatrijskim poremećajima i oboljenjima (etiologija, patofiziologija, klinička slika, dijagnoza, terapija).	
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz oblasti medicinske psihologije i psihijatrije; • koriste savremenu terminologiju, definicije i klasifikacije psiholoških i psihijatrijskih poremećaja; • objasne i opišu kliničku sliku najčešćih psihijatrijskih poremećaja, te razumiju mehanizam njihova nastanka; • znaju osnovne dijagnostičke principe u psihijatriji; • znaju osnovne terapijske principe najčešćih psihijatrijskih poremećaja. 	
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Medicinska psihologija; Klasifikacija i etiologija psihijatrijskih poremećaja, Neurotski, anksiozni, stresom uzrokovani i somatiformni poremećaji; Organski uzrokovani psihički poremećaji; Psihički poremećaji izazvani psihoaktivnim supstancama; Shizofreni poremećaji; Poremećaji ličnosti; Forenzička psihijatrija; Psihofarmakoterapija; Psihijatrijski modeli; Normalno i patološko; Sumanuti poremećaji; Poremećaji u djetinjstvu i adolescenciji; Psihoterapijske metode; Poremećaji raspoloženja; Urgentna stanja u psihijatriji; Liason psihijatrija; Psihosomatska medicina; Gerontopsihijatrija</p>	
Metode učenja	<ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe na Klinici za psihijatriju koje podrazumijevaju rad sa asistentima (uzimanje anamneze, upoznavanje osnovnih principa psihijatrijskog pregleda) u cilju upoznavanja pojedinih psihijatrijskih poremećaja; 	

Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="686 347 1401 526"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>2</td> <td>34</td> </tr> <tr> <td>Testovi</td> <td>30</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>66</td> <td>34</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	2		Prisutnost na vježbama	2	34	Testovi	30		Završni ispit	66	34
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno														
Prisutnost na predavanjima	2															
Prisutnost na vježbama	2	34														
Testovi	30															
Završni ispit	66	34														
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1,5 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1,5 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti maksimalno 4 boda (2 boda vježbe i 2 boda predavanja). Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na četiri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva četiri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 66. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 50 bodova na završnom usmenom ispitu. Popravni ispit polažu studenti koji nisu ostvarili 54 boda u predispitnom provjerama znanja i/ ili završnom ispitu.</p>															
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sinanović O. Medicinska psihologija. Tuzla: d.o.o. Harfograf, 2006. ▪ Frančišković T, Ljiljana M i sur. Psihijatrija. Zagreb: Medicinska naklada, 2009. ▪ Loga S (urednik). Klinička psihijatrija. Sarajevo/Tuzla: Medicinski fakultet, 1999. 															
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sinanović O (urednik). Ovisnost o drogama. Tuzla: Behrambegova medresa i Medicinski fakultet Univerziteta u Tuzli, 2001. 															
Internet web reference																

Puni naziv predmeta		STATISTIKA U EDUKACIJI I REHABILITACIJI	
Šifra predmeta	ZOP-14		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	II godina/IV semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	2	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	2	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Upoznavanje studenata sa osnovnim statističkim metodama deskriptivne i inferencijalne statistike u edukaciji i rehabilitaciji.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznaju mjesto i ulogu deskriptivnih i inferencijalnih statističkih metoda u edukaciji i rehabilitaciji; • koriste osnovne statističke metode; • razumiju i ispravno interpretiraju dobivene rezultate statističke obrade. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Pojam i predmet proučavanja statistike; zadaća statistike u edukaciji i rehabilitaciji. Definisane statističkog skupa pojmovno, prostorno i vremenski; vrste obilježja. Izvori podataka; primarni i sekundarni izvori podataka; prednosti i nedostaci sekundarnih izvora podataka. Mjerne skale; matrica podataka; mjesto i uloga računara u statistici. Deskriptivna statistika; etape statističkog istraživanja; teškoće u primjeni statističkih metoda u praksi. Statističko posmatranje i prikupljanje podataka, uređivanje i grupisanje podataka; izvori i vrste grešaka u statističkom radu. Statistički nizovi; izražavanje pomoću kvalitativnih i kvantitativnih nizova; statističke tabele; grafičko prikazivanje. Mjere centralne tendencije; potpune i nepotpune srednje vrijednosti; aritmetička sredina; mod i medijan. Mjere disperzije; apsolutne i relativne mjere disperzije; mjere asimetrije. Inferencijalna statistika; tehnike statističkog zaključivanja. Zakon velikih brojeva; teorijske distribucije vjerovatnoće. Normalna distribucija; značaj normalne distribucije u statističkoj teoriji i praksi. Osnovni skup i uzorak; izrada plana uzorkovanja; osnovni problemi primjene i izbora vrste uzorka. Vrste uzoraka: probabilistički i neprobabilistički uzorci. Procjena parametara osnovnog skupa; sampling distribucija; procjena aritmetičke sredine i proporcije osnovnog skupa; standardna greška.</p>		
Metode učenja	<p>Predavanja, vježbe (L), seminarski radovi i konsultacije. Predavanja i vježbe se izvode po nastavnom programu opisanom u sadržaju kursa. Predavanja su organizovana po linijama, a vježbe po grupama. Studenti su obavezni da prisustvuju predavanjima i vježbama. Seminarski rad predstavlja samostalni rad studenata na temu iz statistike</p>		

	u edukaciji i rehabilitaciji. Studenti po potrebi koriste termine konsultacija s ciljem dodatnog pojašnjavanja pojedinih tema iz kursa ili seminarskih radova.																		
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Grupni rad</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Individualni rad</td> <td>5</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Test</td> <td>15</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Pismeni zadatak</td> <td>25</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Grupni rad	5		Individualni rad	5	50	Test	15		Pismeni zadatak	25		Završni ispit	50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																	
Grupni rad	5																		
Individualni rad	5	50																	
Test	15																		
Pismeni zadatak	25																		
Završni ispit	50	50																	
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Metode provjere znanja: individualni i grupni rad, test, pismeni zadatak i završni ispit. Test i pismeni zadatak se odnose na provjeru znanja iz dijela kursa koji oni obuhvataju. Individualni rad studenata se odnosi na izradu seminarskih radova, zadaća i sl. Grupni rad studenata se odnosi na redovno pohađanje predavanja i vježbi i aktivno učestvovanje u njihovom izvođenju. Završni dio ispita predstavlja konačnu provjeru znanja. Završni ispit je pismeni i usmeni. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na završnom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda.</p>																		
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fazlović S. Statistika - deskriptivna i inferencijalna analiza. Tuzla: Denfas, 2006; ▪ Fazlović S. Pregled formula i tablica iz statistike. Tuzla: Ekonomski fakultet Univerziteta u Tuzli, 2007. 																		
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Petz B. Osnove statističke metode za nematematičare. Jastrebarsko: Naklada Slap, 2004. 																		
Internet web reference																			

Puni naziv predmeta		ASISTIVNA REHABILITACIJSKA TEHNOLOGIJA	
Šifra predmeta	SER-IP-01		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	II godina/III semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Upoznati studente s osnovama asistivne rehabilitacijske tehnologije, kao i načinima odabira asistivne tehnologije za pojedinca.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiraju i analiziraju značaj asistivnih i rehabilitacijskih tehnologija za poboljšanje kvalitete života čovjeka; • samostalno i učinkovito razumiju, vrednuju i primjenjuju znanstvenu i stručnu literaturu iz područja asistivnih i rehabilitacionih tehnologija i prikupljaju dostupne informacije na Internetu i drugim elektroničkim izvorima informacija; • poznaju specifičnost i vrste pomagala u primjeni asistivnih tehnologija; • znaju prepoznati adekvatnu asistivno rehabilitacijsku tehniku kompatibilnu osobi sa motoričkim poremećajem. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Sredstva i pomagala: vizuelna, taktilna, augmentativna i alternativna komunikacija; Kompjuterski programi u edukaciji; Rehabilitacijska tehnologija u rehabilitaciji osoba s teškoćama u razvoju; Sredstva i pomagala u edukaciji i rehabilitaciji (multimedija i profesionalno osposobljavanje); Ortopedska pomagala; Bionički čovjek i edukacijske i rehabilitacijske znanosti; FES-Funkcionalna elektrostimulacija; Biofeedback oprema.		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se sprovodi liječenje, edukacija i rehabilitacija osoba s motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 		

<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 353 1401 663"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima i vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Formiranje stručnog portfolija</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima i vježbama	5		Aktivnost studenta	5		Formiranje stručnog portfolija	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima i vježbama	5																					
Aktivnost studenta	5																					
Formiranje stručnog portfolija	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Svaki student je obavezan napraviti lični portfolio u sklopu predispitnih obaveza. Portfolio treba da sadrži sva predavanja, vježbe, aktulenosti i zanimljivosti vezane za nastavne teme koje su se obrađivale. Za portfolio student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 50 kumulativnih bodova.</p>																					

<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Šarić E, Blatnik S, Selimović S, Junuzović-Žunić L, Bratovčić V, Gosto A, Banović S, Taletović L, Mujezinović A, Teskeređić A, Gazibegović N, Biberkić K, Biberkić E. Integrativno učenje, interdisciplinarna i multidisciplinarna saradnja studenata Univerziteta u Tuzli. Zbornik radova: drugi međunarodni Simpozij „Sport, zdravlje i Turizam“ Bihać, 2011. ▪ Šarić E, Junuzović-Žunić L, Bratovčić V, Gosto A, Banović S, Taletović L, Mujezinović A, Selimović S, Vujanović M, Gazibegović N, Biberkić K, Biberkić E, Blatnik S. Programski paket za logopedski tretman. Knjiga sažetaka: peti međunarodni susret „Specijalna edukacija i rehabilitacija danas“, Zlatibor, 2011. ▪ Blatinik S, Blatnik M, Car M, Strahovnik V, Škarja B, Lipnik M, Selimović S, Šarić E. Eswimming - swimming as therapy for disadvantaged people. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications, Antalya-Turkey, 2011. ▪ Blatinik S, Blatnik M, Car M, Strahovnik V, Škarja B, Lipnik M, Selimović S, Šarić E. Simple educational tools for learning geometry and computer programming. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications, Antalya-Turkey, 2011. ▪ Galvin C.J, Scherer J.M. Evaluating, Selecting and Using Appropriate Assistive Technology. Texas: Pro-ed., 1996.
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fejzić E. Osobe umanjениh tjelesnih sposobnosti i arhitektonske barijere. Tuzla: Harfo-graf, 2001. ▪ Cook A, Hussey SM. Assistive Technologies: Principles and Practice 3rd ed, New York: Mosby, 2006. ▪ Dubravica M. Elektromiografija. U: Fizikalna medicina i rehabilitacija u Hrvatskoj. Bobinac-Georgievski, A. i sur. (ur.). Zagreb: Hrvatski liječnički zbor, Hrvatsko društvo za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, 2000. ▪ Mahmutagić A, Prstačić M. Metode u edukaciji i rehabilitaciji. Tuzla: Harfo-graf d.o.o, 2006. ▪ Trombly CA. Occupational Therapy for Physical Dysfunction. Boston: Boston University, 1999.
<p>Internet web reference</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.iconte.org ▪ http:// www.ipak-zavod.si ▪ http:// www.rehabtool.com

Puni naziv predmeta		ROMSKA DJECA U SISTEMU ODGOJA I OBRAZOVANJA	
Šifra predmeta	SER-IP-02		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	II godina/III semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Upoznati studente sa istorijom, kulturom i tradicijom Roma; Upoznati studente sa stanjem obrazovanja Roma u Evropi, zemljama okruženja i Bosni i Hercegovini; Upoznati studente sa ulogom edukatora i rehabilitatora, romskog medijatora i asistenta u nastavi i odgoju i obrazovanju romske djece; Upoznati studente sa stavovima nastavnika prema inkluziji romske djece u redovan sistem odgoja i obrazovanja; Upoznati studente sa Planom akcije o obrazovnim potrebama Roma i pripadnika ostalih nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini.		
Ishodi učenja	Na kraju semestra, odnosno odslušanog kursa, uspješni studenti, koji su tokom čitavog nastavnog perioda kontinuirano obavljaju svoje obaveze, će biti osposobljeni: da samostalno rade sa romskom djecom, kako u segregacijskim uslovima, tako i u uslovima inkluzije; da u skladu sa sposobnostima romske djece i njihovim jezičkim i kulturološkim karakteristikama izrade plan i program rada; da djeluju savjetodavno i edukativno na nastavnike, stručne saradnike, medijatore i asistente koji rade sa romskom djecom; da uspješno provode ciljeve i mjere utvrđene Planom akcije o obrazovnim potrebama Roma i pripadnika ostalih nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini.		
Indikativni sadržaj predmeta	Istorija, kultura i tradicija Roma; Predrasude o Romima; Prepreke u obrazovanju romske djece; Edukacijska inkluzija; Stanje obrazovanja Roma u Evropi i zemljama okruženja; Stanje obrazovanja Roma u Bosni i Hercegovini; Uloga nastavnika u odgoju i obrazovanju romske djece; Uloga edukatora i rehabilitatora u odgoju i obrazovanju romske djece; Uloga romskog medijatora i asistenta u nastavi; Stavovi nastavnika prema inkluziji romske djece; Istraživanja položaja romske djece u sistemu obrazovanja u BiH; Plan akcije o obrazovnim potrebama Roma i pripadnika ostalih nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini; Položaj i problemi mladih Roma.		
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su: – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava,		

	<p>tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Laboratorijske vježbe; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">25-50</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>																					
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vantić-Tanjić M, Nikolić M. Edukacijska inkluzija romske djece u redovan sistem obrazovanja na Tuzlanskom kantonu. Tuzla: OFF- 																					

	<p>SET“ i Udruženje Roma „Euro Rom“, 2010.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vantić-Tanjić M, Bešić S. Napredovanje u obrazovanju Roma u Bosni i Hercegovini, Procjena stanja u zemlji i strateški smjerovi romskog obrazovnog fonda. FO-SZER Graphic Design Studio, 2009. ▪ Vantić-Tanjić M. Istorija, kultura i tradicija Roma. Tuzla: BOSPO, 2008. ▪ Dušanić S, Trninić I. Položaj i problemi mladih Roma. Banja Luka: Perpetuum mobile-Centar za razvoj mladih i zajednice, 2009. ▪ Vantić Tanjić M. Stavovi nastavnika prema integraciji romske djece usporenog kognitivnog razvoja. Doktorska disertacija. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Univerziteta u Tuzli, 2007.
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vantić-Tanjić M, Bešić S. Advencing Education of Roma in Bosnia and Herzegovina, Country Assessment and the Roma Education Fund's Strategic Directions. FO-SZER Graphic Design Studio, 2009. ▪ Plan akcije o obrazovnim potrebama Roma i pripadnika ostalih nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini, 2004. www.oscebih.org/documents/osce_bih_doc_2004031215460167bos.pdf ▪ Zakon o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina. Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, 12/03, 2003. ▪ Rumbak I. Potrebe/problemi romske populacije u Republici Hrvatskoj–Integracija bez asimilacije. Zagreb: Landeks, 2003. ▪ Predlog strategije unapređivanja obrazovanja Roma u republici Srbiji. Ministarstvo prosvete i sporta republike Srbije, 2003. www.see-educoop.net/education_in/pdf/str-improv-roma-educ-rep-ser-yug-srb-ser-t02.pdf. ▪ Šiber I. Kako senzibilizirati hrvatsku javnost za probleme Roma. Romi u Hrvatskoj danas. Zbornik izlaganja i rasprava. Okrugli stol održan 26. i 27. lipnja 1997. godine, Zagreb: Izvori, 1998. ▪ Okvirna konvencija o zaštiti nacionalnih manjina ETS 157, 1995. http://conventions.coe.int/Treaty/EN/CadreListeTraites.htm
<p>Internet web reference</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.friul.net/normative/arfe.html ▪ http://www.osce.org/hcnm/documents/recommendations/oslo/index.php3 ▪ http://www.osce.org/hcnm/documents/recommendations/lund/index.php3 ▪ http://stars.coe.fr/index_e.htm

Puni naziv predmeta		ENGLISKI JEZIK ZA DRUŠTVENE I HUMANISTIČKE NAUKE	
Šifra predmeta	ZIP-07		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	II godina/III semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	1	
	Auditorne vježbe:	3	
	Laboratorijske vježbe:	0	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Osposobiti studente da komuniciraju na engleskom jeziku na početnom, elementarnom nivou, da kažu nešto o sebi i o drugima, da razumiju tekstove i iznose ideje o pitanjima iz njihove struke.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vladaju gramatičkim strukturama engleskog jezika nabrojanim u sadržaju kursa; • vladaju leksičkim strukturama engleskog jezika nabrojanim u sadržaju kursa; • aktivno primjenjuju znanje koje su stekli u toku kolegija, koje uključuje pisanje, čitanje, razumijevanje tematskih cjelina i vođenje konverzacije na engleskom jeziku; • nastave nadogradnju znanja engleskog jezika kompleksnijim gramatičkim formama i strukturom engleskog jezika; • se izražavaju, govorno i pismeno, na kompetentan način. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Present simple (1): to be; Asking and saying who people are and where they are from; Possessive adjectives; Articles (1): a/an, Questions, Negatives, Short answers. There is/are; Plurals (1): regular; Position of adjectives Has/have got; Prepositions of place (1); Possessive 's and s'; Plurals (2): regular and irregular Present simple (3): for customs and routines; Prepositions of time (1); Some and any (1) Prepositions of place (2) Present simple (4): for habits and routines; Wh- questions; Third person singular (he/she/it) Pronouns; Present simple (5): talking about likes and dislikes Present simple (6): saying how often you do things; Prepositions of time (2), Articles (2): a/an, the and no article; Can and can't; Questions and short answers; Prepositions of place (3); Asking for and giving directions; Present.</p>		
Metode učenja	<p>– Predavanja – Auditorne vježbe</p> <p>Predavanja se sastoje iz izlaganja teoretskog dijela gore navedenih jedinica i čitanja stručnih tekstova. Vježbe se sastoje iz praktične primjene teorije obrađene na vježbama. Studenti su obavezni prisustvovati na minimalno 80% predavanja/ vježbi.</p>		

<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 353 1401 629"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Aktivnost na predavanjima i vježbama</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Test 1</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Test 2</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Test 3</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Usmena prezentacija</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Aktivnost na predavanjima i vježbama	10		Test 1	10	50	Test 2	10		Test 3	10		Usmena prezentacija	10		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Aktivnost na predavanjima i vježbama	10																					
Test 1	10	50																				
Test 2	10																					
Test 3	10																					
Usmena prezentacija	10																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>U toku semestra studenti pišu 3 testa i imaju 1 usmenu prezentaciju. Prvi test se sastoji od provjere razumijevanja pisanog stručnog teksta (reading comprehension) i student može osvojiti maksimalno 10 bodova. Drugi test se sastoji od provjere razumijevanja stručnog teksta kojeg nastavnik čita (listening comprehension). Ovaj test nosi maksimalno 10 bodova. Na trećem testu student ima zadatak da pismeno izloži svoje ideje o zadatoj temi (composition writing). Na ovom zadatku student može osvojiti maksimalno 10 bodova. Četvrti zadatak je usmena prezentacija na zadatu temu koja nosi 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova.</p> <p>Završni ispit je pismeni. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na pismenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>																					
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Greenall S. Reward Elementary-Students' Book. Macmillan Education, 2000; ▪ Stručni tekstovi po izboru. 																					
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cunningham S and Moor P. New Cutting Edge Elementary, Students' Book. Pearson Longman, 2005. 																					
<p>Internet web reference</p>																						

Puni naziv predmeta		FUNKCIONALNA PROCJENA OSOBA OŠTEĆENA VIDA	
Šifra predmeta	SER-IP-03		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	II godina/IV semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz funkcionalne dijagnostike i kreiranja rehabilitacijskih programa za osobe oštećena vida.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koriste različite teorije i pristupe u problematici oštećenja vida; • primjene adekvatne instrumente u skladu sa oštećenjem vida; • koriste dostupnu raspoloživu literaturu vezanu za rješavanje različitih problema oštećenja vida; • prepoznaju različite složenosti, individualno i u timu i iste prezentiraju u pisanom ili verbalnom obliku; • definiraju predmet, zadatke i ciljeve u edukaciji i rehabilitaciji osoba oštećena vida; • koriste savremenu terminologiju, definicije i klasifikacije oštećenja vida; • planiraju i sprovode tiflološki tretman; • koriste princip multidisciplinarnosti u pristupu i rehabilitaciji osoba sa oštećenjima vida; • sačine tiflološki izvještaj (tiflološki nalaz) sa svim njegovim komponentama. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Dijagnostika funkcionalnog vida; Procjena funkcionalnog vida, svrha i ciljevi procjene; Dijagnostika i diferencijalna dijagnostika vizuelnih funkcija; Prevalencija vizuelnih smetnji i poremećaja; Oblici ispoljavanja vizuelnih funkcija; Nivoi i kvaliteti vizuelnih smetnji i poremećaja; Vizuelna efikasnost, savremena određenja vizualne efikasnosti i vizuelnog opažanja, činioci vizuelnog opažanja; Razvoj vizuelne percepcije; Tehnike prikupljanja podataka; Vrste dokumentacije; Sistematsko promatranje; Intervju; Sociometrija, sociometrijske tehnike; Skale procjene: vrste i upotreba skala; Upoznavanje s instrumentima za procjenu različitih razvojnih područja osoba oštećena vida, načinima njihove upotrebe i primjene; Postupak rehabilitacijske procjene i efikasnost pri kreiranju rehabilitacijskih programa; Uloga funkcionalnog vida u edukaciji; Terapijski pristup vizuelnim smetnjama i poremećajima; Tiflološki tretman djece sa vizuelnim smetnjama.</p>		
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje		

	<p>apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se sprovodi tiflološki tretman osoba oštećena vida; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 763 1401 1003"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta</p>																					

	<p>obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eškirović B. Vizualna efikasnost slabovide dece u nastavi. Beograd: SD Publik, 2002. ▪ Novosel-Kernic M. Dijagnosticiranje u defektologiji. Fakultet za defektologiju. Zagreb, 1991. ▪ Pinoza-Kukurin Z. Procjena sposobnosti djece s oštećenjima vida. Zbornik radova sa znanstvenog skupa „Vidjeti više“. Rijeka: Osnovna škola Škurinje, 1994.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Corn LA, Koenig JA. Foundations of low vision: Clinical and functional perspectives. New York: AFB Press, 1996. ▪ Goodman AS, Wittenstein SH. Collaborative Assessment. New York: AFB Press, 2003. ▪ Ljubešić M. Dijagnosticiranje kognitivnih funkcija u djece oštećena vida. Socijalna misao, 2-3:108-112, 1986. ▪ Miller JC, Skillman GD. Assessors' satisfaction with measures of cognitive ability applied to persons with visual impairments. Journal of Visual Impairment and Blindness, 97 (12): 769-774, 2003. ▪ Newland TE. The blind learning aptitude test. Journal of Visual Impairment and Blindness, (73) 4: 134-140, 1979. ▪ Rosenthal BP. Functional diagnostics and assessment vision impairment. U: Silverstone et al. The Lighthouse and handbook of vision impairment and vision rehabilitation. New York: Oxford university press, 2000. ▪ Russo JR. Psychological assessment. U: Goodman, S.A., Wittenstein, S.H. Collaborative assessment: Working with students who are blind or visually impaired, including those with additional disabilities. New York: AFB Press, 2003.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.nei.nih.gov/photo/sims/sims.htm

Puni naziv predmeta		GRUPNI RAD U EDUKACIJI I REHABILITACIJI	
Šifra predmeta	SER-IP-04		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	II godina/IV semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Upoznavanje studenata sa vrstama grupa, njihovim karakteristikama, razvojem grupne dinamike, radom u grupi; Upoznavanje studenata sa ulogom voditelja u grupi; Upoznavanje studenata sa fazama razvoja grupnog rada; Upoznati studente sa primjenom grupnog rada u rehabilitaciji osoba s posebnim potrebama.		
Ishodi učenja	Na kraju semestra, odnosno odslušanog kursa uspješni studenti koji su tokom čitavog nastavnog perioda kontinuirano obavljali svoje obaveze će biti osposobljeni da: <ul style="list-style-type: none"> • formiraju grupu i planiraju rad u grupi; • vode grupu i razvijaju grupnu dinamiku; • primjenjuju grupni rad u rehabilitaciji osoba s posebnim potrebama. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Kompetencije, znanja i vještine koje predmet razvija; Vrste grupa i njihove karakteristike; Proces razvoja grupne dinamike; Nestrukturirana i strukturirana grupa; Planiranje rada u grupi; Formiranje grupe, pravila u grupi; Uloge članova u grupi; Uloga i funkcije voditelja u grupi; Faze razvoja grupnog rada; Grupni ciljevi, proces, odlučivanje; Primjena grupnog rada u rehabilitaciji osoba s posebnim potrebama: Igre za rad u grupi (upoznavanje, grupna povezanost, poticanje aktivnosti, socijalno učenje, kretanje i opuštanje, projekтивne igre, koncentracija, mašta, kreativnost, vođenje fantazije, stvaralačko rješavanje problema, svijet osjetila-rad na tijelu i igre za rastanak).		
Metode učenja	Najznačajnije metode učenja na predmetu su: <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 		

<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 353 1401 600"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>																					
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ajduković M, Pečnik N. Nenasilno rješavanje sukoba. Zagreb: Alinea, 1993. ▪ Bunčić K i sar. Igrom za sebe. Zagreb: Alinea, 1993. ▪ Janković J. Sukob ili suradnja. Zagreb: Alinea, 1993. 																					
<p>Dodatna literatura</p>	<p>Dodatna literatura se može, pored već navedene literature, dobiti od predmetnog nastavnika.</p>																					
<p>Internet web reference</p>																						

Puni naziv predmeta		OSNOVE RAČUNARSTVA I INFORMATIKE	
Šifra predmeta	ZIP-08		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	II godina/IV semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	1	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	3	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti računarstva i informatike.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz oblasti računarstva i informatike; • definišu osnovne pojmove iz oblasti računarstva i informatike; • identificiraju i objasne elemente savremenih računarskih informacionih sistema, DSS i ekspertnih sistema; • demonstriraju upotrebu softvera za obradu podatka, procesiranje teksta, izradu tabela i tabelarne proračune, upravljanje relacionim bazama podataka, izradu grafičkih prezentacija, internet pretraživanje, WWW, elektronsku poštu, izradu web aplikacija i softvera za druge internet servise; • uređuju i formatiraju tekstualne datoteke; • dizajniraju jednostavne aplikacije za tabelarne proračune; • dizajniraju multimedijalne prezentacije; • dizajniraju jednostavne baze podataka za potrebe korištenja u edukaciji i rehabilitaciji; • dizajniraju jednostavne web stranice. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Informacija i mjera za količinu informacije; Računarska tehnologija, istorijat i razvoj; Teorijske osove računara: brojni sistemi, binarna aritmetika i Bulova algebra; Arhitektura personalnog računara i komponente personalnog računara; Ulazno izlazne jedinice personalnog računara: miš, tastatura, skener, monitori i štampači; Računarske mreže, topologija računarskih mreža, aktivna i pasivna mrežna oprema: ethernet, kablovi, konektori, modemi, hub, switch, ripiter, bridge i ruter; Osnove sistemskog softvera: Windows, Unix, Linux; Obrada i procesiranje teksta i softver: Notepad i Microsoft Office Word; Tabelarna izračunavanja, softver za izradu tabela i tabelarne proračune: Microsoft Office Excel; Informacioni, DSS i ekspertni sistemi; Relacione baze podataka, softver za upravljanje bazama podataka: Microsoft Office Access; Internet, internet pretraživači i internet servisi: elektronska pošta, WWW, FTP; Ostali</p>		

	internet servisi; HTML, softver za izradu web aplikacija.																														
Metode učenja	<p>Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje izvode koristeći savremena informaciono - komunikacionih sredstava za izradu korisničkih aplikacija za obradu teksta i tabelarne proračune, izradu multimedijalnih prezentacija, baza podataka i web aplikacija kao i za potrebe korištenja drugih internet servisa; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarских radova. 																														
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema sljedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad 1</td> <td style="text-align: center;">15</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad 2</td> <td style="text-align: center;">15</td> <td style="text-align: center;">80</td> </tr> <tr> <td>Mini test 1</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini test 1</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Test 1</td> <td style="text-align: center;">15</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Test 2</td> <td style="text-align: center;">15</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black;">Završni ispit</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">20</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">20</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	5		Seminarski rad 1	15		Seminarski rad 2	15	80	Mini test 1	5		Mini test 1	5		Test 1	15		Test 2	15		Završni ispit	20	20
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																													
Prisutnost na vježbama	5																														
Aktivnost studenta	5																														
Seminarski rad 1	15																														
Seminarski rad 2	15	80																													
Mini test 1	5																														
Mini test 1	5																														
Test 1	15																														
Test 2	15																														
Završni ispit	20	20																													
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon prva tri predavanja na vježbama se organizuje kratka provjera znanja iz oblasti teorijskih osnova računarstva. Na kratkoj provjeri znanja student može ostvariti maksimalno 5 bodova. Kratka provjera znanja se obavlja pismeno tako što student odgovara na 5 pitanja sa višestrukim izborom. Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu test koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od 5 zadataka višestrukog izbora i esejskog zadatka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, dok se esejski dio zadatka boduje sa maksimalno 10 bodova. Ukupno na testu student može ostvariti maksimalno 15 bodova. Nakon polovine semestra studenti prezentiraju seminarske radove iz oblasti uređivanja i formatiranja teksta koristeći softvere za uređivanje i procesiranje teksta Notepad i Microsoft Office Word. Na prezentaciji seminarškog zadatka studenti mogu ostvariti maksimalno 15 bodova. Dio seminarškog rada se odnosi na individualni rad a drugi dio seminarškog rada se izrađuje grupno pri čemu u izradu učestvuju po tri studenta. Seminarski rad se izlaže usmeno, pismeno i korištenjem personalnog računara. U</p>																														

	<p>toku 12-te sedmice predavanja vrši se prezentacija drugog seminarskog rada. Sadržaj seminarskog rada se odnosi na izradu jedne aplikacije za tabelarne proračune što predstavlja individualni dio seminarskog rada. U grupnom dijelu seminarskog rada studenti kreiraju jednostavnu bazu podataka. Prezentacija seminarskog rada se obavlja korištenjem personalnog računara, pri čemu studenti za izradu seminarskog rada i prezentacije koriste Microsoft Office PowerPoint, Microsoft Office Excel i Microsoft Office Access. Izradom seminarskog rada studenti mogu ostvariti maksimalno 15 bodova. Na kraju semestra se vrši kratka provjera znanja studenata iz oblasti korištenja internet servisa i kreiranja web aplikacija. Na ovoj kratkoj provjeri studenti mogu ostvariti maksimalno 5 bodova. Također se na kraju semestra organizira testiranje studenata sa ciljem utvrđivanja znanja koje su studenti usvojili nakon prvog testa. Na drugom testu studenti mogu ostvariti maksimalno 15 bodova.</p> <p>Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 20. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 10 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nikolić Z. Kompjuterska tehnologija. Fakultet za industrijski menadžment. Kruševac: Izdavački centar za industrijski menadžment, 2005; ▪ Lagumdžija Z. Informatika za korisnike personalnih računara. Sarajevo: L Promotion, 1999; ▪ Mašić I, Riđanović Z. Medicinska informatika. Sarajevo: Avicena, 1999.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nadrljanski Đ. Informacioni sistemi. Fakultet za industrijski menadžment. Kruševac: Izdavački centar za industrijski menadžment, 2005.
Internet web reference	

III STUDIJSKA GODINA

Puni naziv predmeta		PROGRAMI POTICANJA PERCEPTIVNO-MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI	
Šifra predmeta	SER-OP-08		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	III godina/V semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Predmet obuhvata upoznavanje sa osnovnim anatomsko-fiziološkim supstratima senzornih ulaznih sistema, aktuelnim testovima za procjenu perceptivno-motoričkih sposobnosti, kao i programe za stimulaciju i optimalizaciju perceptivno-motoričkih sposobnosti tokom cijelog hronološkog kontinuuma, kao i uticaj ovih sposobnosti na sposobnost za učenje i intervenciju u slučaju postojanja teškoća.		
Ishodi učenja	<p>Kroz teorijske i praktične prikaze studenti će biti osposobljeni za:</p> <ul style="list-style-type: none"> •samostalno korištenje metoda dijagnostike u cilju detekcije i identifikacije razvojnih kašnjenja i smetnji u perceptivno-motoričkoj oblasti; •primjenu primjerenih razvojnih programa u perceptivno-motoričkoj oblasti; •primjenu tehnika perceptivno-motoričkih stimulacija kod svih uzrasnih grupa i kod različitih vrsta onesposobljenja i teškoća. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Uvod u osjete, percepciju i psihofiziku; Teorija detekcije signala; Osnovni senzorni ulazni sistemi; Percepcija boli; Kognitivna obrada senzornih signala; Razvoj percepcije (period dojenčeta); Razvoj perceptivno-motoričkih sposobnosti kod male djece; Perceptivno-motoričke sposobnosti i njihov uticaj na sposobnost za učenje; Poremećaji senzornih sistema; Poremećaji percepcije; Programi poticanja perceptivno-motoričkih sposobnosti; Autorizovane tehnike senzorne stimulacije za teža stanja ometenosti.		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe u nastavnim bazama gdje se studenti uključuju u direktan rad sa djecom; – Priprema i izlaganje seminarskih radova. 		

<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 353 1401 663"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima i vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Formiranje stručnog portfolija</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima i vježbama	5		Aktivnost studenta	5		Formiranje stručnog portfolija	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima i vježbama	5																					
Aktivnost studenta	5																					
Formiranje stručnog portfolija	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Svaki student je obavezan napraviti lični portfolio u sklopu predispitnih obaveza. Portfolio treba da sadrži sva predavanja, vježbe, aktulenosti i zanimljivosti vezane za nastavne teme koje su se obrađivale. Za portfolio student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 50 kumulativnih bodova.</p>																					

Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kiš-Glavaš L, Teodorović B, Levandovski D. Program bazične perceptivno-motoričke stimulacije. Zagreb: Fakultet za defektologiju, Defektološka biblioteka, Stručni niz, knjiga 15, 1997. ▪ Teodorović B, Lavendovski D, Pintarić-Mlinar Lj, Kiš-Glavaš L. Stimulacija perceptivnih i motoričkih sposobnosti. Zagreb: Fakultet za defektologiju, ▪ Defektološka biblioteka, Stručni niz, knjiga 14, 1997. ▪ Stošljević L, Rapaić D, Stošljević M, Nikolić S. Somatopedija. Beograd: Naučna knjiga, 1997.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Levandovski D. Program rehabilitacije putem pokreta. Zagreb: Fakultet za defektologiju, 1997. ▪ Guyton AC, Hall JE. Medicinska fiziologija. Beograd, 2003.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.ehow.com ▪ http:// www.clamberclub.com

Puni naziv predmeta		PROGRAMI I METODE RADA SA UČENICIMA OŠTEĆENA VIDA II	
Šifra predmeta	SER-OP-09		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	III godina/V semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	2	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina u radu sa djecom oštećena vida školskog uzrasta.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • primjene znanja iz metodike nastave matematike u razrednoj nastavi sa djecom oštećena vida; • koriste savremena metodička rješenja u nastavi matematike sa djecom oštećena vida; • primjene adekvatna nastavna sredstva i pomagala značajna za kvalitetnu organizaciju nastave djece oštećena vida; • procjene znanja i vještine djece oštećena vida; • definiraju predmet, zadatke i ciljeve rada sa djecom oštećena vida; • koriste savremenu terminologiju, definicije i klasifikacije oštećenja vida; • planiraju i sprovode tifoldoški tretman; • koriste princip multidisciplinarnosti u pristupu i rehabilitaciji osoba sa oštećenjem vida; • sačine tifoldoški izvještaj (tifoldoški nalaz) sa svim njegovim komponentama. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Rehabilitacijski programi za rad sa učenicima oštećena vida po područjima djelatnosti i dobnim skupinama; Programi za razvoj funkcionalane efikasnosti osjetila; Nastavna sredstva u rehabilitaciji učenika oštećena vida; Korištenje nastavnih sredstava obzirom na stupanj oštećenja vida; Prilagođavanje nastavnih sadržaja; Matematički znaci; Upoznavanje s osnovnim zakonitostima i karakteristikama matematičke Brailleove notacije; Upotreba Brailleova stroja, Brailleovih tablica, geometrijskog pribora i drugih sredstava za pisanje Brailleove matematičke notacije; Prilagođavanje školske sredine slijepim i slabovidnim učenicima; Integracijski programi; Edukacijska integracija; Socijalni razvoj osoba oštećena vida; Socijalni problemi djece s oštećenjem vida; Adaptacija i socijalna integracija osoba oštećena vida, Profesionalna integracija.</p>		
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni,		

	<p>kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se sprovodi tiflološki tretman; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predisipitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 663 1401 904"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predisipitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na</p>																					

	usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cvetković Ž. Metodika vaspitno-obrazovnog rada sa slepim licima. Beograd: Naučna knjiga, 1989. ▪ Stančić V. Oštećenja vida, biopsihosocijalni aspekti. Zagreb: Školska knjiga, 1991. ▪ Popović D. Rani razvoj i prilagođavanje slepih. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1986.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Best A. Teaching Childern with Visual Imparment. Open University Press, 1995. ▪ Braley-Johnson S. Psychoeducational assessment of students who are visually impaired or blind. Infancy trough high school. Austin: Pro-Ed, 1994. ▪ Carreiras M, Alvarez CJ. Comprehension Processes in Braille Reading. Journal of Visual Impairment and Blindnes, 93 (9): 589-595, 1999. ▪ Ponchillia PE, Durant PA. Teaching Behaviors and Atitudes of Braille Instructors in Adult Rehabilitation Centers. Journal of Visual Impairment and Blindnes, 89 (5): 432-438, 1995. ▪ Ungar S, Blades M, Spencer C. Effects of Orientation on Braille Reading by People Who Are Visually Impaired: The Role of Context. Journal of Visual Impairment and Blindnes, 92 (7): 454-463, 1988.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.accessiblegps.com ▪ http:// www.bentvocies.org/bentvocies/ ▪ http:// www.uvm.edu/~dhowell/StatPages/ ▪ http:// hcs.harvard.edu/~husn/BRIAN/vol1/echo.html.

Puni naziv predmeta		DIJAGNOSTIČKO-KOREKCIONI POSTUPCI U REHABILITACIJI VIDA I	
Šifra predmeta	SER-OP-10		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	III godina/V semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja iz oblasti vidne percepcije te njenog funkcionisanja.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz oblasti vizuelnog funkcionisanja; • adekvatno uzimaju i koriste anamnestičke podatke; • koriste različite dijagnostičke procedure; • razlikuju bolesti koje dovode do različitih vrsta oštećenja vida; • koriste različite korekzione procedure; • objasne i opišu metode dijagnostike za pojedina oboljenja vizuelnog aparata; • znanja i vještine za rad u kabinetu za ortoptiku i pleoptiku; • sastave edukacijsko-rehabilitacijski izvještaj (nalaz) sa na osnovu dijagnostičkog postupka i daju preporuke za korekcioni tretman. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Uzimanje anamneze i statusa vidne percepcije; osnove vanjskog pregleda oka; osnove unutrašnjeg dijela oka; akomodacija oka; značaj i zadaci mrežnjače oka; optički putevi i dijagnostika; refrakcija, akomodaciona snaga, širina, konvergencija, sinergizam i poremećaji; optika oka, refrakcione anomalije i korekcije; određivanje vizusa; primjena dijagnostičkih testova kod male djece (test otimanja); binokularni vid i njegove karakteristike; stereovid i njegov razvoj; subjektivne i objektivne metode dijagnostike vizuelne percepcije; test akomodacione ravnoteže; prepoznavanje sočiva i korekcioni postupci.</p>		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, društveni i samostalni.</p> <p>Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u oftalmološkim ambulancama i ortoptičko-pleoptičkom kabinetu; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 		

<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 353 1401 595"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>																					
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Šikić i sur. Oftalmologija. Zagreb: Narodne novine, Kratis, 2003. ▪ Sefić M. Oftalmologija. Sarajevo: TKP Šahinpašić, 1998. ▪ Sefić M. Oftalmologija. Bihać: Viša medicinska škola, 2002. ▪ Defterdarević- Serdarević T., Serdarević R. Dijete i razrokost. Sarajevo: IP Svetlost 1996. ▪ Čupak K, Zergollern- Čupak Lj. Pedijatrijska oftalmologija. Zagreb: Nakladni zavod globus, 1997. 																					
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Čupak K, Gabrić N, Cerovski B i sur. Oftalmologija. Zagreb: Nakladni 																					

	<p>zavod globus,2004.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Čelić M, Dorn V. Strabizam i nistagmus. Zagreb: Medicinska naklada, 2005. ▪ Sarajlić DŽ, Teskeredžić A. Kvaliteta života nakon operacije katarakte.Tuzla: Defektološki fakultet, Defektologija, 9-10:19-23. 2004. ▪ Teskeredžić A, Sarajlić DŽ i Radžo DŽ. Evaluacija defektološko-medicinskog tretmana u liječenju ambliopije sa ekscentričnom fiksacijom. Tuzla: Defektološki fakultet, Defektologija, 11:97-103. 2004. ▪ Terzić R, Teskeredžić A, Sarajlić DŽ i Tulumović Š. Genetika makularne degeneracije. Tuzla: Defektološki fakultet, Defektologija, 11:153-163.2004. ▪ Sarajlić DŽ, Teskeredžić A. Evaluacija operacije katarakte korišćenjem VF-7 za procjenu kvaliteta života pacijenata. Knjiga sažetaka XV Kongresa Oftalmologa Jugoslavije, Zlatibor, 2002.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.zvu.org/

Puni naziv predmeta		INKLUZIVNA EDUKACIJA I TEŠKOĆE UČENJA	
Šifra predmeta	SER-OP-11		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	4 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	III godina/V semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti teškoća u učenju i inkluzivne edukacije, edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka i individualne podrške djeci i omladini s teškoća u učenju u redovnim uvjetima školovanja.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz oblasti teškoća u učenju i inkluzivne edukacije; • koriste savremenu terminologiju, definicije i klasifikacije teškoća u učenju; • objasne i opišu karakteristike/manifestacije teškoća u učenju; • planiraju i sprovode individualne edukacijsko-rehabilitacijske postupke podrške osobama sa teškoćama u učenju. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Teškoće u učenju učenika; Uzroci neuspjeha nekih učenika u školi; Pojam teškoće u učenju (definiranje teškoća u učenju, etiologija, opšte karakteristike/manifestacije teškoća u učenju, tipovi teškoća u učenju, učenje, stilovi učenja, motivacija, teškoće u učenju i zakonska regulativa); Granična inteligencija–uzrok teškoća u učenju; Intelektualne teškoće–uzrok teškoća u učenju; Specifične smetnje u učenju; Kako nastavnici, edukatori-rehabilitatori i škola mogu pomoći učenicima koji imaju specifične teškoće u učenju (postupci u nastavi maternjeg jezika i matematike; organiziranje individualnih edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka u nastavi; kooperativno učenje; programski model; edukacijsko-rehabilitacijski postupci u obitelji); Planiranje i programiranje odgojno-obrazovnog rada za učenike sa teškoćama u učenju u redovnoj školi; Izvođenje nastavnog sata (Didaktički programi, Projektna nastava u teoriji kurikulumu); Saradnja u timu: obilježja tima, obilježja učinkovitih timova, osobe s posebnim potrebama kao članovi tima, vještine koordinatora/case managera; Socioekonomski uvjeti života i teškoće u učenju; Ostali uzroci djetetovih teškoća u učenju.</p>		
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje i stvaranje apstraktnih koncepata. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode		

	<p>učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe u ustanovama u kojima se sprovodi edukacijsko-rehabilitacijska procjena i tretman djece s teškoćama u razvoju; – Priprema i izlaganje individualnih seminarskih radova, izrada praktikuma. 																								
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="687 667 1401 936"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>5</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Praktikum</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	5	50	Seminarski rad	5		Praktikum	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																							
Prisutnost na predavanjima	5																								
Prisutnost na vježbama	5																								
Aktivnost studenta	5	50																							
Seminarski rad	5																								
Praktikum	10																								
Mini testovi	20																								
Završni ispit	25-50	50																							
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) i na kraju semestra (drugi međuispit) koji obuhvataju obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Testovi se sastoje od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova, te na drugom također maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Također, studenti su obavezni na temelju vježbi izraditi praktikum. Seminarski rad i praktikum se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentiraju usmeno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Također, student za urađeni i prezentirani praktikum može ostvariti od 0 do 10 bodova. Za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova.</p> <p>Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>																								
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jurić-Šimunčić A. Djeca s teškoćama u učenju i vladanju. Priručnik za nastavnike nižih razreda osnovne škole. Zagreb: Školska knjiga, 1981. 																								

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pandey M. Learning disabilities in primary school children. New Delhi: Anmol Publications, 2003. ▪ Nakra O. Children and learning difilcuties. New Delhi: Allind Publishers Private Limites, 1996. ▪ Weber DP. Rethinking learning disabilities: Understanding children who struggle in school. New York: The Guilford Press, 2010.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Galić-Jušić I. Djeca s teškoćama u učenju. Rad na spoznajnom razvoju, vještinama učenja, emocijama i motivaciji. Lekenik: Ostvarenje, 2004. ▪ Hallahan PD, Kauffman MJ. Exceptional Children: Introduction to Special Education. Fifth Edition. University of Virginia. Massachusetts: Allyn and Bacon, 1991. ▪ Jensen E. Različiti mozgovi, različiti učenici- Kako doprijeti do onih do kojih se teško dopire. Zagreb: EDUCA, 2004. ▪ Swanson HL, Harris RK, Graham S. Handbook of learning disabilities. New York: The Guilford Press, 2010. ▪ Miller B. Kako ostvariti uspješan kontak sa učenicima. Priručnik za nastavnike. Sarajevo: ABC Fabulas, 2001.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.ldonline.org/ ▪ http://www.ncld.org/ ▪ http://www.lदानatl.org/

Puni naziv predmeta		KREATIVNA TERAPIJA	
Šifra predmeta	SER-OP-12		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	III godina/V semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj predmeta je educirati studente o različitim metodama kreativne terapije u provođenju preventivskih, dijagnostičkih, terapijskih, edukacijskih i rehabilitacijskih postupaka, kao i poticati kreativnost studenata.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> •razumiju i mogu objasniti značaj kreativnosti u savremenom društvu, a posebno u edukacijsko-rehabilitacijskoj nauci; •predlože postupke koji doprinose kreativnosti klijenata; •vladaju tehnikama koje se koriste u kreativnoj terapiji; •planiraju, organiziraju i provode različite metode kreativne terapije u područjima prevencije, dijagnostike, terapije, edukacije i rehabilitacije; •uspješno koriste raspoloživu literaturu u cilju rješavanja određenih problema koji se tretiraju u okviru predmeta. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Art/kreativna terapija; ex-gen terapija; Profilaktička i funkcionalna uloga kreativnosti; Metode kreativne terapije i art/ekspresivnih terapija; Fizikalni, simboličko-emocionalni aspekti medija (zvuk, harmonija, boja); Uticaj emocionalnih stanja na kreativno izražavanje djece i odraslih; Terapija glazbom i liječenje boli; Metode glazbeno terapijskih uticaja; Glazba u prenatalnom razvoju djeteta; Grafička simbolizacija i simboli likovnog izražavanja; Likovni izraz i estetska poruka; Projektivna dimenzija crteža; Boja, oblik i kreativno izražavanje; Selektivne stimulacije neuromotornih i psihosocijalnih funkcija; Modeliranje; Analiza i meta-analiza neuromotornih, psihosocijalnih i subjektivno egzistencijalnih potencijala (psihosocijalni medijatori i promjene u fiziološkim parametrima).		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se sprovodi liječenje, edukacija i rehabilitacija; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih 		

	radova.																					
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima i vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Formiranje stručnog portfolija</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima i vježbama	5		Aktivnost studenta	5		Formiranje stručnog portfolija	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima i vježbama	5																					
Aktivnost studenta	5																					
Formiranje stručnog portfolija	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Svaki student je obavezan napraviti lični portfolio u sklopu predispitnih obaveza. Portfolio treba da sadrži sva predavanja, vježbe, aktulenosti i zanimljivosti vezane za nastavne teme koje su se obrađivale. Za portfolio student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 50 kumulativnih bodova.</p>																					

<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prstačić M. Ekstaza i geneza. Zagreb:Naučna knjiga, 2004. ▪ Hall J. Rječnik tema i simbola u umjetnosti. Zagreb: August Cesarec, 1991. ▪ Mahmutagić A, Šahbegović S, Bojić S, Šarić E, Kuduzović E. Drama u edukaciji i rehabilitaciji. Defektologija,12: 131-142, 2006. ▪ Bratovčić V, Prstačić M, Kapidžić-Duraković S, Mahmutagić Aj., Šarić E, Mahmutagić Ad. Suportivni i terapijski značaj duhovnosti i kreativnosti. Zbornik radova, Simpozijum sa međunarodnim učešćem "Interdisciplinarni aspekti u edukaciji i rehabilitaciji", Tuzla, 2004. ▪ Bratovčić V, Mujanović A, Šarić E Multisenzorna stimulacija i relaksacija kao suportivne metode u individualnom somatopedskom tretmanu. Knjiga sažetaka: peti međunarodni susret „Specijalna edukacija i rehabilitacija danas„ Zlatibor, 2011.
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bastašić Z. Lutka ima i srce i pamet. Zagreb: Školska knjiga, 1998. ▪ Jakubin M. Osnove likovnog jezika i likovne tehnike. Zagreb: Institut za pedagoška istraživanja Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 1998. ▪ Mahmutagić A. Interdisciplinarni aspekti somatopedije u kontekstu razvoja savremene znanosti. Doktorska disertacija. Tuzla: Defektološki fakultet Univerziteta u Tuzli, 2002. ▪ Maletić A. Pokret i ples. Zagreb: Kulturno-prosvjetni sabor Hrvatske, 1983. ▪ Prstačić M. "Art and Science in Life Potential Development". Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatska udruga za psihosocijalnu onkologiju, 2002. ▪ Prstačić M. "Art and Science in Life Potential Development II", Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatska udruga za psihosocijalnu onkologiju, 2004. ▪ Moreno J.J. Terapija glazbom i liječenje boli: Istok i Zapad. U:"Art and Science in Life Potential Development". Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatska udruga za psihosocijalnu onkologiju, 2002. ▪ Prstačić, M. Glazba u dijagnostici i terapiji. U: «Glas / Voice», G. Varošaneć Škarić (ur.). Znanstvena knjiga sa 1. znanstvenog skupa s međunarodnim sudjelovanjem. Zagreb: Odsjek za fonetiku Filozofskog fakulteta, 2003. ▪ Prstačić,M. Psihosocijalna onkologija i rehabilitacija. Zagreb: Medicinska naklada, 2006.
<p>Internet web reference</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.derby.ac.uk ▪ http:// www.goingtouni.gov.au ▪ http:// www.counsellingdevelopment.co.uk

Puni naziv predmeta		PROCJENA I TRETMAN OSOBA SA MOTORIČKIM POREMEĆAJIMA I HRONIČNIM BOLESTIMA	
Šifra predmeta	SER-OP-13		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	III godina/VI semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj predmeta je upoznati studente sa instrumentima procjene motoričkih poremećaja, kao i metodama, tehnikama i procedurama tretmana osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> •razumiju i opišu temeljnu teorijsku pozadinu, principe i sadržaje različitih koncepata edukacije i rehabilitacije kod osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; •opišu i objasne postupak kliničke procjene; •odaberu i primjene različite postupke kliničke procjene ovisno o problemu koje klijent ima; •provode dijagnostički intervju; •primjenjuju različite mjerne instrumente i opisuju dobivene rezultate; •izvedu klinički zaključak o klijentu na temelju svih podataka prikupljenih kliničkom procjenom – intervju, testovi, opažanje, dokumentacija; •sintetiziraju relevantne informacije o pojedincu u pismenom obliku u somatopedski nalaz i mišljenje; •znaju planirati i programirati edukacijske i rehabilitacijske programe, te izvršiti odabir i primjenu edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka sukladno potrebama korisnika; •samostalno i učinkovito razumiju, vrednuju i primjenjuju znanstvenu i stručnu literaturu i edukacijsko-rehabilitacijske informacije dostupne na Internetu i drugim elektroničkim izvorima informacija; •stručno komuniciraju (pismeno i usmeno) s biomedicinskim, zdravstvenim i stručnjacima iz oblasti edukacije; •vrednuju značaj somatopedskog edukacijsko-rehabilitacijskog tretmana. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Klinički pristup procjeni motoričkih poremećaja; Klinički pristup u tretmanu motoričkih poremećaja i hroničnih bolesti; Rehabilitacioni model-generalna strategija i struktura rehabilitacionog modela; Dizajniranje rehabilitacionog modela; Metode i tehnike tretmana osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; Procedure tretmana osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima; Specifični i generalni deficitni učenja kod osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim		

	bolestima.																					
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se sprovodi liječenje, edukacija i rehabilitacija; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima i vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Formiranje stručnog portfolija</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black;">Završni ispit</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">25-50</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima i vježbama	5		Aktivnost studenta	5		Formiranje stručnog portfolija	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima i vježbama	5																					
Aktivnost studenta	5																					
Formiranje stručnog portfolija	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu</p>																					

	<p>aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Svaki student je obavezan napraviti lični portfolio u sklopu predispitnih obaveza. Portfolijo treba da sadrži sva predavanja, vježbe, aktulenosti i zanimljivosti vezane za nastavne teme koje su se obrađivale. Za portfolio student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 50 kumulativnih bodova.</p>
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stošljević L, Stošljević M, Odović G. Procjena sposobnosti osoba sa motoričkim poremećajima. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2006. ▪ Mahmutagić A, Prstačić M. Metode u edukaciji i rehabilitaciji, Tuzla: Harfograf-doo, 2006. ▪ Matović L, Glinac A, Šarić E. Uticaj somatopedskog tretmana na poznavanje dijelova tijela kod osoba nakon moždanog udara. In: Special Education and Rehabilitation – science and/or practice, Sombor, 2010. ▪ Imamović S. Somatopedski tretman osoba sa anozognozijom i unilateralnim zanemarivanjem nakon moždanog udara. Magistarski rad. Edukacijsko rehabilitacijski fakultet, Tuzla, 2010. ▪ Bratovčić V, Kapidžić – Duraković S, Čišić F, Šarić E. Značaj tjelesne aktivnosti za osobe sa povredama kičmene moždine. Defektologija 8:73-78, 2004. ▪ Bratovčić V, Kapidžić-Duraković S, Čišić F, Šarić E. Sportska terapija-biopsihosocijalni model rehabilitacije. TEMPUS PROJEKAT EU2001/2004 godina. Neum: Fizikalna medicina i rehabilitacija. Skripta, 5-8, 2003. ▪ Mahmutagić A, Šarić E, Mehmedinović S, Šahbegović S. Efekti somatopedsko suportivnih programa primjenjenih kod djece oboljele od dijabetesa. Četvrti međunarodni Simpozij o komplementarnim suportivnim terapijama. Knjiga sažetaka: „Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala“, Pula, 2006. ▪ Bjeković G. i Bratovčić V. Korektivna gimnastika sa kineziterapijom – praktični dio. Istočno Sarajevo:Fakultet fizičke kulture, 2005. ▪ Kapidžić-Duraković S, Bratovčić V. Funkcionalna testiranja osoba nakon moždanog udara. Prvi kongres Medicine rada Bosne i Hercegovine sa međunarodnim učestvovanjem. Zbornik radova, Tuzla, 2003.
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Golač M, Šarić E. Značaj fizioterapije u rehabilitaciji osobe s paraplegijom liječene matičnim stanicama.Knjiga sažetaka 5. međunarodnog simpozija „Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala i Sofrologija“, Pula, 2011. ▪ Matović L, Šarić E, Mehmedinović S, Milanović-Dobrota B. Somatopedski tretman kod deformiteta grudnog koša. Knjiga sažetaka 5. međunarodnog simpozija „Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala i Sofrologija“, Pula, 2011. ▪ Kapidžić-Duraković S, Mahmutagić Aj., Delalić A, Mahmutagić Ad., Šarić E, Bratovčić V, Pavlović S i Prstačić M. Somatizacija i anksioznost majki djece s cerebralnom paralizom. Zbornik radova 2. naučnog skupa sa međunarodnim sudjelovanjem “Socioemocionalni rast i razvoj strategija učenja”, Tuzla , 2003. ▪ Kudzović E. Značaj fizičke aktivnosti u oboljelih od diabetes melitusa tip 2. Magistarski rad. Edukacijsko rehabilitacijski fakultet. Tuzla, 2009. ▪ Prstačić, M, Sabol R. Corpus Mysticum - Svijest o grudima, Zagreb: HUPO, 2001. ▪ Mehmedinović S, Šarić E, Mahmutagić Aj. Primjena digitopalmarnog otiska u analizi anksioznosti i depresivnosti. Knjiga sažetaka, 1. Naučne konferencije sa međunarodnim učešćem „Istraživanja i inovacije u edukaciji i rehabilitaciji“, Tuzla, 2008.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bjeković G, Vuković M, Bratovčić V. Kako zaštititi kičmu. Istočno Sarajevo: Fakultet fizičke kulture, 2005. ▪ Tanović I, Mahmutović I, Bratovčić V, Hodžić Z. Bodi kompositna analiza tjelesne građe uz pomoć Body Composition Analyzera „Tanita“ TBF– 300-A kod djece sa posebnim potrebama. U: Zbornik radova VI. Međunarodna naučna konferencija i V. Kongres crnogorske sportske akademije, Tivat, 2009. ▪ Mikić V, Bećirović E, Čišić F, Mahmutagić A. Značaj hidrokineziterapije za osobe sa osteoartrozom. Defektologija, 8: 103-110; 2003. ▪ Mikić B, Bratovčić V. Terapija sportskih povreda u vodi. Sportski logos (1) 1:134-137; 2003. ▪ Mikić B, Bratovčić V. Wellness osnova za novi životni stil. Sport - Naučni i praktični aspekti, (1)1: 95-106; 2004.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.life.arizona.edu ▪ http:// www.psychosocial.com ▪ http:// www.hrea.org

Puni naziv predmeta		PRAKSA U EDUKACIJI I REHABILITACIJI I	
Šifra predmeta	SER-OP-14		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	3 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	III godina/VI semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	0	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	5	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Neposredno upoznavanje karakteristika, sposobnosti, potencijala i specifičnosti funkcionisanja osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima, kao i upoznavanje sa karakteristikama i specifičnostima procesa edukacije i rehabilitacije osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima. Također, cilj prakse je razvijati profesionalne vještine studenata za rad u oblasti edukacije i rehabilitacije osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima.		
Ishodi učenja	<p>Na kraju semestra/kursa uspješni studenti, koji su tokom čitavog nastavnog perioda kontinuirano obavljali svoje obaveze će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uoče ulogu edukatora rehabilitatora u kliničkom okruženju, prepoznaju važnost profesionalnog ponašanja, razviju vještine opservacije i komunikacije; • neposredno primjene teorijska i praktična znanja i vještine kroz rad sa osobama sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima u oblasti edukacije i rehabilitacije; • provode edukaciju pacijenata o bolesti individualno ili grupno; • provode edukacijsko rehabilitacijski tretman kod osoba sa različitim dijagnozama, uključujući hronične bolesti, motoričke poremećaje, teškoće u razvoju, teškoće senzorne integracije i psihosocijalne disfunkcije; • uspješno koriste raspoloživu literaturu u cilju rješavanja određenih problema koji se tretiraju u okviru kursa. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Upoznavanje sa principima rada ustanove u kojima se provodi rehabilitacija; Upoznavanje sa dokumentacijom; Uzimanje anamneze; Koncipiranje i provođenje tretmana kod osoba sa smetnjama u području: motorike, kognicije i aktivnostima samozbrinjavanja; Kreiranje programa edukacije pacijenata o bolesti; Pisanje nalaza i mišljenja.		
Metode učenja	<p>Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hospitovanje i asistencija u djelatnosti ustanova za liječenje, edukaciju i rehabilitaciju osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima uz superviziju nastavnika, saradnika i koordinatora iz ustanove u kojoj se praksa obavlja; – Priprema i prezentacija dnevnika kliničke prakse. 		
Aktivnost koja se ocjenjuje	Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza		

	<p>i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na praksi</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta na praksi</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Dnevnik kliničke prakse</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Kolokvij</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>30-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na praksi	10		Aktivnost studenta na praksi	10	50	Dnevnik kliničke prakse	20		Kolokvij	10		Završni ispit	30-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																	
Prisutnost na praksi	10																		
Aktivnost studenta na praksi	10	50																	
Dnevnik kliničke prakse	20																		
Kolokvij	10																		
Završni ispit	30-50	50																	
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Student za kontinuiranu aktivnost na praksi može ostvariti od 0-10 bodova, a za za redovno prisustvo na praksi od 0-10 bodova. Svaki student je obavezan voditi dnevnik kliničke prakse koji se vrednuje od 0-20 bodova. U poslednjoj nedelji nastave studenti dobijaju potpis u indeks da su završili sa vježbama. Uslov za dobijanje potpisa su odradjene sve vježbe (asistent unosi datume u karton) i savladane vještine (također ih u karton unosi asistent ili nastavnik koji je vodio vježbe). Nakon toga studenti stiču pravo da polažu kolokvijum sa jednim ili dva nastavnika ili suradnika u bazi gdje su obavljali praksu. Na kolokvijum studenti donose prijavu, indeks i ovjereni karton kod nastavnika koji ih ispituje. Studenti prilikom ovjere kolokvijuma popunjavaju anketni list u kome daju ocjenu sprovedene nastave i svoje utiske o organizaciji i izvodjenju nastave iz ovog predmeta. Kolokvij se sastoji od tri praktična zadatka gdje student treba da pokaže da li je ovladao somatopedskom procjenom i primjenom različitih edukacijsko-rehabilitacijskih modela u praksi. Maksimalan broj bodova koje student može da ostvari na kolokvijumu je 10. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na praksi. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 50 kumulativnih bodova.</p>																		
Osnovna literatura	<p>Za potrebe ovog kolegija koristi se literatura iz predmeta: Motorički poremećaji i hronične bolesti, Asistivna i rehabilitacijska tehnologija, Psihomotorni razvoj i rana rehabilitacija, Kreativna terapija, Program poticanja perceptivno-motoričkih sposobnosti, Procjena i tretman osoba sa motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima, Psihologija osoba s onesposobljenjem.</p>																		
Dodatna literatura																			
Internet web reference																			

Puni naziv predmeta		PROGRAMI I METODE RADA SA DJECOM OŠTEĆENA VIDA II	
Šifra predmeta	SER-OP-15		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	III godina/VI semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti metodičkog rada sa djecom oštećena vida predškolskog uzrasta u području samostalnosti i svakodnevnog života.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz oblasti metoda rada sa djecom oštećena vida u području svakodnevnog života; • koriste različite pristupe i vještine u metodici rada sa slijepom djecom; • definiraju predmet, zadatke i ciljeve odgoja u području svakodnevnog života djece oštećena vida; • koriste razne vještine komunikacije sa slijepom djecom; • objasne, opišu i ovladaju metodama, tehnikama i vještinama hranjenja slijepo djece; • objasne, opišu i ovladaju metodama, tehnikama i vještinama oblačenja i svlačenja slijepo djece; • objasne, opišu i ovladaju metodama, tehnikama i vještinama održavanja higijene slijepo djece; • objasne, opišu i ovladaju metodama, tehnikama i vještinama kućanskih poslova slijepih; • prepoznaju i usvoje metode, tehnike i vještine ostalih svakodnevnih životnih aktivnosti za djecu oštećena vida; • koriste vještine i tehnike u orijentaciji i kretanju u odnosu na specijalnu percepciju slijepo djece; • upoznaju i ovladaju korištenjem pedagoškim kontrolnim arkom po Helsingu; • usvoje i koriste program za razvoj samostalnosti po Helsingu; • sastave edukacijsko-rehabilitacijski izvještaj (nalaz) sa na osnovu pedagoškog kontrolnog arka i daju preporuke za individualni tretman. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Odgoj i rehabilitacija u području svakodnevnog života djece oštećena vida; Kultura hranjenja kao metoda samostalnih vještina; Vještina odijevanja slijepo djece; Vještina održavanja higijene slijepo djece (dječaka, djevojčica); Metode rada u području kućanskih poslova; Vještina komunikacije; Osnove pedagoškog kontrolnog arka; Program za razvoj samostalnosti po Helsingu; Program vježbi svakodnevnih vještina za slijepo dijete.		
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje		

	<p>apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje izvode u ustanovama za djecu predškolskog uzrasta i u Centru za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu u Sarajevu; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarских radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 763 1401 1003"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarског rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta</p>																					

	<p>obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hesling K. Osposobljavanje slijepa djece za svakodnevni život Zagreb: Savez slijepih Hrvatske, 1979. ▪ Stančić V. Oštećenje vida- biopsihosocijalni aspekti. Zagreb: Školska knjiga, 1991. ▪ Lloyd C, Viderberg, Kaarlela R. Ponašanje za stolom (priručnik za slijepa). Centar za odgoj i obrazovanje Vinko Bek, Zagreb, 1996. ▪ Teskeredžić A, Oberman-Babić M. Program za povećanje vizualnih sposobnosti djece oštećena vida. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Defektologija 9 (2): 329-337, 2006. ▪ Teskeredžić A, Oberman-Babić M, Sarajlić Dž, Šahbegović A. Uloga igre za osamostaljivanje slijepog djeteta. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Defektologija, 12:93-100, 2006.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dikić S. Metodika vaspitno-obrazovnog rada sa slabovidnim učenicima. Beograd: Naučna knjiga, 1988. ▪ Dikić S, Žigić V. Orijentacija i kretanje lica oštećenog vida-peripatologija. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2010. ▪ Teskeredžić A. Procjena vizuelne percepcije grafema djece oštećena vida. Doktorska disertacija. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Tuzla, 2009.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.czsd.edu.ba/ ▪ http://www.savez-slijepih.hr/ ▪ http://www.afb.org/

Puni naziv predmeta		PROCJENA U EDUKACIJI I REHABILITACIJI I IZRADA IEP-a	
Šifra predmeta	SER-OP-16		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	III godina/VI semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:		3
	Auditorne vježbe:		0
	Laboratorijske vježbe:		1
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti primjene edukacijsko-rehabilitacijske procjene, interpretacije i korištenja rezultata procjene, te kreiranja i implementiranja Individualizarnog edukacijskog programa.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • provode procjenu djece s intelektualnim teškoćama školskog uzrasta prateći korake u edukacijskoj procjeni; • koriste neformalne i formalne oblike procjene; • sačine izvještaj procjene sa svim komponentama; • interpretiraju rezultate procjene i iste koriste u određivanju stupnjeva podrške, odnosno daju prijedlog za izradu individualnog edukacijskog programa. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Definiranje procjene; Koraci u edukacijskoj procjeni; Odabir alata za procjenu; Standardizirani testovi; Neformalna procjena; Školska postignuća; Sposobnosti učenja; Specifične sposobnosti i strategije učenja; Ponašanje u razredu; Procjena čitanja i pisanja; Procjena matematike; Interpretacija, izvještavanje i korištenje rezultata procjene; Što je Individualni edukacijski program Faze individualnog edukacijskog procesa; Sadržaj IEP-a; IEP tim (roditelj, nastavnici, edukator-rehabilitator, učenik sa teškoćom itd); Analiza IEP programa; Praćenje i evaluacija nastavnih programa; Uključenost roditelja u procjenu; Procjena u ranom djetinjstvu; Procjena profesionalnog interesovanja i karijera; Trenutna pitanja i budući trendovi.		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u redovnim osnovnim školama-inkluzivnim razredima; – Priprema i izlaganje individualnih seminarskih radova. 		
Aktivnost koja se ocjenjuje	Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza		

	<p>i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 286 1401 562"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>5</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Praktikum</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	5	50	Seminarski rad	5		Praktikum	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																							
Prisutnost na predavanjima	5																								
Prisutnost na vježbama	5																								
Aktivnost studenta	5	50																							
Seminarski rad	5																								
Praktikum	10																								
Mini testovi	20																								
Završni ispit	25-50	50																							
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) i na kraju semestra (drugi međuispit) koji obuhvataju obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Testovi se sastoje od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova, te na drugom također maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Također, studenti su obavezni na temelju vježbi izraditi praktikum. Seminarski rad i praktikum se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentiraju usmeno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Također, student za urađeni i prezentirani praktikum može ostvariti od 0 do 10 bodova. Za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova.</p> <p>Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>																								
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ McLoughlin JA, Lewis RB. Assessing Special Students, 4th edition. Macmillan Coll Div, 1994. ▪ McLoughlin JA. Assessing Special Students. Ohio: Merill Publishing Company, 1986. 																								
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žic A. Osobna i socijalna adaptacija učenika usporenog kognitivnog razvoja u ekološkom sustavu: obitelj, škola, vršnjaci. Doktorska disertacija. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. Zagreb 2000. ▪ Nikolić M. Vršnjački odnosi učenika usporenog kognitivnog razvoja u uslovima integracije. Doktorska disertacija. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. Tuzla, 2010. ▪ Nikolić M. Samoprocjena odnosa sa vršnjacima i sociometrijski položaj učenika usporenog kognitivnog razvoja. Magistrski rad. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. Tuzla, 2005. ▪ Dizdarević A. Akademska kompetencija i inkluzivno obrazovanje djece sa teškoćama u učenju. Doktorska disertacija. Edukacijsko- 																								

	<p>rehabilitacijski fakultet. Tuzla, 2009.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vantić M. Stavovi studenata prema edukacijskoj integraciji učenika usporenog kognitivnog razvoja. Magistarski rad. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. Zagreb, 2004. ▪ Vantić-Tanjić M. Stavovi nastavnika prema romskoj djeci usporenog kognitivnog razvoja. Doktorska disertacija. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. Tuzla, 2007.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.specialchildreducation.com/assessment_special_education.html

Puni naziv predmeta		RANA INTERVENCIJA	
Šifra predmeta	SER-OP-17		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	III godina/VI semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti rane intervencije, planiranja, kreiranja i provođenja, te evaluacije individualnog porodičnog plana usluga.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiraju predmet, zadatke i ciljeve rane intervencije; • identificiraju i opišu ključne elemente programa rane intervencije; • procjene i normiraju razvoj djeteta; • definiraju korake rane intervencije; • kreiraju i provode IPPU; • razlikuju i predlože različite metode rada unutar IPPU; • organiziraju, evaluiraju i valoriziraju rad multidisciplinarnog tima. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Osnovna znanja o ranoj intervenciji; Rana intervencija: konceptualni okvir; Ekološki sistemski pristup: holistički, dinamični, transakcijski i individualni; Okolina i intelektualne teškoće; Ekologija ljudskog razvoja; Rani tretman: Prognostički značaj faktora rizika, rezultata neonatalnih analiza, prikaza te ranih neurorazvojnih procjena; Koraci u ranoj intervenciji; Karakteristike uspješnog programa rane intervencije; Efikasnost programa rane intervencije; Njegovanje kućne posjete u ranoj intervenciji; Unapređenje inkluzije odojčadi i male djece sa onesposobljenjem i njihovih porodica: teoretska i programska analiza; Ciljevi ranog učenja. Posebne potrebe – teškoće i izazovi za stručnjake i roditelje. Planiranje usmjereno na dijete s intelektualnim teškoćama; Multidisciplinarni pristup u praćenju i stimulaciji razvoja djece s intelektualnim teškoćama; Analiza i situacija u Evropi: ključni aspekti i preporuke; Rana intervencija u Evropi: trendovi u 17 Evropskih zemalja; Povezanost spremnosti za učenje s bio-psiho-socijalnim utjecajima (kognitivnim razvojem, perceptivnim sposobnostima, nivoom socijalne adaptacije, utjecajem uže socijalne sredine); Perceptivno iskustvo–razumijevanje; Perceptivna – formiranje stavova; Perceptivne sposobnosti prostorne i vremenske organizacije i teškoće serijacije; Perceptivno bazirane intervencije; Koordinacija porodica djece s intelektualnim teškoćama i službi zaštite razvojnog doba.</p>		
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja:		

	<p>konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se sprovode dijagnostika i programi rane intervencije djece i osoba sa intelektualnim i razvojnim teškoćama; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarских radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 831 1401 1070"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarског rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova.</p>																					

	<p>Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na završnom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mešković A. Društvena briga o djeci s posebnim potrebama predškolske dobi. Magistarski rad. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, 2005. ▪ Diamond M, Hopson J. Čarobno drveće uma: Kako razvijati inteligenciju kreativnosti i zdrave emocije u vašeg djeteta od rođenja do adolescencije. Zagreb: Ostvarenje, 2002. ▪ Guralnik MJ. Early childhood inclusion – Focus on Change, Baltimore, London, Toronto, Sidney: Paul H. Brookes Publishing Co, 2001. ▪ Voress JK, Maddox, T. DAYC-Developmental Assessment of Young Children. PRO-ED. Austin-Texas, 1998. ▪ Stoppard M. Razvoj vašeg djeteta. Profil International. Zagreb, 2004. ▪ Philipps S. Montessori priprema za život: odgoj neovisnosti i odgovornosti. Zagreb: Naklada Slap, 2003.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sheridan M. From Birth to Five Years; Childrens developmental progres. London and New York: Routledge, 1994. ▪ Brorson K. The culture of a home visit in early intervention. Journal of Early Childhood Research. Minnesota:University of Minnesota-Duluth, 2005. ▪ Guralnick MJ. An agenda for change in early childhood inclusion. Journal of Early intervention, 23 (4): 213-222, 2000.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.earlyinterventionsupport.com

Puni naziv predmeta		OSOBE SA DOWN SINDROMOM	
Šifra predmeta	SER-IP-05		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	III godina/V semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti genetičkih osnova, prenatalne dijagnostike, razvojnih karakteristika osoba sa Down sindromom, te organizacionim oblicima edukacijskog, rehabilitacijskog i socijalizacijskog rada sa ovim osobama.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepoznaju karakteristike osoba s Down sindromom i to u fizičkom, spoznajnom, socijalizacijskom, zdravstvenom i edukativnom smislu; • organiziraju edukativne, rehabilitacijske i socijalizacijske oblike rada sa osobama koje imaju Down sindrom; • pružaju savjetodavne usluge roditeljima osobama s Down sindromom. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Uvod u predmet i istorijat; Incidenca Down sindroma; Genetičke osnove Down sindroma: trisomija 21, Roberts-nova translokacija, mozaicizam, duplikacija dijela 21 para hromozoma; Prenatalni skrining; Fizičke karakteristike osoba sa Down sindromom; Mentalni i socijalni razvoj osoba sa Down sindromom; Edukacija osoba sa Down sindromom (predškolska, osnovnoškolska, srednjoškolska, dnevni centri); Inkluzija osoba sa Down sindromom; Vršnjački odnosi osoba sa Down sindromom; Zdravlje osoba sa Down sindromom; Informiranje roditelja o djetetu sa Down sindromom; Porodica osoba sa down sindromom: ekološki kontekst.		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama koje pružaju usluge edukacijskog, rehabilitacijskog i socijalizacijskog rad sa osobama sa Down sindromom; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 		
Aktivnost koja se ocjenjuje	Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i		

	<p>vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 248 1401 524"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Dijagnostički praktikum</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>20-40</td> <td>40</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	60	Seminarski rad	10		Dijagnostički praktikum	10		Mini testovi	20		Završni ispit	20-40	40
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																							
Prisutnost na predavanjima	5																								
Prisutnost na vježbama	5																								
Aktivnost studenta	10	60																							
Seminarski rad	10																								
Dijagnostički praktikum	10																								
Mini testovi	20																								
Završni ispit	20-40	40																							
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) i na kraju semestra (drugi međuispit) koji obuhvataju obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Testovi se sastoje od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova, te na drugom također maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi dijagnostički praktikum – studija slučaja. Dijagnostički praktikum se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. Za urađeni i prezentirani dijagnostički praktikum student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 40. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda.</p>																								
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Carr HJ. Down's syndrome-Children growing up. New York: Cambridge University Press, 1995. ▪ Evans-Martin F. Down Syndrome. New York: Infobase Publishing, 2009. ▪ Cicchetti D, Beeghly M. Children with down syndrome. New York: Cambridge University Press, 1990. ▪ Čulić V, Čulić S. Sindrom Down. Split: Naklada Bošković, 2008. 																								
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Down's syndrome Association. Promoting Health in People with Down's Syndrome. UK: London, 2010. ▪ Down's syndrome Association. Ageing and its Consequences for People with Down's Syndrome - A Guide for Parents and Carers. UK: London, 2010. ▪ Down's syndrome Association. Health - Looking After Yourself. UK: 																								

	London, 2010.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none">▪ http://downsyndrome.com/▪ http://www.downs-syndrome.org.uk/▪ http://www.dseinternational.org/en/gb/

Puni naziv predmeta		EDUKACIJSKO SENZOMOTORNI PROGRAMI	
Šifra predmeta	SER-IP-06		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	III godina/V semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti senzo motoričke integracije i učenja putem pokreta u svrhu stimulacije svih područja razvoja, te planiranje, kreiranje i provođenje edukacijsko-senzomotornih programa.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiraju predmet, zadatke i ciljeve senzo motorne integracije; • prepoznaju, analiziraju i primjene različite vrste senzo motoričke stimulacije; • identificiraju i opišu ključne Brain Gym pokrete; • razlikuju i predlože model kooperacijskog učenja; • planiraju i pripreme efikasan tretman. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Definiranje pojma senzo-motorne integracije; Sedam senzornih sistema; Specijalizacija moždanih hemisfera, desne i lijeve strane tijela; Senzorno integrirana percepcija kao preduvjet koncentracije, organizacije, samokontrole, samopouzdanja, akademskih vještina, apstraktnog mišljenja i rezoniranja; Senzorna integracija kao preduvjet uspješnog učenja; Osjetilno iskustvo; Kako djeca uče, edukacijska kineziologija, lateralizacija, orijentacija; Brain Gym-Gimnastika za mozak; Kretanje-pokreti koji pomažu; Ključni Brain Gym pokreti; Dijete, roditelj, učitelj: model kooperacijskog učenja; Istraživanja efikasnosti vježbi Brain Gym; Brain Gym za predškolce u Headstart programu.		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se sprovodi edukacijsko-rehabilitacijski tretman; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 		
Aktivnost koja se ocjenjuje	Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i		

	<p>vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na završnom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>																					
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dennison PE, Dennison GE. Brain Gym - priručnik za obitelj i edukatore. Zagreb: Ostvarenje, 2007. ▪ Freeman CK, Dennison GE. I Am the child. Using Brain Gym with Children who have special Need. California: Ventura, 1998. ▪ Hannford C. Pametni pokreti. Brain Gym. Zagreb: Ostvarenje, 2007. ▪ Keller M. Handwriting Club: Using Sensory Integration Strategies To Improve Handwriting. Intervention in School and Clinic, 2001. 																					
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Barkey S. Through the Lens of sensory integration: A Different way of Analyzing Challenging Behavior, Young Children, 56 (6): 70-76, 2001. 																					
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.braingym.org 																					

Puni naziv predmeta		PRIMJENA RAČUNARA U EDUKACIJI I REHABILITACIJI	
Šifra predmeta	SER-IP-07		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	III godina/V semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovoga predmeta je sticanje novih znanja multidimenzionalno orjentisane materije iz oblasti informatike i primjene informatičkih nauka odnosno implementacije računara i metodike nastave informatičkog obrazovanja u oblasti odgoja, obrazovanja i rehabilitacije osoba s intelektualnim teškoćama.		
Ishodi učenja	<p>Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koristiti prilagođenu tehnologiju u odgoju, obrazovanju i rehabilitaciji osoba s intelektualnim teškoćama; • organizirati nastavu informatičkog obrazovanja za osobe s intelektualnim teškoćama. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Neurološke osnove prenosa informacija; Upotreba računara i djeca sa intelektualnim teškoćama; Prilagođena tehnologija za djecu s intelektualnim teškoćama; Elektronski računari u obrazovanju; Istorijski pregled upotrebe računara u nastavi; Istorijsko-metodološke osnove informatičkog obrazovanja; Multidisciplinarnost metodike informatičkog obrazovanja; Ciljevi i zadaci metodike informatičkog obrazovanja; Organizacija i izvođenje informatičkog obrazovanja; Informatičko obrazovanje u savremenoj nastavi; Osnovni činioci nastave u informatičkom obrazovanju; Informatičko obrazovanje i interaktivno učenje; Računarstvo i informatika.</p>		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 		
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predisipitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p>		

	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno
	Prisutnost na predavanjima	5	
	Prisutnost na vježbama	5	
	Aktivnost studenta	10	50
	Seminarski rad	10	
	Mini testovi	20	
	Završni ispit	25-50	50
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predisipitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>		
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mačešić-Petrović D. Primena računara u edukaciji i rehabilitaciji kod dece sa intelektualnom ometenošću. Beograd:FASPER, 2008. 		
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Microsoft Pristupačnost. Računari u nastavi za decu s posebnim potrebama. www.microsoft.com/enable/education (Downloaded:20.04.2011). 		
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.inkluzija.org 		

Puni naziv predmeta		MENADŽMENT U SPECIJALNOJ EDUKACIJI I REHABILITACIJI	
Šifra predmeta	SER-IP-08		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	III godina/VI semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je upoznavanje studenata sa osnovnim znanjima u oblasti teorije i prakse menadžmenta prvenstveno ustanova u zdravstvu, obrazovanju i socijalnoj zaštiti, kao i neprofitabilnih organizacija.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> •protumače temeljne vještine, uloge, funkcije i razine menadžmenta; •definiiraju ključne komponente menadžerskih funkcija; •primjenjuju odgovarajuće tehnike planiranja, organiziranja, upravljanja ljudskim potencijalima, vođenja i motiviranja, te kontrole u ustanovama u obrazovanju, zdravstvu, socijalnoj zaštiti, te neprofitnim institucijama. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Pojam i definisanje ustanova koje posluju na budžetskom principu; Vrste ustanova koje posluju na budžetskom principu; Pojam i definisanje neprofitabilnih organizacija; Organizacijska struktura; Pojam i definisanje menadžmenta; Menadžerske metode i vještine; Menadžment ljudskih resursa; Poslovno odlučivanje i planiranje; Pojam, definisanje i organizacija marketinga; Menadžment u obrazovanju, zdravstvu i socijalnoj zaštiti; Case manager.</p>		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Interaktivna predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata (pitanja unaprijed i rasprava), rad u malim grupama, rješavanje problemskih zadataka, – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. <p>Pored predavanja i značajne participacije studenata u interaktivnom smislu, značajno mjesto će imati aktivacija studenata u eksperimentalnim grupama u kojima će se igrati uloge menadžera kako u organizacionom smislu tako i u smislu savlađivanja „teških mjesta“ u rukovođenju i organizaciji.</p>		

<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 353 1401 663"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima i vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Formiranje stručnog portfolija</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima i vježbama	5		Aktivnost studenta	5		Formiranje stručnog portfolija	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima i vježbama	5																					
Aktivnost studenta	5																					
Formiranje stručnog portfolija	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 50 kumulativnih bodova.</p>																					
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Radić-Šestić M, Kovačević J. Upravljanje inkluzivnom školom i uloga specijalnog edukatora rehabilitatora. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2010. 																					
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ovsenik M. Menagement v socijalnom delu, VŠSD, Ljubljana, 1995. ▪ Terry Smyth i sar. Menadžment u zdravstvenom i socijalnom sektoru (vodič za menadžere); Sarajevo: HealthNet International, kanc. 1996. 																					
<p>Internet web reference</p>																						

Puni naziv predmeta		PRAKTIKUM IZ PROFESIONALNE REHABILITACIJE OSOBA OŠTEĆENA VIDA	
Šifra predmeta	SER-IP-09		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	III godina/VI semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je da studenti usvoje temeljna saznanja o profesionalnoj rehabilitaciji slijepih i slabovidnih osoba, da poboljša vještine studenata vezano za njihov individualni i grupni rad te da poboljša vještine studenata vezane za kontinuirani rad tokom čitave godine.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu vezanu za rješavanje različitih problema ovog kursa; • usvojena znanja o profesionalnoj rehabilitaciji koriste u osoba oštećenog vida; • razumiju značaj ovog kursa u rješavanju različitih problema u praksi/tretmanu odraslih osoba oštećenog vida. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Istorijska dimenzija profesionalne rehabilitacije osoba oštećena vida za zanimanje; Tradicionalne metode osposobljavanja i zapošljavanja; Savremene metode profesionalne orijentacije, profesionalnog osposobljavanja i zapošljavanja; Profesionalna orijentacija, profesionalno osposobljavanje i zapošljavanje slijepih i slabovidnih s obzirom na dobne skupine (djeca i omladina, odrasli kasnije oslijepljeni, starije osobe oštećena vida); Profesionalna rehabilitacija osoba oštećena vida u svjetlu rezultata novih znanstvenih istraživanja i savremene kompjuterske tehnologije; Ustanove i programi profesionalne rehabilitacije slijepih i slabovidnih u nas i u svijetu;		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u udruženjima i ustanovama koje se bave profesionalnom rehabilitacijom osoba oštećena vida; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 		

<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 353 1401 600"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>																					
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stančić V, Tonković F, Zovko G. Profesionalna integracija slijepih. Zagreb: Fakultet za defektologiju, 1979. ▪ Žunić Z. Profesionalna rehabilitacija u 21. Stoljeće. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, Ministarstvo rada i socijalne skrbi, 2001. ▪ Žigić V, Radić-Šestić M. Računarska tehnologija za osobe oštećenog vida i oštećenog sluha. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2006. 																					

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Žigić V, Radić-Šestić M. Zapošljavanje osoba oštećenog vida i/ili sluha. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2006. ▪ Rački J. Teorija profesionalne rehabilitacije osoba s invaliditetom. Zagreb: Fakultet za defektologiju, 1997.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lewis S, Patterson JB. Rehabilitation Counselors and Rehabilitation Teachers in State Vocational Rehabilitation Agencies. <i>Journal of Visual Impairment and Blindness</i>, 92 (3): 135-143, 1998. ▪ McConnel J. Parents, Adolescents, and Career Plans of Visually Impaired Students. <i>Journal of Visual Impairment and Blindness</i>, 93 (8): 499-513, 1999. ▪ Wolffe KE, Candela AR. A Qualitative Analysis of Employers' Experience with Visually Impaired Workers. <i>Journal of Visual Impairment and Blindness</i>, 96 (9): 622-635, 2002. ▪ Butler SE, Crudden A, Sansing WK, LeJeune BJ. Employment Barriers: Access to Assistive Technology and Research. <i>Journal of Visual Impairment and Blindness</i>, 96 (9): 664-668, 2002. ▪ Cavanaugh B, Rogers P. Employment Patterns of Older Workers with Visual Impairments. <i>Journal of Visual Impairment and Blindness</i>, 96 (9): 655-659, 2002. ▪ Crudden A, Moore JE, Giesen JM. Satisfaction of Direct-Labor Workers Who Are Blind and Employed in Industries for the Blind. <i>Journal of Visual Impairment</i>, 90 (6): 479-485, 1996. ▪ Hagemoser SD. The Relationship of Personality Traits to the Employment Status of Persons Who Are Blind, <i>Journal of Visual Impairment and Blindness</i>, 90 (2): 125-133, 1996.
Internet web reference	

Puni naziv predmeta		OŠTEĆENJE VIDA SA DODATNIM UTJECAJNIM TEŠKOĆAMA	
Šifra predmeta	SER-IP-10		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	III godina/VI semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:		3
	Auditorne vježbe:		0
	Laboratorijske vježbe:		1
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina o vrstama i uzrocima oštećenja vida, uticajnim teškoćama koje mogu pratiti oštećenja vida, o tretmanu osoba sa višestrukim uticajnim teškoćama.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz oblasti višestrukih teškoća; • prepoznaju primarno/sekundarno oboljenje kod višestrukih teškoća; • koriste različite pristupe u problematici oštećenja vida i dodatnih teškoća; • definiraju predmet, zadatke i ciljeve metoda rada sa osobama s dodatnim uticajnim teškoćama; • procjene, najadekvatniju metodu rada sa osobama sa kombinovanim teškoćama; • planiraju i predlože najadekvatnija rješenja adaptacije prostora za osobe s dodatnim teškoćama; • planiraju i sprovode edukacijsko-rehabilitacijski tretman; • sačine edukacijsko-rehabilitacijski izvještaj (nalaz) sa svim njegovim komponentama i daju preporuke za individualni tretman. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Etiologija nastanka oštećenja vida sa dodatnim teškoćama; kongenitalna oštećenja sa dodatnim teškoćama; traume oka s dodatnim teškoćama; sindromi oštećenja vida sa dodatnim teškoćama; procjena osoba oštećena vida sa utjecajnim teškoćama mentalne retardacije; tretman osoba oštećena vida sa utjecajnim teškoćama mentalne retardacije; procjena osoba oštećena vida sa utjecajnim teškoćama motoričkih poremećaja i hroničnih bolesti; tretman osoba oštećena vida sa utjecajnim teškoćama motoričkih poremećaja i hroničnih bolesti; procjena osoba oštećena vida sa utjecajnim teškoćama oštećenja sluha; tretman osoba oštećena vida sa utjecajnim teškoćama oštećenja sluha; procjena osoba oštećena vida sa utjecajnim jezičkim teškoćama; tretman osoba oštećena vida sa utjecajnim jezičkim teškoćama.		
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:		

	<ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima ima osoba/djece sa oštećenjem vida i dodatnim uticajnim teškoćama; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 629 1401 869" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black;">Završni ispit</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">25-50</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora</p>																					

	ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Giangreco MF, Cloninger CJ, Mueller PH, Yuan S, Ashworth S. Perspectives of parents whose children have dual sensory impairments. Journal of the Association for Persons with Severe Handicaps, 16: 1-18, 1991. ▪ Halten P. The core curriculum for blind and visually impaired students, including those with additional disabilities. 28: 25-32. 1996. ▪ McLinden M, McCall S. Learning Trough Touch. Supporting children with visual impaired and additional difficulties. London: David Fulton Pulishers, 2002. ▪ Matthews J. Interaction and play (Adopt-a-strategy booklet series for parents nd teachers of infants and young children with multiple disabilities). Hattiesburg: University of Southern Mississipi, 1994. ▪ Sacks S, Silberman R. Educating Students who have visual imapirment with othwr disabilities. Baltimore: Brookes publishing, 1998. ▪ Sachs ZS, Silberman KR. Educating Students Who Have Visual Impairments with Other Disabilities. New York: AFB Press, 1998.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sekulić- Majurec A. Djeca s teškoćama u razvoju u vrtiću i školi. Zagreb: Školska knjiga, 1988. ▪ Suzić N. Uvod u inkluziju. Banja Luka, 2008. ▪ Mason M, Rieser R. Altogether Better. London: Comic relief, 1994. ▪ Aćimović R. Dijete oštećenog vida u porodici. Sarajevo: Svjetlost, 1973.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.mzss.hr/

IV STUDIJSKA GODINA

Puni naziv predmeta		PROFESIONALNA REHABILITACIJA	
Šifra predmeta	SER-Op-18		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	IV godina/VII semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Educirati studente o: procesima profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja u Evropi i Bosni i Hercegovini; postupcima procjene sposobnosti osoba s invaliditetom u profesionalnoj rehabilitaciji; ulozi i zadacima edukatora rehabilitatora u profesionalnoj rehabilitaciji.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vješto koriste temeljne pojmove vezane uz profesionalnu rehabilitaciju; • kritički sagledaju kompleksnost i značaj izgradnje sistema profesionalne rehabilitacije osoba s invaliditetom; • integriraju spoznaje o provedenim procesima u pripremnoj, provedbenoj i evaluacijskoj fazi profesionalne rehabilitacije; • preuzmu aktivnu ulogu u provođenju i kreiranju programa u sistemu zapošljavanja osoba s invaliditetom. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Terminološke i pojmovne odrednice u području profesionalne rehabilitacije; sistemski pogled na rehabilitaciju; Profesionalno osposobljavanje posmatrano sa aspekta međunarodnih organizacija i institucija i socijalne politike u okviru sistema BiH, zakonski okvir; Biopsihosocijalni model i profesionalna rehabilitacija; međunarodna klasifikacija funkcioniranja, invaliditeta i zdravlja, profil invaliditeta; Menadžment u rehabilitaciji, rehabilitacijski proces; Razvijanje uslova za instaliranje profesionalne rehabilitacije u Bosni i Hercegovini; Profesionalna rehabilitacija- ciljevi, zadaci, načela i faze, profesionalna orijentacija-profesionalno prosvjećivanje i informiranje, neposredno savjetovanje i motivacija invalida, katamneza; Postupci funkcijskog ocjenjivanja radne sposobnosti invalidnih osoba; uloga članova stručnog tima; Osposobljavanje i programi za produktivan rad; Radno osposobljavanje, profesionalno osposobljavanje, prekvalifikacija, dokvalifikacija, stručno osposobljavanje; Analiza konkretnog radnog mjesta i radnog okruženja invalida; izrada nacrtu potrebne opreme i sredstava za rad; izrada nacrtu prilagođavanja radnog mjesta i radnog okruženja invalida, nesreće na radu; Osposobljavanje na konkretnom radnom mjestu s obzirom na izabranu profesiju; Profesionalna rehabilitacija u lokalnoj zajednici, psihosocijalni programi; ustanove za profesionalnu rehabilitaciju; Zapošljavanje, modeli, mjere</p>		

	koje doprinose zapošljavanju osoba s invaliditetom, zapošljavanje osoba s invaliditetom u zemljama evropske unije i SAD i Bosni i Herecegovini; Položaj invalida na tržištu rada i aktivne mjere zapošljavanja u BiH; uloga savjetnika i savjetodavca za zapošljavanje; Potporno zapošljavanje; Evaluacija osposobljavanja i uspješnosti rehabilitacijskog procesa; Profesionalna rehabilitacija ratnih vojnih invalida i invalida rada.																					
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su: <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se provodi profesionalna rehabilitacija; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarских radova. 																					
Aktivnost koja se ocjenjuje	Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja: <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima i vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Formiranje stručnog portfolija</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima i vježbama	5		Aktivnost studenta	5		Formiranje stručnog portfolija	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima i vježbama	5																					
Aktivnost studenta	5																					
Formiranje stručnog portfolija	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
Objašnjenje o provjeri znanja	Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti																					

	<p>određenu tematiku iz sadržaja predmeta. SeminarSKI rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarSKOG rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarSKI rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Svaki student je obavezan napraviti lični portfolio u sklopu predispitnih obaveza. Portfolio treba da sadrži sva predavanja, vježbe, aktulenosti i zanimljivosti vezane za nastavne teme koje su se obrađivale. Za portfolio student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 50 kumulativnih bodova.</p>
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Šarić E. Rehabilitacija u procesu zapošljavanja osoba sa invaliditetom na Tuzlanskom kantonu. Zbornik radova. Ljubljana: Institut Republike Slovenije za rehabilitaciju, 2006. ▪ Rački J. Teorija profesionalne rehabilitacije osoba sa invaliditetom. Zagreb: Školska knjiga, 1997. ▪ Stošljević L, Odović G. Profesionalno osposobljavanje tjelesno invalidnih lica. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1996. ▪ Šarić E, Mahmutagić A, Kapidžić-Duraković S. Terminološke i pojmovne odrednice u području profesionalne rehabilitacije. Zbornik radova Konferencije sa međunarodnim učešćem „Rehabilitacija u procesu zapošljavanja osoba s invaliditetom na Tuzlanskom kantonu“, Banovići, 2006. ▪ Mahmutagić A, Šarić E, Šahbegović S. Programi profesionalnog osposobljavanja djece sa posebnim potrebama Tuzlanskog kantona. Zbornik radova Konferencije sa međunarodnim učešćem „Rehabilitacija u procesu zapošljavanja osoba s invaliditetom na Tuzlanskom kantonu“, Banovići, 2006. ▪ Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom. Službene novine Federacije BiH.
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Čapeta D, Reif N. Radna sposobnost i invalidnost. Knjiga 1. Čakovec-Zagreb: Školska knjiga, 1987. ▪ Žunić Z. Profesionalnom rehabilitacijom u 21. stoljeće. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, Ministarstvo rada i socijalne skrbi, 2001. ▪ Međunarodna klasifikacija funkcioniranja, onesposobljenosti i zdravlja. Ur. Strnad M, Benjak T. Zagreb: Medicinska naklada, 2010. ▪ Šutalo I ur. Zbornik radova 6. Međunarodnog stručnog skupa „Profesionalna rehabilitacija osoba s invaliditetom – vrata za ponovni ulazak u svijet rada“. Zagreb: Osvit, 2010.
<p>Internet web reference</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.fprzoi.ba ▪ http:// www.vba.va.gov ▪ http:// www.vocrehab.state.ne.us ▪ http:// www.minddisorders.com ▪ http://www.ombudsmen.gov.ba/ materijali/publikacije/ Invaliditet_BOS pdf

Puni naziv predmeta		ODRASLE OSOBE OŠTEĆENA VIDA	
Šifra predmeta	SER-OP-19		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	4 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	IV godina/VII semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	2	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz rehabilitacije odraslih osoba oštećena vida, poboljšaju svoje vještine vezane za individualni i grupni rad te upoznaju se sa čestim oboljenjima vezanim za treću životnu dob.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz oblasti osoba treće životne dobi; • prepoznaju oboljenja vezana za treću životnu dob; • koriste različite pristupe u problematici oštećenja vida odraslih osoba; • definiraju predmet, zadatke i ciljeve metoda rada sa odraslim osobama oštećena vida; • objasne i opišu metode rada za pojedine vrste oštećenja vida; • procjene najadekvatniju metodu rada sa odraslim osobama oštećena vida; • planiraju i provode edukacijsko-rehabilitacijski tretman; • sačine edukacijsko-rehabilitacijski izvještaj (nalaz) sa svim njegovim komponentama i daju preporuke za individualni tretman. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Najčešći uzroci gubitka vida u odrasloj dobi (katarakta, glaukom, retinopatija dijabetika, senilna makularna degeneracija); promjene u vidnom aparatu osoba treće životne dobi; posljedice gubitka vida odrasle osobe na porodicu; psihološke reakcije na oštećenje vida; principi i ciljevi andragoške rehabilitacije odraslih osoba oštećena vida; starost, podjela i definicije; adaptacija na institucionalni smještaj; psihološke promjene anksioznost i depresija kod osoba oštećena vida; rehabilitacija odraslih osoba oštećena vida (lične i socijalne potrebe nezavisnog života).		
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su: <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama osobe treće životne dobi; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black;">Završni ispit</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">25-50</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>																					
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Warner K. S, Willis S.L. Psihologija odrasle dobi i starenja. Zagreb: Naklada slap. 2001. ▪ Corn AL, Koenig AJ. Clinical and Functional Perspectives. New York: 																					

	<p>AFB Foundations of Low Vision, 1996.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Beach JD, Robinet JM, Hakim L. Living Skills of Adults with Visual Impairment. New York: AFB, 1996. ▪ Gaylen K, Koenig PJ. Integration of Visual Skills for Independent Living. New York: Foundations of Low Vision, Clinical and Functional Perspectives, 1996. ▪ Watson GR. Older Adults with Low Vision. New York: AFB Foundations of Low Vision, Clinical and Functional Perspectives, 1996. ▪ Wolfe KE. Adults with Low Vision: Personal, Social and Independent Living Needs U : Corn AL , Koenig AJ. Editors. Foundations of Low Vision , Clinical and Functional Perspectives. New York: A.F.B.,1996.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Watson GR. Older Adults with Low Vision U: Corn AL, Koenig AJ. Editors. Foundations of Low Vision, Clinical and Functional Perspectives. New York : A.F.B., 1996. ▪ Leonard R. Vision Impairment in Working age Adults. U : The Lighthouse Handbook on Vision Impairment and Vision Rehabilitation. Oxford: Oxford University Press, 2000. ▪ Williams TF. Vision Impairment in Older Adults. U : Silverstone B. Rosenthal BR, Faye EE. Editors. The Lighthouse Handbook on Vision Impairment and Vision Rehabilitation. Oxford: Oxford University Press, 2000. ▪ Teskeredžić A, Bijedić M, Sarajlić Dž, Tunjić D. Program za poboljšanje aktivnosti slobodnog vremena osoba treće životne dobi oštećena vida. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Defektologija 13 (1): 95-99, 2007. ▪ Teskeredžić A. Odnos socijalne sredine prema pružanju pomoći osobama oštećena vida. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Defektologija 13 (2): 209-216, 2007. ▪ Teskeredžić A, Radžo Dž, Oberman- Babić M. Psychological characteristics of blind people. Zbornik radova III ICEVI Balkan Conferenc "Transition of special education and rehabilitation- new possibilities", Beograd, 507-517, 2007. ▪ Teskeredžić A, Mešanović S, Ahmetović M. Significance of occupational therapy visually impairment of elderly persons. Zbornik radova III ICEVI Balkan Conferenc "Transition of special education and rehabilitation- new possibilities", Beograd, 571-577, 2007.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.afb.org/ ▪ http://www.savez-slijepih.hr/

Puni naziv predmeta		DIJAGNOSTIČKO-KOREKCIONI POSTUPCI U REHABILITACIJI VIDA II	
Šifra predmeta	SER-OP-20		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	IV godina/VII semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:		3
	Auditorne vježbe:		0
	Laboratorijske vježbe:		2
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja o etiologiji, prevenciji, metodologiji i rehabilitaciji vida u ortoptičko pleoptičkom kabinetu.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • primjene metode i tehnike koje se koriste u liječenju okulomotornih poremećaja; • koriste dostupnu raspoloživu literaturu vezanu za rješavanje različitih problema oštećenja vida; • primjene znanja i vještine za rad u kabinetu za ortoptiku i pleoptiku; • prepoznaju problem slabovidnosti; • organiziraju rehabilitacijski tretman u ortoptičko pleoptičkom kabinetu; • planiraju i sprovode tiflološki tretman oštećenja vida; • koriste princip multidisciplinarnosti u pristupu i rehabilitaciji osoba sa oštećenjima vida; • sačine tiflološki izvještaj (tiflološki nalaz) sa svim njegovim komponentama. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Kabinet za ortoptiku i pleoptiku; Ispitivanje u kabinetu za ortoptiku i pleoptiku; Uloga ortoptičara u terapiji; Ambliopia; Refrakcione anomalije; Određivanje centralne vidne oštine; Ispitivanje motiliteta; Motilitet oka i njegovi poremećaji; Ispitivanje konvergencije i akomodacije; Binokularni vid; Procesi stvaranja binokularnog vida; Testiranje binokularnog vida; Ispitivanje retinalne korespondence; Metode rehabilitacije binokularnih funkcija; Rana dijagnostika strabizma; Pretrage heterophorie i metode ortoptičke rehabilitacije; Nistagmus- dijagnostika i terapija; Metode rehabilitacije funkcija očnih mišića; Metode rehabilitacije poremećaja akomodacije i konvergencije oka; Optički uređaji; Optička pomagala; Postoperativni tretman u ortoptičkom kabinetu.</p>		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ortoptičko-pleoptičkom kabinetu u kojima se sprovodi tiflološki tretman; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">25-50</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>																					
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Čupak K i sar. Oftalmologija. Zagreb: Globus, 2004. ▪ Čelić M i Dorn V. Strabizam i nistagmus. Zagreb: Medicinska 																					

	<p>naklada, 2004.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vukov B i sar. Strabizam i ambliopija. Beograd: Institut za usavršavanje i specijalizaciju zdravstvenih radnika, 1974. ▪ Serdarević-Defferdarević T, Serdarević R. Dijete i razrokost. Sarajevo: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1996.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Anthony B. Best Teaching Children with Visual Impairments. Philadelphia, 1992. ▪ Ferić S. Strabizam i njegove komplikacije. Beograd-Zagreb: Medicinska knjiga, 1981. ▪ Komovec T. Ortoptički tretman akomodativnih strabizama. Medica Jadertina, 13 (3-4): 424-427, 1981. ▪ Ivić D, Makar N, Šipicky S. Praktična vrijednost upotrebe prizama u dijagnostici i terapiji strabizma. Medica Jadertina, 13 (3-4): 427-429, 1981. ▪ Risović D. Skriveni strabizmi praćeni teškim funkcionalnim poremećajima monokularnog i binokularnog vida. Socijalna misao, (7-8): 344-346, 1981.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.oftalmologija.org/ ▪ http://www.oko.org/

Puni naziv predmeta		PROGRAMI PODRŠKE U RADU SA OSOBAMA SA INTELKTUALNIM TEŠKOĆAMA	
Šifra predmeta	SER-OP-21		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	IV godina/VII semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti programiranja u rehabilitaciji, izrade individualnog rehabilitacijskog plana i programa podrške, metodičkog strukturiranja i evaluacije individualiziranih programa podrške, kao i oblika i sadržaja programiranja rada u rehabilitaciji djece sa umjerenim i težim intelektualnim teškoćama osnovnoškolske dobi, te programiranja rada u rehabilitaciji osoba u odrasloj dobi i savladavanje aktivnosti svakodnevnog življenja.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiraju predmet, zadatke i ciljeve programa podrške u radu sa osobama sa intelektualnim teškoćama i programiranja u rehabilitaciji; • identificiraju i opišu ključne elemente programa podrške osoba sa intelektualnim teškoćama; • identificiraju faze pružanja podrške i strategije poučavanja; • sačine, primjene i evaluiraju program podrške; • planiraju i provode edukacijsko-rehabilitacijski tretman; • koriste princip multidisciplinarnosti u pristupu i rehabilitaciji osoba sa intelektualnim teškoćama; • sačine edukacijsko-rehabilitacijski izvještaj (edukacijsko-rehabilitacijski nalaz) sa svim njegovim komponentama. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Razvojna polazišta strukturiranja rehabilitacijskih programa za djecu s intelektualnim teškoćama; Formalni i sadržajni aspekti rehabilitacije; Faze u strukturiranju programa; Razvojni i situacioni programi; Bazalna stimulacija i komunikacija, terapija u prenatalnom prostoru; Razvoj čvrste referentne tačke; Bazična senzomotorička stimulacija; Metode socijalizacije; Briga o sebi i savladavanje svakodnevnih situacija; Upoznavanje uže i šire okoline; Socijalna integracija; Osnovni principi pozitivne interakcije prema Rye; Socijalno kompetencija - pristupi usmjereni na unapređivanje lične, socijalne, emocionalne i adaptivne kompetencije djece i mladih s intelektualnim teškoćama; Značaj socijalno kompetentnog ponašanja u aktivnostima svakodnevnog života; Poticanje i unapređivanje socijalne kompetencije u osoba s intelektualnim teškoćama u: porodici, školi, domu/odgojnom radu (formalni okviri, struktura rada, resursi); lokalnoj zajednici; Stavovi roditelja prema		

	<p>djeci/odraslim sa intelektualnim teškoćama; Karakteristike odrasle osobe sa intelektualnim teškoćama kao polazište programa podrške; Formalni i sadržajni aspekti rehabilitacije u odrasloj dobi; Organizacijski oblici i sadržaji obrazovanja odraslih; Neovisno življenje – stanovanje, slobodno vrijeme i zapošljavanje u zajednici; Osnove strukturiranja individualiziranih programa podrške; Programi podrške za razvoj praktične, kognitivne i socijalne kompetentnosti; Programi podrške za razvoj samoodređenja i autonomije; Podrška u ostvarivanju socijalnih uloga i inkluzije; Podrška u zadovoljavanju spolnih potreba i prava; Položaj odraslih osoba s intelektualnim teškoćama u Bosni i Hercegovini; Alternative instituciji; Zapošljavanje uz podršku osoba s intelektualnim teškoćama; Faze pružanja podrške i strategije poučavanja; Uloga i značaj radnog trenera/asistenta pri zapošljavanju uz podršku; Socijalni odnosi na radnom mjestu i prirodna podrška; Pojam kvalitete življenja; Objektivne i subjektivne odrednice kvalitete življenja osoba s intelektualnim teškoćama; Uloga koncepta kvalitete življenja u oblikovanju edukacijsko-rehabilitacijskog rada i vrednovanju učinkovitosti programa podrške; Kvantitativni i kvalitativni modeli procjene i evaluacije kvalitete življenja i kvalitete podrške; Strategije unapređenja kvalitete življenja osoba s intelektualnim teškoćama.</p>																					
<p>Metode učenja</p>	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se provodi edukacijsko-rehabilitacijski tretman djece i osoba sa intelektualnim i razvojnim teškoćama; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 1704 1401 1944"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu</p>																					

	<p>tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na završnom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ AAIDD. Intellectual disability: definition, classification and systems of supports/The AAIDD Ad Hoc Committee on Terminology and Classification-11th ed. 2010. ▪ Thompson JR. and all. Supports Intensity Scale. Usera manual. AAIDD, 2004. ▪ Tasse MJ, Schalock R, Thompson JR, Wehmeyer M. Guidelines for interviewing people with disabilities. Supports Intensity Scale. American Association on Intellectual and Developmental Disabilities. Washington DC, 2005. ▪ Greenspan S, Wieder S, Simons R. Dijete s posebnim potrebama: poticanje intelektualnog i emocionalnog razvoja (hrvatski prijevod). Lekenik: Ostvarenje, 2003. ▪ Ibralić F, Smajić M. Osobe sa intelektualnim teškoćama – kontekstualni pristup. Tuzla: Denfas, 2007. ▪ Ibralić F, Smajić M. Samozastupanje osoba sa intelektualnim teškoćama. Tuzla: Denfas, 2007. ▪ Kiš-Glavaš L, Teodorović B, Levandovski D. Program bazične perceptivno-motoričke stimulacije. Zagreb: Fakultet za defektologiju, 1997. ▪ Bratković D. Kvaliteta življenja osoba s umjerenom i težom mentalnom retardacijom u obiteljskim i institucionalnim uvjetima života. Doktorska disertacija. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. Zagreb, 2002. ▪ Imširović F. Odnos roditelja i osoblja prema kompetenciji odraslih osoba s težom mentalnom retardacijom za život u zajednici. Magistarski rad. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet. Zagreb, 2004. ▪ Levandovski D, Teodorović B, Mišić D. Igre za odrasle osobe s mentalnom retardacijom. Fakultet za defektologiju. Zagreb, 1996.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Teodorović B. Ishodišta u suvremenom oblikovanju stambenih i životnih uvjeta za odrasle osobe s težom mentalnom retardacijom. Defektologija, 31 (1-2): 143-150, 1995. ▪ Teodorović B, Mišić D. Seksualno ponašanje osoba s umjerenom i težom mentalnom retardacijom. Defektologija, 30 (2): 161-169, 1994.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kiš L, Levandovski D, Teodorović B. Bazična perceptivno-motorička stimulacija u otklanjanju autoagresivnog ponašanja. Defektologija, (26)2: 139-150, 1990. ▪ Ibralić F. Adaptivno ponašanje osoba sa mentalnom retardacijom. Doktorska disertacija. Defektološki fakultet. Tuzla, 2002. ▪ Levandovski D, Bratković D. Program rehabilitacije putem pokreta. Fakultet za defektologiju. Zagreb, 1997.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.aamr.org

Puni naziv predmeta		PRAKSA U EDUKACIJI I REHABILITACIJI II	
Šifra predmeta	SER-OP-22		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	3 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	IV godina/VII semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	0	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	5	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Neposredno upoznavanje specifičnosti, sposobnosti, mogućnosti i potencijala funkcionisanja osoba sa oštećenjima vida, kao i upoznavanje sa karakteristikama i specifičnostima procesa edukacije i rehabilitacije osoba sa oštećenjima vida. Također, cilj prakse je razvijati funkcionalne sposobnosti studenata za rad u oblasti edukacije i rehabilitacije osoba sa oštećenjima vida.		
Ishodi učenja	<p>Na kraju semestra/kursa uspješni studenti, koji su tokom čitavog nastavnog perioda kontinuirano obavljali svoje obaveze će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasne ulogu edukatora rehabilitatora u kliničkom okruženju i valoriziraju važnost rehabilitacijskog tretmana; • odaberu adekvatna teorijska i praktična znanja u radu sa osobama oštećena vida; • preporuča edukaciju i rehabilitaciju osoba oštećena vida u skladu sa trenutnim oštećenjem vida; • adekvatno provedu edukacijsko rehabilitacijski tretman kod osoba sa različitim oštećenjima vida; • izaberu adekvatnu stručnu literaturu radi rješavanja specifičnih problema koji se tretiraju u okviru kursa. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Detaljno upoznavanje sa principima rada ustanove u kojima se provodi edukacija rehabilitacija osoba oštećena vida; Upoznati se sa medicinskom dokumentacijom kabineta; Uzimanje anamneze; Uključiti se u timski rad; Upoznati se sa najčešćim oboljenjima oka koja dovode do sljepoće i slabovidnosti; Aktivno učestvovati u upućivanju slijepih i slabovidnih osoba na organizacije koje se bave ovom populacijom; Ovladati tehnikama, metodama i načinima rada aparata i pomagala koji se koriste u ortoptičko-pleoptičkoj rehabilitaciji; Napraviti individualne planove mobiliteta za osobe oštećena vida; Koncipirati funkcionalno testiranje osoba sa oštećenjem vida i provođenje rehabilitacijskog tretmana osoba oštećena vida u području: perceptivno-motoričkih sposobnosti, kognicije, komunikacije i edukacijske, socijalne i profesionalne integracije; Učestvovati u timu za određivanje i obavljanje rehabilitacijskog tretmana; Učestvovati u savjetodavnom radu sa roditeljima djece oštećena vida; Pisanje nalaza i mišljenja.</p>		
Metode učenja	<p>Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Aktivan rad i asistencija u ustanovama za liječenje, edukaciju i rehabilitaciju osoba sa oštećenjima vida uz 		

	<p>superviziju nastavnika, saradnika i koordinatora iz ustanove u kojoj se praksa obavlja;</p> <p>– Evaluacija i prezentacija dnevnika sprovedene edukacijsko-rehabilitacijske prakse.</p>																		
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na praksi</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta na praksi</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Dnevnik kliničke prakse</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Kolokvij</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na praksi	10		Aktivnost studenta na praksi	10	50	Dnevnik kliničke prakse	20		Kolokvij	10		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																	
Prisutnost na praksi	10																		
Aktivnost studenta na praksi	10	50																	
Dnevnik kliničke prakse	20																		
Kolokvij	10																		
Završni ispit	25-50	50																	
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Student za kontinuiranu aktivnost na praksi može ostvariti od 0-10 bodova, a za za redovno prisustvo na praksi od 0-10 bodova. Svaki student je obavezan voditi dnevnik edukacijsko-rehabilitacijske prakse koji se vrednuje od 0-20 bodova. U poslednjoj nedelji nastave studenti dobijaju potpis u indeks da su završili sa vježbama. Uslov za dobijanje potpisa su odrađene sve vježbe (asistent unosi datume u karton) i savladane vještine (takođe ih u karton unosi asistent ili nastavnik koji je vodio vježbe). Nakon toga studenti stiču pravo da polažu kolokvijum sa jednim ili dva nastavnika ili suradnika u bazi gdje su obavljali praksu. Na kolokvijum studenti donose prijavu, indeks i ovjereni karton kod nastavnika koji ih ispituje. Studenti prilikom ovjere kolokvijuma popunjavaju anketni list u kome daju ocjenu sprovedene nastave i svoje utiske o organizaciji i izvodjenju nastave iz ovog predmeta. Kolokvij se sastoji od tri praktična zadatka gdje student treba da pokaže da li je ovladao tiflološkom procjenom i primjenom različitih edukacijsko-rehabilitacijskih modela u praksi. Maksimalan broj bodova koje student može da ostvari na kolokviju je 10. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na praksi. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativnih bodova od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>																		
Osnovna literatura	<p>Za potrebe ovog kolegija koristi se literatura iz predmeta Oštećenja vida, Asistivna i rehabilitacijska tehnologija u području oštećenja vida, Funkcionalna procjena osoba oštećena vida; Dijagnostičko korekcionni postupci u rehabilitaciji vida; Metodika vaspitno-obrazovnog rada sa djecom oštećena vida; Program poticanja perceptivno-motoričkih, komunikacijskih, edukacijskih, socijalnih i profesionalnih sposobnosti, Orjentacija i mobilitet osoba oštećena vida.</p>																		
Dodatna literatura																			
Internet web reference																			

Puni naziv predmeta		REHABILITACIJSKI PROGRAMI ZA OSOBE TREĆE ŽIVOTNE DOBI	
Šifra predmeta	SER-OP-23		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	IV godina/VIII semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:		3
	Auditorne vježbe:		0
	Laboratorijske vježbe:		1
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Sticanje spoznaja o savremenim holističkim, integrativnim, interdisciplinarnim i transdisciplinarnim pristupima u proučavanju starosti i starenja. Također, cilj predmeta je da studenti ovladaju specifičnim vještinama u radu sa osobama treće životne dobi – prepoznavanje specifičnosti potreba, individualni i grupni rad, specifičnosti komunikacije s osobama treće životne dobi, osnaživanje starijih osoba i provođenje i vrednovanje edukacijsko-rehabilitacijskih intervencija sa osobama treće životne dobi u svrhu poboljšanja kvalitete življenja.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepoznaju specifične probleme kod osoba treće životne dobi; • opišu i razumiju faktore koji djeluju na proces starenja i promjene u procesu starenja; • prepoznaju modele zaštite osoba treće životne dobi; • procjene funkcionalne i kognitivne sposobnosti i mogućnosti samozbrinjavanja kod osoba treće životne dobi; • aktivno sudjeluju u multidisciplinarnom timu; • procjene potrebe za edukacijom pojedinaca, porodice i zajednice i provedu edukaciju koristeći najprimjerenije metode a u svrhu unapređenja i očuvanja zdravlja, sprečavanja nastanka invalidnosti, samopraćenja i osnaživanja osoba treće životne dobi; • kreiraju edukacijsko rehabilitacijske programe u kući osoba treće životne dobi, kao i u zdravstveno-socijalnim ustanovama. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Osnovna načela gerontologije i gerijatrije, djelatnost edukatora-rehabilitatora u gerontologiji i gerijatriji; Starost, starenje, teorije starenja, fiziološko i patološko starenje; Metodološki pristupi istraživanja starenja, nacrti istraživanja, problemi ispitivanja; Zdravstvene potrebe i zdravstvena patologija osoba treće životne dobi; Prehrana i dijetetika; Funkcionalne i somatske promjene, psihološke promjene, psihijatrijski poremećaji u starosti, oboljelost i smrtnost starije populacije; Penzionisanje, problemi adaptacije i drugi stresori starosti; Specifičnosti stanovanja i opremljenost stana; Ovisnost starijih osoba o tuđoj pomoći; Međugeneracijski odnosi, izolacija i osamljenost, žalovanje; Radna sposobnost i tjelesna aktivnost u		

	<p>starosti; Kulturno – obrazovne potrebe starijih osoba; Društvene aktivnosti; Društvena briga o osobama treće životne dobi, modeli brige za starije osobe-institucionalni i vaninstitucionalni smještaj; Zdravstvena i socijalna zaštita, programi zdravstvenih mjera i postupaka u zaštiti zdravlja; Padovi i kako ih spriječiti; Komunikacijske vještine i komunikacija sa osobama treće životne dobi sa senzornim smetnjama; Komplementarni suportivni rehabilitacijski pristupi; Kreiranje plana i programa, specijalni programi i programske aktivnosti u radu sa osobama treće životne dobi; Modeli individualnog i grupnog rada.</p>																					
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se provodi liječenje, edukacija i rehabilitacija osoba treće životne dobi; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predisipitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima i vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Formiranje stručnog portfolija</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black;">Završni ispit</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">25-50</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima i vježbama	5		Aktivnost studenta	5		Formiranje stručnog portfolija	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima i vježbama	5																					
Aktivnost studenta	5																					
Formiranje stručnog portfolija	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu</p>																					

	<p>istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Svaki student je obavezan napraviti lični portfolio u sklopu predispitnih obaveza. Portfolio treba da sadrži sva predavanja, vježbe, aktulenosti i zanimljivosti vezane za nastavne teme koje su se obrađivale. Za portfolio student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 50 kumulativnih bodova.</p>
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Šarić E. Multidimenzionalni pristup u proučavanju psihosomatskih i psihosocijalnih pokazatelja kod osoba treće životne dobi i efekti somatoterapija. Magistarski rad. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, 2005. ▪ Šarić E. Povezanost psiho-socijalnih faktora s promjenama u funkcionalnom stanju osoba treće životne dobi. Doktorska disertacija. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, 2009. ▪ Šarić E, Bratovčić V, Mehmedinović S. Multidimenzionalna procjena osoba treće životne dobi. Defektologija, (15)1: 8-13, 2009. ▪ Šarić E, Bratovčić V, Marinković D. Assessment and treatment of elderly persons. In: Special Education and Rehabilitation – science and/or practice. Sombor, 2010. ▪ Šarić E, Bratovčić V, Dizdarević A. Značaj suportivnih programa kod osoba treće životne dobi. Knjiga radova: Peti međunarodni simpozij o komplementarnim suportivnim terapijama „Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala. Lovran, 2011. ▪ Šarić E, Bratovčić V, Mrkonjić Z i Šarić D. Faktorska analiza funkcionalnog i psihosocijalnog statusa osoba treće životne dobi. U: Zbornik sažetaka 1. Međunarodne znanstvene konferencije „Socijalni rad i borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti – profesionalna usmjerenost zaštiti i promicanju ljudskih prava“. Mostar, 2010.
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Altumbabić M, Šarić E, Mehmedinović S. Obrazovanje odraslih u Bosni i Hercegovini. Tuzla: Off- set, 2008. ▪ Despot-Lučanin J. Iskustvo starenja. Jastrebarsko: Naklada Slap, 2001. ▪ Filipović A. Starenje i starost. Sarajevo: Međunarodni centar za mir, 1999. ▪ Gavranović M. Klinička gerijatrija. Sarajevo: Međunarodni centar za mir, 1997. ▪ Pečjak V. Psihologija treće životne dobi. Zagreb: Prosvjeta, 2001.
<p>Internet web reference</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.carewatch.co.uk ▪ http:// www.guardian.co.uk ▪ http:// www.sciencedaily.com

Puni naziv predmeta		METODE U EDUKACIJI I REHABILITACIJI DJECE SA MOTORIČKIM POREMEĆAJIMA I HRONIČNIM BOLESTIMA	
Šifra predmeta	SER-OP-24		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	IV godina/VIII semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	2	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj predmeta je osposobiti studente za odgojno-obrazovni rad i podršku djeci s motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima u razredu.		
Ishodi učenja	<p>Nakon izvršavanja studijskih obaveza očekuje se da student može:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procjeniti posebne odgojno-obrazovne potrebe djeteta u školi; • procjeniti sposobnosti, mogućnosti i ograničenja djeteta za učenje; • izvršiti adaptaciju prostora i materijalno-tehničkih sredstava u nastavi; • izvršiti adaptaciju nastavnih planova i programa; • timski i interdisciplinarno sarađivati. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Pojam, predmet i zadaci odgoja i obrazovanja učenika sa motoričkim poremećajima; specifičnosti odgoja i obrazovanja učenika s motoričkim poremećajima; opšti principi, metode i sredstva; učenički dosije, didaktički principi, didaktička sredstva i pomagala; modeli i organizacioni oblici odgoja i obrazovanja; vrednovanje školskog uspjeha; metode ispitivanja; principi ocjenjivanja; uloga edukatora rehabilitatora u inkluzivnoj školi.</p>		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u školama u direktnom radu sa učenicima sa motoričkim poremećajima; – Priprema i izlaganje seminarskih radova. 		
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p>		

	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno
	Prisutnost na predavanjima i vježbama	5	
	Aktivnost studenta	5	
	Formiranje stručnog portfolija	10	50
	Seminarski rad	10	
	Mini testovi	20	
	Završni ispit	25-50	50
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Svaki student je obavezan napraviti lični portfolio u sklopu predispitnih obaveza. Portfolio treba da sadrži sva predavanja, vježbe, aktuelnosti i zanimljivosti vezane za nastavne teme koje su se obrađivale. Za portfolio student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 50 kumulativnih bodova.</p>		
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilić-Stošović D. Teorija vaspitanja i obrazovanja osoba s motoričkim poremećajima. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2011. ▪ Nikić R. Metodika razredne nastave sa telesno invalidnim licima I. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2008. ▪ Rapaic D i sar. Školovanje dece s motoričkim poremećajima i hroničnim bolestima. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2005. ▪ Jašarević I, Bratovčić V. Kvantitativne promjene morfoloških 		

	<p>karakteristika, morfoloških i funkcionalnih sposobnosti kod učenika srednje škole pod uticajem dodatnog programa vježanja. Sportski logos, 2004.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mikić B, Tanović I, Bratovčić V. Transformacioni efekti u motoričkim sposobnostima pod uticajem programirane nastave kod djece s posebnim potrebama. U: „Ekologija,zdravlje, rad, sport“, Zbornik radova, Drugi međunarodni kongres, Banja Luka , 2008.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mahmutagić A, Prstačić M i sar. Metode u edukaciji i rehabilitaciji.Tuzla: Harfo-graf d.o.o., 2006. ▪ Mahmutagić Aj, Mahmutagić Ad, Vantić M, Šarić E i Bratovčić V. Nivoi konzervacije učenika sa cerebralnom paralizom i drugim vidovima organske cerebralne disfunkcije stupnja lahke mentalne retardacije i ostalih učenika sa lankom mentalnom retardacijom. Zbornik radova 2. naučnog skupa sa međunarodnim sudjelovanjem, “Socioemocionalni rast i razvoj strategija učenja”, Tuzla , 2003. ▪ Mahmutagić Aj, Mahmutagić Ad, Šarić E i Bratovčić V. Faktori uslovljenosti učenja djeteta sa cerebralnom paralizom usporenog kognitivnog razvoja pripremnog razreda i komparacija kognitivnih sposobnosti sa ostalim učenicima u razredu. Zbornik radova 2. naučnog skupa sa međunarodnim sudjelovanjem “Socioemocionalni rast i razvoj strategija učenja”, Tuzla, 2003. ▪ Šarić E, Hadžić S, Bratovčić V, Mahmutagić Aj, Kapidžić-Duraković S i Prstačić M. Stavovi učenika prema školi i humanistička koncepcija obrazovanja. Zbornik radova 2. naučnog skupa sa međunarodnim sudjelovanjem “Socioemocionalni rast i razvoj strategija učenja”, Tuzla, 2003. ▪ Mahmutagić Ad, Mahmutagić Aj, Mahmutović E, Kapidžić-Duraković S, Bratovčić V, Šarić E. Analitičko-sintetičke i integrativne sposobnosti djece sa umanjenim kognitivnim sposobnostima. Zbornik radova Simpozijum sa međunarodnim učešćem “Interdisciplinarni aspekti u edukaciji i rehabilitaciji”, Tuzla, 2005. ▪ Mahmutagić A, Imamović S, Bratovčić V, Šarić E, Kuduzović E i Bećirović E. Saznajni razvoj djece usporenog kognitivnog razvoja sa organskom cerebralnom disfunkcijom. Zbornik radova drugog Kongresa ljekara za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Bosne i Hercegovine sa međunarodnim učešćem, Fojnica, 2007. ▪ Bratovčić V, Mujić N, Šarić E, Dizdarević A, Vantić-Tanjić M. Utvrđivanje posturalnog statusa i stanja stopala kod učenika sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju. U: Zbornik radova II Međunarodnog simpozijuma „Sport i zdravlje“, Tuzla, 2009.
Internet web reference	

Puni naziv predmeta		INSTRUKCIJE U OBRAZOVANJU	
Šifra predmeta	SER-OP-25		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	IV godina/VIII semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	2	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	<p>Upoznati studente sa: strukturom i specifičnostima nastavnog plana i programa za učenike s mentalnom retardacijom; didaktičko-metodičkim aspektima rada u nastavi; metodama i modelima instrukcije u nastavi maternjeg jezika; metodama i modelima instrukcije u nastavi matematike; uzrocima i posljedicama neuspjeha u nastavi i specifičnim poremećajima; metodama i modelima instrukcije u nastavi: moje okoline, geografije, historije, tjelesnog i zdravstvenog odgoja, muzičkog, likovnog; radnog-tehničkog odgoja i srednjoškolskog obrazovanja; obradom nastavnih sadržaja iz nastave poznavanja prirode i društva, geografije, historije, tjelesnog i zdravstvenog odgoja, muzičkog, likovnog i radnog i tehničkog odgoja; praćenjem, provjeravanjem, ocjenjivanjem i evidentiranjem učenika; načinom rada u produženom stručnom postupku; radom sa roditeljima, odjeljenskom zajednicom i organizacijom vannastavnih aktivnosti.</p>		
Ishodi učenja	<p>Na kraju semestra, odnosno odslušanog kursa, uspješni studenti, koji su tokom čitavog nastavnog perioda kontinuirano obavljali svoje obaveze, će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostalno izrade plan i program rada za učenike s mentalnom retardacijom; • da primjenjuju adekvatne didaktičko-metodičke postupke u radu s učenicima sa mentalnom retardacijom (metode, sredstva, principi i oblici rada); • samostalno mogu pripremiti i održati nastavni sat iz maternjeg jezika i matematike; • znaju prepoznati uzroke neuspjeha u nastavi i raditi na otklanjanju njihovih posljedica; • znaju prepoznati specifične poremećaje i raditi na njihovom otklanjanju; • primjenjuju odgovarajuće metode i modele instrukcije u nastavi poznavanja prirode i društva, geografije, historije, tjelesnog i zdravstvenog odgoja, muzičkog, likovnog; radnog i tehničkog odgoja i srednjoškolskog obrazovanja; samostalno pripreme i održe nastavni sat za nastavne predmete koje kurs obrađuje; • prate, provjeravaju, ocjenjuju i evidentiraju učenike; • provode edukacijsko-rehabilitacijski rad u produženom stručnom postupku; 		

	<ul style="list-style-type: none"> • znaju primjeniti odgovarajuće metode rada sa roditeljima, odjeljenskom zajednicom; • samostalno organizuju i vode vannastavne aktivnosti.
<p>Indikativni sadržaj predmeta</p>	<p>Pojam i predmet izučavanja kursa; Struktura i specifičnosti nastavnog plana i programa za učenike sa mentalnom retardacijom/teškoćama u učenju; Planiranje i programiranje; Artikulacija nastavnog sata; Didaktički principi, oblici rada u nastavi; Didaktičko-metodički aspekti rada u nastavi; Nastavne metode; Dokumentacija škole; Metode i modeli instrukcije u nastavi maternjeg jezika: uloga i značaj govora i jezika, čitanja i pisanja (psihološka osnova, zrelost učenika); Ciljevi i zadaci nastave maternjeg jezika; Predvježbe početnog čitanja i pisanja; Metode početnog čitanja i pisanja; Čitanje i obrada teksta (odgojni zadaci, obrazovni zadaci, svojstvo dobrog čitanja, vježbe u čitanju); Obrada naučno popularnih tekstova; Obrada literarno umjetničkog teksta; Plan obrade basne; Plan obrade bajke; Plan obrade pjesme; Vježbe pismenog izražavanja; Preduvjeti za uspješno savladavanje pismenog izražavanja; Pismene vježbe u razvijanju mehaničkih navika u pravilnom pisanju; Nastava jezika i pravopisa (značaj, zadaci, metode, metodski postupci, oblici rada, sredstva rada); Metode i modeli instrukcije u nastavi matematike: Ciljevi i zadaci nastave matematike; Početna matematička faza vezana za orijentaciju u prostoru, vremenu i svatanju količina; Formiranje osnovnih matematičkih pojmova; Pojam broja; Pojam skupa; Manipulacija i rad sa skupovima (uočavanje i imenovanje skupova, svrstavanje raznovrsnih skupova u istovrsne, rastavljanje i sastavljanje skupova i uređivanje skupova); Širenje brojnog niza (do 10, do 20, do 100, do 1000, do 10 000, do 100 000 i više) i pisanje cifara; Usvajanje računске operacije oduzimanja i sabiranja sa prelazom i bez prelaza preko desetice; Usvajanje računskih operacija množenja i dijeljenja; Uzroci i posljedice neuspjeha u nastavi matematike i specifični poremećaji; Nastava geometrije; Važnost nastavnog predmeta moja okolina: ciljevi, zadaci i korelacija; Izbor i raspored gradiva; Obrada nastavnih sadržaja; Ogranizacija nastavnog sata, izvori spoznavanja i nastavna sredstva i pomagala; Metode i modeli instrukcije u nastavi geografije: ciljevi, zadaci, nastavna sredstva, pomagala, korelacija, plan i program, izbor gradiva; Metode i modeli instrukcije u nastavi historije: ciljevi, zadaci, nastavna sredstva, pomagala, korelacija, plan i program, izbor gradiva; Metode i modeli instrukcije u nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja: uloga, ciljevi, zadaci; plan i program, organizacijski oblici rada; struktura časa; korektivni rad; Metode i modeli instrukcije u nastavi muzičkog odgoja: cilj i zadaci, korelativna vrijednost, plan i program, izbor gradiva; Metode i modeli instrukcije u nastavi likovnog odgoja: ciljevi, zadaci, korelativna vrijednost, tehnike likovnog izražavanja; Metode i modeli instrukcije u nastavi radnog i tehničkog odgoja: cilj i zadaci, važnost organizacije praktičnog rada, zaštita učenika, procjena sposobnosti za profesionalnu orijentaciju; Praćenje, provjeravanje, ocjenjivanje i evidentiranje; Produženi stručni postupak;</p>

	<p>Metode i modeli instrukcije: srednjoškolsko obrazovanje; Saradnja sa roditeljima: roditeljski sastanci; Odgojni rad sa odjeljenskom zajednicom; Organizacija vannastavnih aktivnosti; Psihološke pretpostavke rada sa djecom i omladinom s mentalnom retardacijom/teškoćama u učenju u uvjetima inkluzije, Planiranje i programiranje odgojno-obrazovnog rada za učenike s mentalnom retardacijom/teškoćama u učenju u redovnoj školi; Metode i tehnike poučavanja u uslovima inkluzije s obzirom na kulturne i jezičke razlike, Praćenje i ocjenjivanje učenika s mentalnom retardacijom/teškoćama u učenju u osnovnoj i srednjoj školi, Procjena i samoprocjena napretka (portofolio učenika, liste, zadaci); Didaktički programi, Projektna nastava u teoriji kurikuluma, Odgojno-obrazovni rad sa nadarenim učenicima.</p>																					
<p>Metode učenja</p>	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarских radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predisipitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 1272 1401 1509"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu</p>																					

	<p>istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ajdinski Lj, Miladinović V. Metodika rada s mentalno retardiranom djecom školskog uzrasta. Beograd: Defektološki fakultet, 1986. ▪ Lekić Đ. Metodika razredne nastave. Treće dopunjeno izdanje Beograd: Prosvetni pregled, 1997. ▪ Markovac J. Metodika početne nastave matematike. Zagreb: Školska knjiga, 1999. ▪ Miladinović V. Osnove metodike maternjeg jezika za rad sa mentalno retardiranim učenicima. Beograd: Defektološki fakultet, Big, 1994. ▪ Findak V. Metodika tjelesne i zdravstvene kulture. Priručnik za nastavnike razredne nastave. Zagreb: Školska knjiga, 1992. ▪ Poljuha M. Neki pristupi u razradi nastavnih jedinica kroz nastavu prirode i društva u posebnim uvjetima školovanja. Diplomski rad. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb, 2001. ▪ Japundža-Milisavljević M. Metodika nastave matematike za decu ometenu u intelektualnom razvoju. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2008. ▪ Maćešić-Petrović D. Nastava i saznanje specifičnosti dece s lakom mentalnom retardacijom. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2006. ▪ Japundža-Milisavljević M. Metodika nastave veština za decu ometenu u intelektualnom razvoju. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2009.
<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mešalić Š, Mahmutagić A, Hadžihasanović H. Edukacija i socijalizacija učenika usporenog kognitivnog razvoja. Defektološki fakultet, Tuzla, 2004. ▪ Philipps S. Predvježbe pisanja. Igre olovkom. Zagreb: Naklada Slap, 1996. ▪ Mustać V, Vicić V. Rad sa učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoj školi. Priručnik za prosvjetne djelatnike, Zagreb: Školska knjiga, 1996. ▪ Hodžić T. Metodike osnove nastave geografije. Sarajevo: Svjetlost, 1999. ▪ Pjanić R. Metodika nastave početnog čitanja i pisanja. Bihać: Pedagoški fakultet, 1998.
<p>Internet web reference</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ www.ilic-m.com/index.php?option=com_content&task=view&id=10&Itemid=14 ▪ www.matematika.hr/poucak ▪ www.ufzg.unizg.hr/znanost.../metodika/ ▪ www.razredna-nastava.net ▪ http://zlatna-djeca.blogspot.com/ ▪ www.razredna-nastava.net/

Puni naziv predmeta		ORJENTACIJA I MOBILITET OSOBA OŠTEĆENA VIDA	
Šifra predmeta	SER-OP-26		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	IV godina/VIII semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih, praktičnih znanja i vještina iz rehabilitacije i mobiliteta osoba oštećena vida, primjena određenih tehnika i metoda.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvatno koriste literaturu iz oblasti mobiliteta; • koriste različite tehnike mobiliteta zavisno od stepena oštećenja vida, uzrasta, etiologije, vremena nastanka; • upoznaju se sa savremenim i standardnim pomagalicama za mobilitet osoba oštećena vida; • koriste bijeli štap i nauče tehnike vođenja slijepe osobe; • koriste taktilne mape za prostornu orijentaciju u mikro i makro sredini; • koriste različite metode kretanja sa bijelim štapom dijagonalna, tehnika dodirom, sekvencionalna, prelaz iz jedne tehnike u drugu, tehnika trostrukog i dvostrukog dodira; • upoznaju se sa elektroničkim pomagalicama za orijentaciju i mobilitet slijepih; • primjene posebne tehnike za kretanje na neravnom terenu i stepeništu; • koriste instrument za procjenu sposobnosti mobilnosti slijepih osoba; • evaluiraju rezultate testiranja slijepe osobe; • sačine edukacijsko-rehabilitacijski izvještaj (nalaz) sa svim njegovim komponentama i daju preporuke za individualni tretman orijentacije i mobiliteta. 		
Indikativni sadržaj predmeta	Definiranje i pojam orijentacije i kretanja slijepih; percepcija zapreke; pomagala za mobilitet slijepih; osnovne tehnike i ostvarivanje kontakta sa osobama oštećena vida; osnovne tehnike vođenja slijepe osobe uz pomoć videćeg vodiča; taktilne površine na pločnicima; bijeli štap i vrste; psi vodiči slijepih; elektronska pomagala za slijepe (prednosti i mane); pomagala koja pružaju grafičke informacije slijepim osobama; pojam stranke u peripatologiji; metodički pristup prostornoj orijentaciji; nivoi prostorne orijentacije; orijentacijsko-referentni sistem; objektivni referentni sistem; šematsko apstraktni pristup orijentaciji slijepih; metode i tehnike upotrebe bijelog štapa; posebne metodičke napomene; ehlokacija kao pomoćna metoda mobiliteta i orijentacije osoba oštećena vida.		
Metode učenja	Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja:		

	<p>konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u mikro i makro sredini te u Centru za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu u Sarajevu i Udruženju građana oštećenog vida Tuzla. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="683 763 1401 1003"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Praktični rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Praktični rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Praktični rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni praktični rad uz obuku slijepe osobe za mobilitet. Za urađeni praktični rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova.</p> <p>Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega</p>																					

	minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zovko G. Peripatologija I. Zagreb: Školske novine, 1994. ▪ Zovko G. Peripatologija II. Prilog proučavanju rehabilitacije invalida s osebnim osvrtnom na orijentaciju i kretanje slijepih. Zagreb: Školske novine, 1998. ▪ Mršić V. Orijentacija i mobilitet u Hrvatskoj. Zagreb: Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča i mobilitet, 1995. ▪ Dikić S, Žigić V. Orijentacija i kretanje lica oštećenog vida. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2010.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Leonard R. Vision Impairment in Working age Adults. U :The Lighthouse Handbook on Vision Impairment and Vision Rehabilitation. Oxford: Oxford University Press, 2000. ▪ Mršić V. Predpostavke značajne za optimalno korištenje pasa vodiča slijepih osoba. Magistarski rad. Edukacijsko rehabilitacijski fakultet, Zagreb, 2000. ▪ Welsh R.L. Blasch B.B. Foundation of orientation and mobility. American Foundation for the blind: 1980.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.savez-slijepih.hr/ ▪ http://www.kis.org/

Puni naziv predmeta	METODIČKA PRAKSA	
Šifra predmeta	SER-OP-27	
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje	
Bodovna vrijednost ECTS	3 ECTS	
Status predmeta	obavezan	
Godina studija/semestar	IV godina/VIII semestar	
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	0
	Auditorne vježbe:	0
	Laboratorijske vježbe:	5
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli	
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet	
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija	
Ciljevi predmeta	Cilj predmeta je stjecanje kompetencija iz područja pripreme, organizacije i provođenja edukacijsko-rehabilitacijskog tretmana, te poticanje sposobnosti primjene stečenih teorijskih znanja u radu sa osobama sa intelektualnim i razvojnim teškoćama, teškoćama učenja i autizmom.	
Ishodi učenja	<p>Na kraju semestra/kursa uspješni studenti, koji su tokom čitavog nastavnog perioda kontinuirano obavljali svoje obaveze će moći samostalno da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvrše detekciju, dijagnostiku i procjenu osoba sa intelektualnim i razvojnim teškoćama, teškoćama učenja i autizmom; • sačine edukacijsko-rehabilitacijski izvještaj (edukacijsko-rehabilitacijski nalaz) sa svim njegovim komponentama; • kreiraju, provedu i evaluiraju program podrške u različitim uvjetima odgoja i obrazovanja (redovni uvjeti, specijalni uvjeti); • samostalno pripreme i održe nastavni sat; • vode, interpretiraju i koriste edukacijsko-rehabilitacijsku dokumentaciju; • prate, provjeravaju, ocjenjuju i evidentiraju učenike; • provode edukacijsko-rehabilitacijski rad u produženom stručnom postupku; • primijenjuju odgovarajuće metode rada sa roditeljima, odjeljenskom zajednicom; • samostalno organizuju i vode vannastvne aktivnosti. 	
Indikativni sadržaj predmeta	Priprema, organizacija i provođenje edukacijsko-rehabilitacijskog tretmana, izrade individualnog rehabilitacijskog plana i programa podrške, metodičko strukturiranje i evaluacije individualiziranih programa podrške, kao i oblika i sadržaja programiranja rada u rehabilitaciji osoba sa intelektualnim i razvojnim teškoćama, teškoćama učenja i autizmom predškolske i osnovnoškolske dobi, te programiranja rada u rehabilitaciji osoba u odrasloj dobi i savladavanje aktivnosti svakodnevnog življenja.	
Metode učenja	<p>Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Aktivan rad i asistencija u ustanovama za edukaciju i rehabilitaciju osoba sa sa intelektualnim i razvojnim teškoćama, teškoćama učenja i autizmom uz superviziju nastavnika, saradnika i koordinatora iz 	

	<p>ustanove u kojoj se praksa obavlja;</p> <p>– Evaluacija i prezentacija dnevnika sprovedene edukacijsko-rehabilitacijske prakse.</p>																		
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na praksi</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta na praksi</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Dnevnik edukacijsko-rehabilitacijske prakse</td> <td>20</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Kolokvij</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na praksi	10		Aktivnost studenta na praksi	10		Dnevnik edukacijsko-rehabilitacijske prakse	20	50	Kolokvij	10		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																	
Prisutnost na praksi	10																		
Aktivnost studenta na praksi	10																		
Dnevnik edukacijsko-rehabilitacijske prakse	20	50																	
Kolokvij	10																		
Završni ispit	25-50	50																	
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Student za kontinuiranu aktivnost na praksi može ostvariti od 0-10 bodova, a za redovno prisustvo na praksi od 0-10 bodova. Svaki student je obavezan voditi dnevnik edukacijsko-rehabilitacijske prakse koji se vrednuje od 0-20 bodova. U poslednjoj nedelji nastave studenti dobijaju potpis u indeks da su završili sa metodičkom praksom. Uslov za dobijanje potpisa su odrađene sve vježbe (asistent unosi datume u karton) i savladane vještine (takođe ih u karton unosi asistent ili nastavnik koji je vodio vježbe). Nakon toga studenti stiču pravo da polažu kolokvijum sa jednim ili dva nastavnika ili suradnika u bazi gdje su obavljali praksu. Na kolokvijum studenti donose prijavu, indeks i ovjereni karton kod nastavnika koji ih ispituje. Studenti prilikom ovjere kolokvijuma popunjavaju anketni list u kome daju ocjenu sprovedene nastave i svoje utiske o organizaciji i izvodjenju nastave iz ovog predmeta. Kolokvij se sastoji od praktičnog zadatka gdje student treba da održi jedan nastavni sat. Maksimalan broj bodova koje student može da ostvari na kolokviju je 10. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na praksi. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativnih bodova.</p>																		
Osnovna literatura	<p>Za potrebe ovog kolegija koristi se literatura iz predmeta Uvod u intelektualne i razvojne teškoće, Uvod u poremećaje autističnog spektruma, Rana intervencija, Inkluzivna edukacija i teškoće učenja, Opšta edukacijsko-rehabilitacijska dijagnostika i reedukacija, Procjena u edukaciji i rehabilitaciji i izrada IEP-a, Programi podrške u radu sa osobama sa intelektualnim teškoćama, Instrukcije u obrazovanju</p>																		
Dodatna literatura																			
Internet web reference																			

Puni naziv predmeta		OSNOVE RADNE TERAPIJE	
Šifra predmeta	SER-IP-11		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	IV godina/VII semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Educirati studente o vrsti i načinu primjene različitih metoda terapije radom kod klijenata, zavisno od uzroka i oblika disfunkcije ili ograničenja, u cilju njegovog funkcionalnog, psihičkog i profesionalnog prilagođavanja i osposobljavanja za vršenje odgovarajućih socijalnih uloga i zadovoljavanja potreba svakodnevnog života.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepoznaju ulogu radne terapije u kliničkoj praksi; • razlikuju modele i pristupe u radnoj terapiji; • povežu i primjene problemski pristup u terapijskom postupku. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Istorijski razvoj radne terapije, evropske i svjetske organizacije radne terapije (HURT, ENOTHE, COTEC, WFOT), filozofija radne terapije; Uloga, područje rada i funkcija radne terapije unutar interdisciplinarnog profesionalnog konteksta; Terminologija u radnoj terapiji-termini okupacije i aktivnosti; Modeli i pristupi u radnoj terapiji; Područje čovjekovog rada/okupacije; Kanadski test ocjenjivanja okupacije; Izvedbene komponente, kontekstualni faktori, analiza aktivnosti, ocjenjivanje izvedbenih komponenti; Problemski pristup rješavanju zadataka; Tretman u radnoj terapiji; Konceptualni model prakse radne terapije na području ocjenjivanja sposobnosti za rad; Proces radne terapije na području ocjene sposobnosti za rad.</p>		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se provodi liječenje, edukacija i rehabilitacija osoba treće životne dobi; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 		
Aktivnost koja se ocjenjuje	Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispositivnih obaveza		

	<p>i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="686 280 1396 593"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima i vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Formiranje stručnog portfolija</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima i vježbama	5		Aktivnost studenta	5		Formiranje stručnog portfolija	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima i vježbama	5																					
Aktivnost studenta	5																					
Formiranje stručnog portfolija	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Svaki student je obavezan napraviti lični portfolio u sklopu predispitnih obaveza. Portfolio treba da sadrži sva predavanja, vježbe, aktuelnosti i zanimljivosti vezane za nastavne teme koje su se obrađivale. Za portfolio student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 50 kumulativnih bodova.</p>																					
<p>Osnovna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kielhofer G. Occupational Therapy. Philadelphia: Davis Company, 1999. ▪ Vučić R, Marković P, Savković N. Klinička radna terapija. Beograd: NIB Alternativa, 2001. 																					

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hagedorn R. Tools for practice in OT- A structured approach to core skills and processes. London: Churchill Livingstone, 2000. ▪ Šarić E, Švraka E, Bratovčić V, Mujanović A, Begtašagić A. Okupaciona terapija osoba s cerebralnom paralizom. U: Zbornik radova Međunarodnog naučnog skupa Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju „Specijalna edukacija i rehabilitacija danas“, Zlatibor, 2010.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mossey AC. Psychosocial Components of Occupational Therapy. New York: Raven Press, 1986. ▪ Hagedorn R. Tools for practice in OT- A structured approach to core skills and processes. London: Churchill Livingstone, 2000. ▪ Delisa J.A, Gans BM. Assesment in Occupational Rehabilitation (prijevod). In: Rehabilitation Medicine. Philadelphia: JB. Lippincott Comp. 151-168, 1993. ▪ AOTA. Occupational therapy practice framework: Domain and process. American Journal of Occupational Therapy, 56: 609-639, 2002. ▪ Pihlar Z, Janša J, Švajger A. Ocenjevanje skozi aktivnost. Zbornica delovnih terapevtov Slovenije-strokovno združenje, gradivo seminarja, 2004. ▪ Kielhofner G. A model of human occupation: Theory and application (3rd ed.). Baltimore: Lippincott Williams & Wilkins, 2002. ▪ Niestadt M.E. Occupational Therapy Evaluation for Adults (A Pocket Guide). Baltimore: Lippincott Williams & Wilkins 2000.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.hupt.hr ▪ http:// www.aota.org ▪ http:// www.caot.ca ▪ http:// www.ot.public-journal.com ▪ http:// www.cot.co.uk

Puni naziv predmeta		REHABILITACIJSKO SAVJETOVANJE	
Šifra predmeta	SER-IP-12		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	IV godina/VII semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Osposobiti studente za razumjevanje osnovnih principa i teorija najvažnijih savjetodavnih područja koja se odnose na osobe s invaliditetom (rehabilitacijsko savjetovanje, edukacijsko savjetovanje, radno savjetovanje itd). Razvijanje osnovnih komunikacijskih vještina potrebnih u procesu savjetovanja.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razlikuju savjetovanje od psihoterapijskog rada; • interpretiraju teorijske pristupe u savjetovanju; • prepoznaju i usvoje procedure u savjetovanju; • prepoznaju razlike između individualnog, grupnog, porodičnog, edukacijskog i rehabilitacijskog savjetovanja; • koriste vještine i tehnike u savjetovanju, kao što su: razumijevanje verbalne komunikacije, prepoznavanje znakova ne verbalne komunikacije, aktivno slušanje i postavljanje pitanja; • primjenjuju etička načela u savjetodavnim radu. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Pojmovna određenja; Savjetovanje, terapija, psihoterapija; Teorije u savjetodavnom radu, Terapijski pravci; Istraživanja savjetodavnog rada; Ciljevi i preduslovi za uspješno savjetovanje; Humanistički pristupi u savjetodavnom radu; Ključne komunikacijske vještine u savjetovanju; Kompetencije savjetodavca; Savjetodavac i savjetodavni odnos, Faze i tok procesa savjetovanja; Individualno savjetovanje; Grupno savjetovanje; Savjetovališta za djecu s posebnim potrebama; Porodično savjetovanje; Uloga savjetovanja u radnom procesu i na radnom mjestu; Uloga savjetovanja u procesu edukacije; Uloga savjetovanja u procesu rehabilitacije (psihološke i medicinske posljedice kod osoba s invaliditetom); Vještine, metode i tehnike u savjetovanju; Savjetovališni intervjui; Evaluacija edukacije i rehabilitacije i procesa savjetovanja; Etički, lični i stručni preduslovi uspješnog savjetovanja.</p>		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p>		

	<ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se provodi liječenje, edukacija i rehabilitacija osoba treće životne dobi; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima i vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Formiranje stručnog portfolija</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black;">Završni ispit</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">25-50</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima i vježbama	5		Aktivnost studenta	5		Formiranje stručnog portfolija	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima i vježbama	5																					
Aktivnost studenta	5																					
Formiranje stručnog portfolija	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Svaki student je obavezan napraviti lični portfolio u sklopu predispitnih obaveza. Portfolio treba da sadrži sva predavanja, vježbe, aktulenosti i zanimljivosti vezane za nastavne teme koje su se obrađivale. Za portfolio student</p>																					

	<p>može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 50 kumulativnih bodova.</p>
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Janković J. Savjetovanje u psihosocijalnom radu. Zagreb: Et Cetera, 2004. ▪ Juul J. Razgovori s obiteljima: Perspektive i procesi. Zagreb: Alinea, 1995.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wainwright G.R. Govor tela – praktični priručnik. Beograd: Alnari & Puna kuća, 2001. ▪ Worden J.W. Savjetovanje u dubokoj žalosti-Priručnik za praktičare mentalnog zdravlja. Drugo izdanje. Routledge, London, 1991.
Internet web reference	

Puni naziv predmeta		NOVE TEHNOLOGIJE I POMAGALA U REHABILITACIJI OSOBA OŠTEĆENA VIDA									
Šifra predmeta	SER-IP-13										
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje										
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS										
Status predmeta	izborni										
Godina studija/semestar	IV godina/VII semestar										
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3									
	Auditorne vježbe:	0									
	Laboratorijske vježbe:	1									
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli										
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet										
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija										
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je upoznati i osposobiti studente za praktičnu primjenu tehnoloških pomagala u rehabilitaciji osoba oštećena vida.										
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koriste tehnološka pomagala u rehabilitaciji osoba oštećena vida; • adekvatno koriste pomagala u rehabilitaciji osoba oštećena vida; • planiraju i sprovode tiflološki tretman kod osoba oštećena vida; • koriste princip multidisciplinarnosti u pristupu i rehabilitaciji osoba sa oštećenjima vida. 										
Indikativni sadržaj predmeta	Definisanje pojma tehnologija u rehabilitaciji osoba oštećena vida; Tehnologija i osobe oštećena vida; Tehnološke barijere i njihovo uklanjanje; Upoznavanje i primjena tehnoloških pomagala; Računari za slijepe, korištenje i primjena; Zvučne bilježnice; Brailleovi retci; Tiskači Brailleova pisma.										
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se sprovodi tiflološki tretman osoba oštećena vida; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarских radova. 										
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predisipitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Obaveze studenta</th> <th style="text-align: center;">Bodovi</th> <th style="text-align: center;">Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td rowspan="2" style="text-align: center; vertical-align: middle;">50</td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td style="text-align: center;">5</td> </tr> </tbody> </table>			Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5	50	Prisutnost na vježbama	5
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno									
Prisutnost na predavanjima	5	50									
Prisutnost na vježbama	5										

Puni naziv predmeta		SUPORTIVNA TERAPIJA													
Šifra predmeta	SER-IP-14														
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje														
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS														
Status predmeta	izborni														
Godina studija/semestar	IV godina/VIII semestar														
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3													
	Auditorne vježbe:	0													
	Laboratorijske vježbe:	1													
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli														
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet														
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija														
Ciljevi predmeta	Cilj je predmeta upoznati studente s komplementarno-suportivnim terapijama, te ih osposobiti za kreiranje i provođenje istih u različitim problemskim područjima.														
Ishodi učenja	<p>Nakon izvršavanja studijskih obaveza očekuje se da student može:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepoznati i primjeniti odgovarajuću suportivnu terapiju; • definirati varijable i kriterije procjene efekata suportivnih terapija; • evaluirati efekte rada. 														
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Integrativni koncepti; Holistički pristup (holistička medicina, holističko zdravlje); Koncept i aspekti suportivnih terapija (psihosocijalna pomoć, edukacija, spiritualna potpora, komplementarna medicina, palijativna terapija); Suportivne komplementarne metode u psihoonkologiji; Aleksander tehnika; Denisonova kinestetička metoda; Hipoterapija; Terapija životinjama; Muzikoterapija; Terapija plesom; Hagioterapija.</p>														
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe gdje studenti u grupama uz pomoć asistenta osmišljavaju, razrađuju i realizuju zadatke nastavnog predmeta i razvijaju kompetencije navedene u ishodima učenja; – Priprema i izlaganje seminarskih radova. 														
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predisipitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th><u>Obaveze studenta</u></th> <th><u>Bodovi</u></th> <th><u>Ukupno</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima i vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>5</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Formiranje stručnog portfolija</td> <td>10</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			<u>Obaveze studenta</u>	<u>Bodovi</u>	<u>Ukupno</u>	Prisutnost na predavanjima i vježbama	5		Aktivnost studenta	5	50	Formiranje stručnog portfolija	10	
<u>Obaveze studenta</u>	<u>Bodovi</u>	<u>Ukupno</u>													
Prisutnost na predavanjima i vježbama	5														
Aktivnost studenta	5	50													
Formiranje stručnog portfolija	10														

	<table> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </table>	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Seminarski rad	10									
Mini testovi	20									
Završni ispit	25-50	50								
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Svaki student je obavezan napraviti lični portfolio u sklopu predispitnih obaveza. Portfolijo treba da sadrži sva predavanja, vježbe, aktulenosti i zanimljivosti vezane za nastavne teme koje su se obrađivale. Za portfolio student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 50 kumulativnih bodova.</p>									
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dossuck J, Shea E. Creative Therapy: 52 Exercises for Individuals and Groups. London: Jessica Kingsley Publishers, 2006. ▪ Brooke S.L.(Ed.). Creative arts therapies manual. Springfield, IL: Charles C. Thomas Publisher, 2006. ▪ Carey L. (Ed.). Expressive and creative arts methods for trauma survivors. London: Jessica Kingsley Publishers, 2006. 									
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Boyner-Horwitz E, Theorell T, Anderberg U. M. Dance/movement therapy and changes in stress-related hormones: a study of fibromyalgia patients with video-interpretation/Terapija plesom i pokretom i promjene stresnih hormona: studija pacijenata s fibromijalgijom uz video-interpretaciju. The Arts in Psychotherapy 30: 5, 255-264, 2003. ▪ Krajina Z, Jednačak H, Kovačić G. Medicina umjetnosti. U: "Art and Science in Life Potential Development II / Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala II". Prstačić M (ur.). Zagreb: Edukacijsko- 									

	<p>rehabilitacijski fakultet i Hrvatska udruga za psihosocijalnu onkologiju, 17-21, 2003.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Krušić, V. Terapijske mogućnosti drame. U: "Art and Science in Life Potential Development / Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala". Prstačić M. (ur.). Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet i Hrvatska udruga za psihosocijalnu onkologiju, 269-274, 2002. ▪ Loes R.A. Shvaćanje afričkog poetskog, umjetničkog i glazbenog izričaja. U: "Art and Science in Life Potential Development II / Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala II". Prstačić M. (ur.). Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet i Hrvatska udruga za psihosocijalnu onkologiju, 41-44, 2003. ▪ Lukač J, Prstačić M, Bolanča A, Kusić Z. Kreativna terapija i imunokompetencija u bolesnica s karcinomom dojke nakon radioterapije. U: "Art and Science in Life Potential Development / Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala". Prstačić M. (ur.). Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet i Hrvatska udruga za psihosocijalnu onkologiju, 167-173, 2002. ▪ Prstačić M. Umjetnost, znanost i promišljanja o ekstazi i genezi. Znanstvena knjiga 3. znanstvenog skupa «Medicina, znanost i umjetnost». Zagreb: Hrvatski odbor europskog udruženja medicine i umjetnosti, 2005. ▪ Prstačić M. Cerebralna Paraliza i Ex-Gen kreativna terapija. Hrvatska udruga za psihosocijalnu onkologiju i Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Odsjek za motoričke poremećaje, kronične bolesti i Art terapije; Zagreb, 2005. ▪ Prstačić M, Hanić A. Terpsihora – klinički ples. U: "Art and Science in Life Potential Development II / Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala II". Prstačić M. (ur.). Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet i Hrvatska udruga za psihosocijalnu onkologiju, 143-150, 2003. ▪ Rešetić J, Prstačić M, Vizner B, Vrkljan I, Čabrijan T, Stančić V, Lukač J, Gnjidić Ž. Kratkotrajna kreativna art psihoterapija i sekrecija stresnih hormona u grupi pacijentica s karcinomom i benignom bolesti dojke. U: "Art and Science in Life Potential Development / Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala". Prstačić M. (ur.). Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet i Hrvatska udruga za psihosocijalnu onkologiju, 167-172, 2002. ▪ Wadeson H. The Dynamics of Art Psychotherapy. New York: John Wiley & Sons, Inc., 1995.
<p>Internet web reference</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http:// www.acata.org.au ▪ http:// www.creativetherapies.wordpress.com ▪ http:// www.arttherapy.org

Puni naziv predmeta		KOMUNIKACIJA OSOBA OŠTEĆENA VIDA	
Šifra predmeta	SER-IP-15		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	IV godina/VIII semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti komunikacije osoba oštećena vida.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organiziraju pripremu djece za razvoj rane komunikacije; • identificiraju poremećaje verbalne i neverbalne komunikacije u osoba oštećena vida; • koriste različite teorije i pristupe u problematici komunikacije osoba oštećena vida; • sprovode savremene metodičke postupke na razvijanju komunikacijskih vještina; • prepoznaju specifičnosti komunikacije osoba oštećena vida i načine njenog poboljšanja; • objasne specifične načine komunikacije osoba oštećena vida; • predlože rehabilitacijske metode na razrješenju verbalnih i neverbalnih poteškoća kod osoba oštećenja vida; • objasne strategiju jezičkog razvoja kod odraslih osoba oštećena vida. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Komunikacija i njena uloga u učenju i razvoju djeteta; Važnost rane komunikacije; Značaj auditivne i vizuelne percepcije u komunikaciji; Razvoj rane komunikacije djece oštećena vida; Predverbalna komunikacija osoba oštećena vida; Razvoj verbalne komunikacije; Verbalna komunikacija u osoba oštećena vida; Neverbalna komunikacija; Neverbalna komunikacija osoba oštećena vida; Poremećaji komunikacije osoba oštećena vida; Specifičnosti: strategije jezičkog razvoja; Stvaranje sintakse, dijalog i konverzija, narativni jezik, metalingvistički faktori i verbalno razumijevanje djece s oštećenjem vida; Komunikacija odraslih osoba oštećena vida; Kako komunicirati sa starijom osobom oštećena vida, Specifičnosti komunikacije odraslih osoba s oštećenjem vida; Teškoće u komunikaciji sa starijim osobama oštećena vida.</p>		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, 		

	<p>tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Laboratorijske vježbe koje se izvode u ustanovama u kojima se sprovodi tifoldolški tretman osoba oštećena vida; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova. 																					
<p>Aktivnost koja se ocjenjuje</p>	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p> <table border="1" data-bbox="686 593 1401 831"> <thead> <tr> <th>Obaveze studenta</th> <th>Bodovi</th> <th>Ukupno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Mini testovi</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Završni ispit</td> <td>25-50</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno	Prisutnost na predavanjima	5		Prisutnost na vježbama	5		Aktivnost studenta	10	50	Seminarski rad	10		Mini testovi	20		Završni ispit	25-50	50
Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno																				
Prisutnost na predavanjima	5																					
Prisutnost na vježbama	5																					
Aktivnost studenta	10	50																				
Seminarski rad	10																					
Mini testovi	20																					
Završni ispit	25-50	50																				
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>																					

Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Landau B, Gleitman L.R. Language and Experience. London: Harvard University Press Cambridge, 1985. ▪ Mills A.E. Language Acquisition in the Blind Child. College-Hill press, San Diego, London, 1983. ▪ Tulumović Š. Rječnik i pismeno izražavanje učenika s oštećenjem vida. Doktorska disertacija. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.Tuzla, 2008.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Anderson E, Dunela A, Kekelis L. Blind children's language: Resolving some difference. Journal of Child Language, (11): 645-664,1984. ▪ Chen D, Schachter PH. Making the Most of Early Communication: Strategies for Supporting Communication with Infants, Toddlers, and Preschoolers Whose Multiple Disabilities Include Vision and Hearing Loss. New York: AFB Press, 1997. ▪ Dote-Kwan J, Hughes M, Taylor SL. Impact of early experiences on the development of young children with visual impairments: Revisited. Journal of Visual Impairment and Blindness, (91): 131-144, 1994. ▪ Harley RK, Truan MB, Sanford LD. Communication skills for visually impaired learners: raille, print, and listening skills for students who are visually impaired. Springfield: Charles C Thomas Publisher Ltd, 1997. ▪ Tröster H, Bramring M. The play behavior and play materials of blind and sighted infants and preschoolers. Journal of Visual Impairment and Blindness, (88): 421-432, 1994.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.nei.nih.gov/photo/sims/sims.htm ▪ http://www.asaging.org/ameritech/V002_visual_disorders.html. ▪ http://www.thevoicecenter.org/glossary.html

Puni naziv predmeta		REHABILITACIJA PUTEM POKRETA	
Šifra predmeta	SER-IP-16		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	5 ECTS		
Status predmeta	izborni		
Godina studija/semestar	IV godina/VIII semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	3	
	Auditorne vježbe:	0	
	Laboratorijske vježbe:	1	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Specijalna edukacija i rehabilitacija		
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina iz oblasti rehabilitacije putem pokreta.		
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • primjenjuju rehabilitaciju putem pokreta u radu sa djecom s teškoćama u razvoju; • osmišljavaju nove seanse rehabilitacije putem pokreta u odnosu na individualne potrebe osobe sa teškoćom. 		
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Pojam rehabilitacije putem pokreta; Poticanje socijalnog kontakta u Rehabilitaciji putem pokreta – igre upoznavanja, povjerenja i pokretne igre; Crtež, verbalni izraz i pokret u Rehabilitaciji putem pokreta; Značaj i predmet Rehabilitacije putem pokreta; Utjecaj Rehabilitacije putem pokreta na cjelokupni razvoj djeteta; Funkcionalne aktivnosti; Neurološke osnove motorike čovjeka; Motoričko učenje: faze; Psiho-motorički razvoj djeteta; Aktivnosti koncentracije i opservacije; Priča u pokretima; Metodologija i organizacija motoričkih aktivnosti u radu s djecom s posebnim potrebama; Sredstva u Rehabilitaciji putem pokreta; Motoričke vještine; Motoričke sposobnosti; Relaksacija, aktivnosti pravilnog disanja, joga, masaža i pasivni pokreti u Rehabilitaciji putem pokreta.</p>		
Metode učenja	<p>Planirane su slijedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; – Laboratorijske vježbe; – Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova, te osmišljavanje programa rehabilitacije putem pokreta. 		
Aktivnost koja se ocjenjuje	<p>Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predisipitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali bodovanja:</p>		

	Obaveze studenta	Bodovi	Ukupno
	Prisutnost na predavanjima	5	
	Prisutnost na vježbama	5	
	Aktivnost studenta	10	60
	Seminarski rad	10	
	Seansa RPP	10	
	Mini testovi	20	
	Završni ispit	20-40	40
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) i na kraju semestra (drugi međuispit) koji obuhvataju obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Testovi se sastoje od zadataka višestrukog izbora, zadataka jednostavnog dosjećanja ili esejskih zadataka. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova, te na drugom također maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. U sklopu predispitnih obaveza studenti su dužni izraditi individualni ili grupni seminarski rad koji će obuhvatiti određenu tematiku iz sadržaja predmeta. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno. U izradi i prezentaciji grupnog seminarskog rada učestvuju svi studenti grupe, čije učešće se valorizira pojedinačno. Za urađeni i prezentirani seminarski rad student može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, studenti su obavezni u sklopu osmisliti i održati senasu Rehabilitacije putem pokreta. Za urađeni i prezentiranu seansu rehabilitacije putem pokreta može ostvariti od 0 do 10 bodova. Također, za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 10 bodova.</p> <p>Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 40. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda.</p>		
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Levandovski D, Bratković D. Program rehabilitacije putem pokreta. Zagreb: Fakultet za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu, 1997. ▪ Levandovski D, Teodorović B, Mišić D. Igre za odrasle osobe s mentalnom retardacijom. Zagreb: Fakultet za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu i Centar za rehabilitaciju «Zagreb», 1996. ▪ Teodorović B, Levandovski D, Pintarić-Mlinar Lj, Kiš-Glavaš L. Stimulacija perceptivnih i motoričkih sposobnosti. Zagreb: Fakultet za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu, 1997. 		
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kiš-Glavaš L. Evaluacija efekata programa rehabilitacije putem pokreta na smanjenje nepoželjnih ponašanja u djece usporenog kognitivnog razvoja. Revija za rehabilitacijska istraživanja, 32 (2): 35-50, 1996. ▪ Kiš-Glavaš L. Evaluacija efekata programa rehabilitacije putem pokreta u nekim aspektima socijalne kompetentnosti djece usporenog kognitivnog razvoja. Defektologija, 31 (1-2): 59-68, 1996. 		
Internet web reference			

PRILOZI

Program za Tjelesni i zdravstveni odgoj

U zimskom semestru na prvoj studijskoj godini student bira jedan predmet (tjelesnu aktivnost) sa liste u okviru obaveznog predmeta Tjelesni i zdravstveni odgoj I. U ljetnom semestru na prvoj studijskoj godini student bira jedan predmet (tjelesnu aktivnost) sa liste u okviru obaveznog predmeta Tjelesni i zdravstveni odgoj II.

Predmeti tjelesnog i zdravstvenog odgoja se ne ocjenjuju.

Puni naziv predmeta		TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ I	
Šifra predmeta	ZOP-06		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	1 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	I godina/I semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	0	
	Vježbe:	2	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		

Puni naziv predmeta		TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ II	
Šifra predmeta	ZOP-07		
Nivo predmeta/ ciklus BiH	prvi ciklus FQ-BiH i Bolonje		
Bodovna vrijednost ECTS	1 ECTS		
Status predmeta	obavezan		
Godina studija/semestar	I godina/II semestar		
Sedmični broj kontakt sati:	Predavanja:	0	
	Vježbe:	2	
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli		
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet		
Studijski program	Logopedija i audiologija Specijalna edukacija i rehabilitacija Poremećaji u ponašanju		

Tjelesna aktivnost	KOŠARKA
Opis općih i specifičnih znanja i vještina	Studenti će steći teorijska znanja o pravilima i košarkaškim takmičenjima i usavršiti osnovne elemente tehnike i taktike košarkaške igre kao i dobiti upute o uticaju košarke na održavanje i unapređenje pojedinih antropoloških obilježja. Informisanjem o značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja, pravilnoj prehrani, ličnoj higijeni, sportskoj odjeći i obući i ponašanju na sportskim terenima, odgojno se može utjecati na formiranje navike vježbanja u svrhu unapređenja zdravlja, radne učinkovitosti i kvalitete života.
Okvirni sadržaj osnovni program	Cilj nastave košarke je zadovoljiti osnovne potrebe za kretanjem, rekreacijom, te povezivanje preferencija studenata prema određenim kineziološkim aktivnostima u svrhu zadovoljenja potrebe za kretanjem i kvalitete emocionalnog života i zdravlja. Program kolegija Košarka osigurava ponavljanje i učenje osnovnih elemenata tehnike napada (držanje lopte, stav sa i bez lopte, startna kretanja i skokovi, vođenje lopte na mjestu i u kretanju, promjena pravca i brzine kretanja bez lopte i kod vođenja lopte, hvatanje lopte i dodavanje lopte iz mjesta i u kretanju, ubacivanje lopte u koš iz mjesta, u kretanju i iz skoka) i odbrane (stavovi u obrani, kretanje u stavu i kombinirana kretanja, skokovi, oduzimanje i izbijanje lopte, sprečavanje ubacivanja). Kineziološkim operatorima za razvoj brzinske i eksplozivne snage, agilnosti, brzine reakcije, frekvencije pokreta i ravnoteže unaprijedit će se motoričke sposobnosti za uspješnost u košarci. Studenti će dobiti upute o pravilnosti izvedbe, ciljevima vježbi i primjerenom doziranju opterećenja. Program upotpunjuje znanja o očuvanju i unapređenju zdravlja i značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja. Program potiče pozitivne vrijednosti studenata prema tjelesnom vježbanju, a u svrhu njihova osposobljavanja za samoinicijativno cjeloživotno tjelesno vježbanje.
Okvirni sadržaj posebni program	Studenti koji posjeduju viši nivo motoričkih znanja u košarci usavršavat će individualnu i grupnu taktiku napada i odbrane, kolektivne taktike napada (kontranapad, pozicioni napad protiv osobnih i zonskih odbrana) i odbrane (zonske i obrane čovjek na čovjeka). S obzirom na usvojenu tehniku košarkaške igre primijenit će se specifična kondicijska priprema usmjerena na razvoj brzine reakcije, eksplozivne snage (sprint, skokovi, bacanja), agilnost te specifična aerobna i anaerobna izdržljivost. U suradnji sa zainteresiranim studentima organizirati takmičenja u košarci na nivou fakulteta radi provjere motoričkih znanja i sposobnosti te formiranja košarkaške ekipe fakulteta u svrhu sudjelovanja na univerzitetskom takmičenju. Stručno provedeni procesi tjelesnog vježbanja unapređuju i održavaju motoričke sposobnosti čime se povećava mogućnost očuvanja zdravlja i uspjeha u studiju.
Oblici izvođenja nastave	Teorijsko – praktična nastava (vježbe)
Tjelesna aktivnost	AKROBATIKA
Opis općih i specifičnih	Studenti će kroz povijesno-razvojnu analizu akrobatike,

znanja i vještina	evoluciju tehnike akrobatskih elemenata u različitim sportovima upoznati akrobatiku kao samostalan sport, Scensku akrobatiku i njene specifičnosti, Funkcionalnu analizu akrobatskih elemenata u različitim sportovima (sportska gimnastika, ritmička gimnastika, skokovi u vodu, akrobatsko skijanje, trampolining, akrobatski rock'n'roll, klizanje, sportsko padobranstvo, rolanje, snowboarding); sistematizacija elemenata tehnike, Metodiku poučavanja akrobatskih elemenata, Antropološku analizu: utjecaj antropoloških čimbenika na usvajanje akrobatskih elemenata, Transformacije antropoloških karakteristika pod utjecajem primjene sadržaja akrobatike, Kontrola efekata; dijagnostika stanja usvojenosti akrobatskih sadržaja. Primjena akrobatskih sadržaja u različitim promotivnim nastupima.
Okvirni sadržaj osnovni program	Predstavljanje područja; definicija, sadržaja te analiziranje pojma akrobatika; terminologije, historijski razvoj; vrste programa (edukativni, rekreativni, takmičarski, korektivni); karakteristike procesa vježbanja u akrobatici; materijalni zahtjevi (objekti, sprave, pomoćne sprave); kadrovski zahtjevi; kategorizacija i razvrstavanje elemenata; opća načela i posebnosti redoslijeda didaktičkih koraka (izbor i predstavljanje elementa, izbor metode, vrste kretnih sadržaja, nastavni oblici, pomoć i čuvanje, određivanje i otklanjanje grešaka); osnove suđenja.
Okvirni sadržaj posebni program	Tehnika i metodika osnovnih i naprednih elemenata akrobatike. Elementarni oblici kretanja, savladavanje sprava kao prepreka, jednostavniji programi, primjerni za školski sportski odgoj, tehnika i metodika elemenata ženskog i muškog višeboja, osnovni elementi na maloj i velikoj elastičnoj trampolini, praktično usvajanje zahtjeva kod pomoći i čuvanja.
Oblici izvođenja nastave	Teorijsko – praktična nastava (vježbe)
Tjelesna aktivnost	NOGOMET
Opis općih i specifičnih znanja i vještina	Studenti će steći teorijska znanja o pravilima i nogometnim takmičenjima i usavršiti osnovne elemente tehnike i taktike nogometne igre kao i dobiti upute o uticaju nogometa na održavanje i unapređenje pojedinih antropoloških obilježja. Informisanjem o značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja, pravilnoj prehrani, ličnoj higijeni, sportskoj odjeći i obući i ponašanju na sportskim terenima, odgojno se može utjecati na formiranje navike vježbanja u svrhu unapređenja zdravlja, radne učinkovitosti i kvalitete života.
Okvirni sadržaj osnovni program	Cilj nastave nogometa je zadovoljiti osnovne potrebe za kretanjem, rekreacijom, te povezivanje preferencija studenata prema određenim kineziološkim aktivnostima u svrhu zadovoljenja potrebe za kretanjem i kvalitete emocionalnog života i zdravlja. Program kolegija "Nogomet" podrazumijeva ponavljanje i učenje osnovnih elemenata tehnike napada i odbrane: dodavanja i zaustavljanja lopte, zaustavljanje kotrljajućih lopti, zaustavljanje poluisokih i visokih lopti, zaustavljanje lopti odbijenih od tla, razne vrste dodavanja u mjestu i u kretanju sa naglaskom na preciznost izvođenja, pravolinijska i krivolinijska vođenja različitim kontaktnim

	<p>površinama stopala, žongliranje, odbrambeni stav, kretanja u odbrambenom stavu, promjene pravca kretanja sa i bez lopte, oduzimanje lopte. Trenažnim sredstvima za razvoj brzinske i eksplozivne snage, agilnosti, brzine reakcije, frekvencije pokreta i ravnoteže unaprijedit će se motoričke sposobnosti koje su važne za uspješnost u nogometnoj igri. Studenti će dobiti upute o pravilnosti izvedbe, ciljevima vježbi i primjerenom doziranju opterećenja. Program upotpunjuju znanja o očuvanju i unapređenju zdravlja i značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja. Program potiče pozitivne vrijednosti studenata prema tjelesnom vježbanju, a u svrhu njihova osposobljavanja za samoinicijativno cjeloživotno tjelesno vježbanje.</p>
Okvirni sadržaj posebni program	<p>Studenti koji su na većem nivou tehničke pripremljenosti, usavršavat će individualnu i grupnu taktiku napada i odbrane: dijagonalno kretanje u napadu, pomoć prednjem odbrambenom igraču, osnove stvaranja slobodnog prostora za prijem lopte, osnove kretanja u odbrani, probijanje centralne i krilne pozicije sa tri igrača, zatvaranje centralne i krilne pozicije sa 3-4 igrača, brzi napad, kombinovani napad, kontranapad, principi odbrane sa tri i četiri igrača u zadnjem odbrambenom lancu itd.. U suradnji sa zainteresiranim studentima organizirati takmičenja u nogometu na nivou fakulteta radi provjere motoričkih znanja i sposobnosti te formiranja nogometne ekipe fakulteta u svrhu sudjelovanja na univerzitetskom takmičenju. Stručno provedeni procesi tjelesnog vježbanja unapređuju i održavaju motoričke sposobnosti čime se povećava mogućnost očuvanja zdravlja i uspjeha u studiju.</p>
Oblici izvođenja nastave	Teorijsko – praktična nastava (vježbe)
Tjelesna aktivnost	SPORTSKO PENJANJE
Opis općih i specifičnih znanja i vještina	<p>Studenti će steći teorijska znanja o pravilima i sportsko penjačkim takmičenjima i usavršiti osnovne elemente tehnike sportskog penjanja kao i dobiti upute o uticaju penjanja na održavanje i unapređenje pojedinih antropoloških obilježja. Informiranjem o značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja, pravilnoj prehrani, ličnoj higijeni, sportskoj odjeći i obući i ponašanju na sportskim terenima, odgojno se može utjecati na formiranje navike vježbanja u svrhu unapređenja zdravlja, radne učinkovitosti i kvalitete života.</p>
Okvirni sadržaj osnovni program	<p>Cilj nastave sportskog penjanja je zadovoljiti osnovne potrebe za kretanjem, rekreacijom, te povezivanje preferencija studenata prema određenim kineziološkim aktivnostima u svrhu zadovoljenja potrebe za kretanjem i kvalitete emocionalnog života i zdravlja. Program kolegija Sportsko penjanje osigurava upoznavanje sa opremom i čvorovima u sportskom penjanju, učenje osnovnih pojmova, učenje osnovnih elemenata tehnike sportskog penjanja (načini držanja hvatišta i korištenje nožišta, kretanje po stijeni). Kineziološkim operatorima za razvoj brzinske i eksplozivne snage, agilnosti, brzine reakcije, frekvencije pokreta i ravnoteže unaprijedit će se motoričke sposobnosti za uspješnost u sportskom penjanju. Studenti</p>

	<p>će dobiti upute o pravilnosti izvedbe, ciljevima vježbi i primjerenom doziranju opterećenja. Program upotpunjuje znanja o očuvanju i unapređenju zdravlja i značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja. Program potiče pozitivne vrijednosti studenata prema tjelesnom vježbanju, a u svrhu njihova osposobljavanja za samoinicijativno cjeloživotno tjelesno vježbanje.</p>
Okvirni sadržaj posebni program	<p>Studenti koji posjeduju viši nivo motoričkih znanja u sportskom penjanju usavršavat će tehniku penjanja, upoznati se sa penjačkim treningom (kondicijska priprema i specifične vježbe u sportskom penjanju), sa izradom smjerova u sportskom penjanju kao i pripremom i planiranjem penjanja. U suradnji sa zainteresiranim studentima organizirati takmičenja u sportskom penjanju na nivou fakulteta radi provjere motoričkih znanja i sposobnosti te formiranja sportsko-penjačke ekipe fakulteta u svrhu sudjelovanja na univerzitetskom takmičenju. Stručno provedeni procesi tjelesnog vježbanja unapređuju i održavaju motoričke sposobnosti čime se povećava mogućnost očuvanja zdravlja i uspjeha u studiju.</p>
Oblici izvođenja nastave	Teorijsko – praktična nastava (vježbe)
Tjelesna aktivnost	RUKOMET
Opis općih i specifičnih znanja i vještina	<p>Studenti će steći teorijska znanja o pravilima rukometa i rukometnim takmičenjima i usavršiti osnovne elemente tehnike i taktike rukometne igre kao i dobiti upute o uticaju rukometa na održavanje i unapređenje pojedinih antropoloških obilježja. Informisanjem o značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja, pravilnoj prehrani, ličnoj higijeni, sportskoj odjeći i obući i ponašanju na sportskim terenima, odgojno se može utjecati na formiranje navike vježbanja u svrhu unapređenja zdravlja, radne učinkovitosti i kvalitete života.</p>
Okvirni sadržaj osnovni program	<p>Cilj je ovog predmeta upoznavanje studenata s motoričkim postupcima u procesu učenja i usvajanja tehnike i taktike rukometa. Predmet rukomet proučava zakonitosti ove sportske igre koja od sportaša zahtijeva poznavanje različitih struktura gibanja bez lopte i s loptom. Predmet rukomet također proučava i ostale zahtjeve od kojih zavisi uspjeh igrača i pojedinca, prije svega psihomotoričkih sposobnosti, konativne i kognitivne karakteristike igrača. Program potiče pozitivne vrijednosti studenata prema tjelesnom vježbanju.</p>
Okvirni sadržaj posebni program	<p>Studenti koji posjeduju viši nivo znanja u rukometu u toku nastave upoznati će se sa sljedećim tehničko-taktičkim elementima rukometne igre: sistemi igre u odbrani, individualna taktika igre u odbrani, grupna taktika igre u odbrani, kolektivna taktika igre u odbrani, sistem igre u napadu, kontranapad i napad na organizovanu odbranu, kombinacije u napadu, napad sa igračem manje, napad sa igračem više, taktika golmana i njegova uloga u ekipi kao i organizacija turnira u rukometu za studente i studentice.</p>
Oblici izvođenja nastave	Teorijsko – praktična nastava (vježbe)
Tjelesna aktivnost	PLESOVI
Opis općih i specifičnih	Studenti će steći teorijska znanja o pravilima plesa i

znanja i vještina	plesnim takmičenjima i usavršiti osnovne elemente tehnike plesa kao i dobiti upute o uticaju plesa na održavanje i unapređenje pojedinih antropoloških obilježja. Informiranjem o značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja, pravilnoj prehrani, ličnoj higijeni, sportskoj odjeći i obući i ponašanju na sportskim terenima, odgojno se može utjecati na formiranje navike vježbanja u svrhu unapređenja zdravlja, radne učinkovitosti i kvalitete života.
Okvirni sadržaj osnovni program	Cilj nastave plesova je upoznati studente, kroz odabrane teme, sa mogućnostima korištenja plesa, u svrhu poboljšanja kvalitete života i očuvanja zdravlja. Fundamentalni element i sredstvo plesa je prije svega pokret i kretanje. Osnovni program nastave plesa osigurava ponavljanje i učenje osnovnih oblika lokomocije u prostoru, koju čini pet oblika (hodanje, trčanje, poskoci i skokovi, okreti i/ili rotacije i elementi ravnoteže), kao i formiranje motornih stereotipa koji su osnova svih pokreta pojedinih dijelova tijela (glave i vrata, ramenog pojasa i ruku, trupa i nogu), a koji se izvode u osnovnim i svim izvedenim prostornim ravnima u kojima se izvodi određeni pokret. Na bazi izgrađenosti svega prethodno navedenog formira se osnovna tehnika koja služi daljem obogaćivanju kretanja. Kao plesni sadržaji mogu se koristiti prosti i složeni oblici osnovnih kretanja. Studenti će nakon osnovnog programa savladati plesne elemente i strukture, pojedinih vrsta plesa (narodnih, društvenih i umjetničkih) i biti osposobljeni da ples dalje samostalno i po potrebi, sprovode kao sportsku aktivnost, koja djeluje na antropološke sposobnosti čovjeka, služi kao emocionalno rasterećenje, ili koriste samo kao zabavu i razonodu i sl.
Okvirni sadržaj posebni program	Posebni program nastave plesa odnosio bi se na nadogradnju složenijih plesnih elemenata i struktura. Studenti koji posjeduju taj viši nivo znanja u plesu usavršavati i upoznavati će se sa tzv. podvrstama društvenog plesa, kao i primjenom individualnih koreografija na određenu vrstu muzike. U suradnji sa zainteresiranim studentima formirati će se plesna skupina na fakultetu u svrhu sudjelovanja na univerzitetskim manifestacijama. Stručno provedeni procesi tjelesnog vježbanja unapređuju i održavaju motoričke sposobnosti čime se povećava mogućnost očuvanja zdravlja i uspjeha u studiju
Oblici izvođenja nastave	Teorijsko – praktična nastava (vježbe)
Tjelesna aktivnost	FITNESS
Opis općih i specifičnih znanja i vještina	Studenti će steći teorijska znanja o pravilima fitnesa i usavršiti osnovne elemente tehnike fitnesa kao i dobiti upute o uticaju fitnesa na održavanje i unapređenje pojedinih antropoloških obilježja. Informiranjem o značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja, pravilnoj prehrani, ličnoj higijeni, sportskoj odjeći i obući i ponašanju na sportskim terenima, odgojno se može utjecati na formiranje navike vježbanja u svrhu unapređenja zdravlja, radne učinkovitosti i kvalitete života.
Okvirni sadržaj osnovni program	Cilj nastave fitnesa je upoznati studente kroz odabrane teme na značaj vježbanja radi unapređenja psiho – fizičkih

	<p>sposobnosti, poboljšanja zdravlja, zabave, ugodne komunikacije i druženja sa ljudima. Odnos fitnessa i zdravlja uočljiv je u nizu sposobnosti koje vode tzv. aktivnom zdravlju (visokom stepenu zdravlja) u najširem smislu. Program kolegija Fitness omogućit će svim studentima da kroz nastavu Tjelesnog i zdravstvenog odgoja tj. kroz raznovrsne programe fitnessa postignu željene ciljeve u poboljšanju osobne percepcije o tjelesnom izgledu i kondiciji. Osnovni programi FITNESA koji su na raspolaganju svim studentima Univerziteta u Tuzli su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fitness mix - upoznajte najatraktivnije fitness programe u najraznovrsnijoj varijanti jednog sata tjelesne i zdravstvene kulture fitness mix sata. • Body fitness – ako ste skladno gradjeni a ipak želite da unaprijedite vaš tjelesni izgled Body fitness je program za Vas.(namjenjen je isključivo za žene) • Bodybuilding – pristupite treningu s utezima s ciljem oblikovanja tijela. (namjenjen je isključivo za muškarce) • Body Workout – program kojim će te za najkraće vrijeme ciljanim vježbama fleksibilnosti i različitim oblicima ispoljavanja snage postići balans između tjelesnog izgleda i kondicije. • Pilates mix – osnovni oblici različitih vrsta pilatesa kojima ćete za kratko vrijeme dovesti svoje tijelo u napredne zone funkcionalnosti i tjelesnog izgleda. <p>Svi program će biti prilagođeni karakteristikama i sposobnostima onih studenata koji se odluču za bilo koji od navedenih programskih sadržaja Fitnessa.</p>
Okvirni sadržaj posebni program	<p>Studenti koji posjeduju viši nivo znanja u fitnessu usavršavati i upoznavati će se sa sljedećim programima: Hi - Fitness - upoznajte intenzivne i atraktivne HIT varijante fitness programa na satu tjelesne i zdravstvene kulture (dopunski dio programa – savjeti za izbalansiranu prehranu); Joga-pilates – sat vježbanja kojim ćete upoznati kako ispravnim disanjem i laganim vježbanjem podići na viši nivo tjelesnu i mentalnu kondiciju. "S" fitness – simbolizira liniju ženskog tijela, istaknute grudi, sužen struk, zaobljenu stražnjicu i bokove. Senzualnost, seksipil i samopouzdanje – uz ciljano vježbanje "S" zona, koja žena ne bi htjela imati ove osobine?</p>
Oblici izvođenja nastave	Teorijsko – praktična nastava (vježbe)
Tjelesna aktivnost	AEROBIK
Opis općih i specifičnih znanja i vještina	<p>Studenti će steći teorijska znanja o pravilima aerobika i usavršiti osnovne elemente tehnike aerobika kao i dobiti upute o uticaju aerobika na održavanje i unapređenje pojedinih antropoloških obilježja. Informiranjem o značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja, pravilnoj prehrani, ličnoj higijeni, sportskoj odjeći i obući i ponašanju na sportskim terenima, odgojno se može utjecati na formiranje navike vježbanja u svrhu unapređenja zdravlja, radne učinkovitosti i kvalitete života.</p>
Okvirni sadržaj osnovni program	Cilj nastave Aerobika je upoznati studente kroz odabrane teme na značaj vježbanja radi unapređenja psiho – fizičkih

	<p>sposobnosti, poboljšanja zdravlja, zabave, ugodne komunikacije i druženja sa ljudima. Program aerobika omogućit će svim studentima da kroz nastavu Tjelesnog i zdravstvenog odgoja tj. kroz raznovrsne programe aerobika postignu željene ciljeve u poboljšanju osobne percepcije o tjelesnom izgledu i kondicije a sve to kroz najsavremenije oblike programskih sadržaja aerobika koje će moći praktikovati u okviru nastave Tjelesnog i zdravstvenog odgoja.</p> <p>Osnovni programi AEROBIKA koji su na raspolaganju svim studentima Univerziteta u Tuzli su:</p> <p>LOW AEROBIC – aerobik laganog inteziteta sa jednostavnim koreografijama namijenjen za početnike.</p> <p>HI – AEROBIC – aerobik visokog intenziteta sa malo složenijim koreografijama namijenjen je za one koji su praktikovali neke od programa aerobika.</p> <p>STEP AEROBIC - Ova vrsta aerobika je jedan od najpopularnijih programa. Program karakteriše na početku sata step bez skokova (low impact), da bi se sredinom sata u koreografiju uključilo mnoštvo skokova (high impact), te se ponovo na kraju sata smanjuje intenzitet treninga -izvodi se na steperu).</p> <p>AEROBIC „NEW BODY“ - Pomoću malih utega (0,5 – 2kg, bučice, barukvice) izvode se različite vježbe u aerobnom režimu rada, s ciljem povećavanja repetativne snage mišića gornjeg dijela tijela i razvoj funkcionalnih sposobnosti (kardiovaskularnog i respiratornog sistema).</p> <p>THAI BO - Koriste se načela i koraci borilačkih vještina, ali im je dodana koreografija iz aerobika. Počinje se postupno, da bi se vremenom pojačavao intenzitet vježbi. Zato i postoje početni i napredni programi (treeninzi), a svi su osmišljeni tako da nakon desetominutnog zagrijavanja slijede pokreti gornjeg pa onda donjeg dijela tijela, bazirani na koreografijama sastavljenim od udaraca nogama, rukama, te izmicanjima (eksivažama). Odličan program za one koji imaju namjeru izgubiti suvišne kilograme.</p>
<p>Okvirni sadržaj posebni program</p>	<p>Studenti koji posjeduju viši nivo znanja u fitnessu usavršavati i upoznavati će se sa sljedećim programima:</p> <p>TOTAL BODY CONDITION - Intenzivni aerobik u koji su uključeni skokovi, trčanje i fizičke vježbe za velike grupe mišića abdomena, ruku i nogu. Fizički rad u sklopu sa aerobnim vježbama, daje mogućnost mišićima da se aktiviraju.</p> <p>FIT BALL – Vrsta aerobika koja se radi na velikim loptama na kojima se sjedi, naslanja, poskakuje, odguruje ili valja, a uz to je i izuzetno pogodno trenažno sredstvo za izvođenje vježbi snage, oblikovanja i istezanja.</p> <p>CALLANETICS - Sat callaneticsa se sastoji od izvođenja vježbi za svaku pojedinu grupu mišića uz veliki broj ponavljanja dok ne dodje do „otkaza“, tj. do potpunog iscrpljenja mišića. Ovo je program kojim će te izgraditi mišićnu definiciju odnosno za kratko vrijeme formirati vretenasto tijelo.</p>
<p>Oblici izvođenja nastave</p>	<p>Teorijsko – praktična nastava (vježbe)</p>
<p>Tjelesna aktivnost</p>	<p>KARATE</p>

<p>Opis općih i specifičnih znanja i vještina</p>	<p>Studenti će steći teorijska znanja o karateu, pravilima karatea i takmičenjima u karateu i usavršiti osnovne elemente tehnike i taktike karatea kao i dobiti upute o uticaju karatea na održavanje i unapređenje pojedinih antropoloških obilježja. Informisanjem o značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja, pravilnoj prehrani, ličnoj higijeni, sportskoj odjeći i obući i ponašanju na sportskim terenima, odgojno se može utjecati na formiranje navike vježbanja u svrhu unapređenja zdravlja, radne učinkovitosti i kvalitete života.</p>
<p>Okvirni sadržaj osnovni program</p>	<p>Cilj nastave karatea je optimalan razvoj motoričkih osobina i sposobnosti usmjerenim kineziološkim aktivnostima, te povezivanje preferencija studenata prema određenim aktivnostima u svrhu zadovoljenja potrebe za kretanjem i podizanje kvalitete života i zdravlja na viši nivo. Program karate, zasnovan na principima borilačkih sportova, osigurava edukaciju i usavršavanje tehnika koje mogu doprinijeti stvaranju kvalitetnijih preduslova lične zaštite, i zadovoljenju ličnih potreba za kretanjem u oblicima koji nisu svakidašnji; (stavovi, blokovi, ručni udarci, nožni udarci, čišćenja, košenja, kate za usavršavanje kretanja, i dr.).Kineziološkim operatorima poboljšat će se koordinativne sposobnosti, agilnost, eksplozivna snaga kao i funkcije kardiovaskularnog i respiratornog sistema posebnim vježbama disanja. Studenti će dobiti informacije o uslovima i načinu upotrebe tehnika u svrhu jačanja samopouzdanja te stvaranja osjećaja zadovoljenja potreba za kretanjem acikličnog tipa.Program potiče pozitivan osjećaj potreba za tjelesnim vježbanjem uopšte, te motiviše studente na stvaranje i kreacije.</p>
<p>Okvirni sadržaj posebni program</p>	<p>Studenti koji posjeduju viši nivo tehničkih znanja iz predmeta karate usavršavati će kompleksnije oblike sportske borbe, koji su kreirani po uzoru na situaciju u kojoj se te tehnike mogu primijeniti (dogovoreni sparing, kombinacije nožnih udaraca u mjestu i u kretanju, rad na trenažerima), a u svrhu zaštite i očuvanja zdravlja. Program se provodi dozirano uz kontrolu opterećenja i ispravnosti tehničke izvedbe, sa akcentom na zaštitu od povređivanja prilikom izvođenja određenih tehnika (naročito pri radu na trenažerima). Potrebno je razvijati interakcijski pristup vježbama kako bi došla do izražaja kreacija studenata koje će pozitivno uticati na motivaciju prilikom izvođenja vježbi. Stručno provođenje programa utiče na očuvanje postojećeg stanja subjekta, te dovođenja istog u novo stanje na višem nivou u smislu motoričke spremnosti kao i očuvanju zdravlja.</p>
<p>Oblici izvođenja nastave</p>	<p>Teorijsko – praktična nastava (vježbe)</p>
<p>Tjelesna aktivnost</p>	<p>SAMOODBRANA</p>
<p>Opis općih i specifičnih znanja i vještina</p>	<p>Studenti će steći teorijska znanja o samoodbrani, pravilima samoodbrane i usavršiti osnovne elemente tehnike i taktike samoodbrane kao i dobiti upute o uticaju samoodbrane na održavanje i unapređenje pojedinih antropoloških obilježja. Informisanjem o značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja, pravilnoj prehrani, ličnoj higijeni, sportskoj odjeći i obući i ponašanju na</p>

	sportskim terenima, odgojno se može utjecati na formiranje navike vježbanja u svrhu unapređenja zdravlja, radne učinkovitosti i kvalitete života.
Okvirni sadržaj osnovni program	Cilj nastave samoodbrane je optimalan razvoj motoričkih osobina i sposobnosti usmjerenim kineziološkim aktivnostima, te povezivanje preferencija studenata prema određenim aktivnostima u svrhu zadovoljenja potrebe za kretanjem i podizanje kvalitete života i zdravlja na viši nivo. Program samoodbrane zasnovan na principima borilačkih sportova, osigurava edukaciju i usavršavanje tehnika koje mogu doprinijeti stvaranju kvalitetnijih preduslova lične zaštite (stavovi, kretanje sa izmicanjem (eskivaže), blokovi, osnovne odbrane od raznih hvatova, ručni udarci, nožni udarci, kate za usavršavanje kretanja, i dr.).Kineziološkim operatorima poboljšat će se koordinativne sposobnosti, agilnost, eksplozivna snaga kao i funkcije kardiovaskularnog i respiratornog sistema posebnim vježbama disanja.Studenti će dobiti informacije o uslovima i načinu upotrebe tehnika u svrhu samoodbrane.Program potiče pozitivan osjećaj potreba za tjelesnim vježbanjem, te jačanje samopouzdanja kao faktora motivacije za stvaranjem i kreacijama studenata.
Okvirni sadržaj posebni program	Studenti koji posjeduju viši nivo tehničkih znanja iz predmeta samoodbrana usavršavati će kompleksnije oblike iste koji su kreirani po uzoru na situaciju u kojoj se te tehnike mogu primijeniti (odbrane od noža, palice, pištolja), a u svrhu zaštite i očuvanja zdravlja.Program se provodi dozirano uz kontrolu opterećenja i ispravnosti tehničke izvedbe, sa akcentom na zaštitu od povređivanja prilikom izvođenja određenih tehnika.Razvijati interakcijski pristup vježbama kako bi došle do izražaja kreacije studenata koje će pozitivno uticati na motivaciju prilikom izvođenja vježbi.Stručno provođenje programa utiče na očuvanje i povećanje postojećeg stanja subjekta u smislu motoričke spremnosti kao i očuvanju zdravlja
Oblici izvođenja nastave	Teorijsko – praktična nastava (vježbe)
Tjelesna aktivnost	TAE-BO
Opis općih i specifičnih znanja i vještina	Studenti će steći teorijska znanja o tae-bo načinu vježbanja, pravilima tae-bo vježbanja i usavršiti osnovne elemente tehnike i taktike tae-bo vježbanja kao i dobiti upute o uticaju tae-bo vježbanja na održavanje i unapređenje pojedinih antropoloških obilježja. Informisanjem o značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja, pravilnoj prehrani, ličnoj higijeni, sportskoj odjeći i obući i ponašanju na sportskim terenima, odgojno se može utjecati na formiranje navike vježbanja u svrhu unapređenja zdravlja, radne učinkovitosti i kvalitete života.
Okvirni sadržaj osnovni program	Cilj nastave tae-bo je optimalan razvoj motoričkih osobina i sposobnosti usmjerenim kineziološkim aktivnostima, te povezivanje preferencija studenata prema određenim aktivnostima u svrhu zadovoljenja potrebe za kretanjem i podizanje kvalitete života i zdravlja na viši nivo. Program tae-bo, zasnovan na principima borilačkih sportova, izvodi se uz muziku, te osigurava edukaciju i usavršavanje tehnika udaračkih borilačkih sportova, koje mogu

	doprinijeti stvaranju kvalitetnijih preduslova zdravstvene zaštite (stavovi, kretanje sa izmicanjem (eskivaže), blokovi, ručni udarci, nožni udarci, koreografije ručnih i nožnih tehnika). Kineziološkim operatorima poboljšat će se koordinativne sposobnosti, segmentarna brzina, agilnost, aerobna izdržljivost, i funkcionalne sposobnosti uz redukciju tjelesne težine. Studenti će dobiti informacije o uslovima i načinu upotrebe tehnika u svrhu aerobnog vježbanja koje zadovoljava potrebe za istim. Program potiče pozitivan osjećaj potreba za tjelesnim vježbanjem, smanjuje stres, a muzika uz koreografiju pozitivno motiviše studente/ice na stvaranje i kreaciju novih koreografija
Okvirni sadržaj posebni program	Studenti koji posjeduju viši nivo motoričkih i funkcionalnih sposobnosti usavršavat će kompleksnije oblike vježbanja koji su kompleksni po strukturi, a u svrhu očuvanja i poboljšanja postojećeg nivoa zdravlja. Program se provodi dozirano uz kontrolu opterećenja i ispravnosti tehničke izvedbe složenih elemenata u kreacijama uz muziku sa akcentom na zaštitu od povređivanja prilikom izvođenja određenih tehnika. Razvijati interakcijski pristup vježbama kako bi došle do izražaja kreacije studenata koje će pozitivno uticati na motivaciju prilikom izvođenja istih. Stručno provođenje programa u prijatnom ambijentu i uz muziku potiče osjećaj „prijatnog“ vježbanja koji svojim načinom i svakodnevnom primjenom utiče na očuvanje i povećanje postojećeg stanja subjekta u smilu motoričke spremnosti kao i očuvanju zdravlja.
Oblici izvođenja nastave	Teorijsko – praktična nastava (vježbe)
Tjelesna aktivnost	BADMINTON
Opis općih i specifičnih znanja i vještina	Studenti će steći teorijska znanja o pravilima u badmintonu, takmičenjima u badmintonu i usavršiti osnovne elemente tehnike i taktike igre kao i dobiti upute o uticaju badmintona na održavanje i unapređenje pojedinih antropoloških obilježja
Okvirni sadržaj osnovni program	Cilj nastave badmintona je studente osposobiti za samostalnu igru usvajanjem osnovnih elemenata tehnike: forhend udarac ispod ruke, forhend udarac iznad glave, bekhend udarac ispod ruke, visoki servis i kratki servis te kretanja po terenu: u smjeru naprijed-nazad. Informirati studente o osnovama tehnike i taktike igre te trenaznim vježbama koje unapređuju: brzinu, ritam, koordinaciju i eksplozivnu snagu. Kineziološkim operatorima opće kondicijske pripreme uticati na razvoj i unapređenje eksplozivne snage, brzine, koordinacije, fleksibilnosti i preciznosti.
Okvirni sadržaj posebni program	Studenti koji posjeduju višu nivo motoričkih znanja o badmintonu usavršavat će elemente tehnike i taktike u igri: anticipacija, korištenje središnje pozicije, važnost promjene ritma i brzine. Osposobiti studente za igru parova – izmjena igrača i taktici u igri parova: važnost servisa, napadački stil igre, važnost odbrane, kretanja u prijelazu iz odbrane u napad. Istodobno upoznati studente sa specifičnostima igre mješovitih parova. Specifičnom kondicijskom pripremom unaprijediti sposobnosti za efikasnu igru. Provoditi različite sisteme takmičenja među

	studentima. Pojedince s većom motivacijom usmjeravati u klubove i sportsku poduku.
Oblici izvođenja nastave	Teorijsko – praktična nastava (vježbe)
Tjelesna aktivnost	STOLNI TENIS
Opis općih i specifičnih znanja i vještina	Studenti će steći teorijska znanja o pravilima u stolnom tenisu, takmičenjima i usavršiti osnovne elemente tehnike i taktike stolnog tenisa kao i dobiti upute o uticaju stolnog tenisa na održavanje i unapređenje pojedinih antropoloških obilježja. Informisanjem o značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja, pravilnoj prehrani, ličnoj higijeni, sportskoj odjeći i obući i ponašanju na sportskim terenima, odgojno se može utjecati na formiranje navike vježbanja u svrhu unapređenja zdravlja, radne efikasnosti i kvalitete života.
Okvirni sadržaj osnovni program	Cilj nastave stolnog tenisa je usavršavanje osnovnih elemenata stolnog tenisa, kao i usvajanje znanja o strukturi rekreativnog treninga u stolnom tenisu. Tokom redovnih rekreativnih treninga može se uticati na razvoj preciznosti, koordinacije i gibljivosti kao i osposobiti studente za samostalnu igru, učenjem osnovnih elemenata tehnike (forhend i bekend, servis, imitacija pravilnog pokreta) te kombinacijom osnovnih elemenata u igri. Upoznati studente o tehničkoj pripremi. Istovremeno kineziološkim operatorima utjecati na dominantne motoričke sposobnosti u stolnom tenisu: brzinu, izdržljivost, snagu, koordinaciju, agilnost, ravnotežu i funkcionalne sposobnosti.
Okvirni sadržaj posebni program	Studenti koji posjeduju viši nivo motoričkih znanja usavršavat će tehniku elemenata radi efikasnije igre i upoznati nova taktička znanja (servis i vraćanje servisa, sistemi igre u napadu i obrani, taktika u igri protiv napada, taktika u igri protiv obrane). Osim osnovne kondicijske pripreme studenti će dobiti upute o kineziološkim operatorima specifične kondicijske pripreme i primjeni stolnoteniskih kondicijskih vježbi s partnerom, s robotom i više loptica. Organizirat će se na nivou fakulteta turniri u stolnom tenisu a, a studenti će se uputiti i poticati da se uključe u organizaciju i sistem rekreativnih liga u stolnom tenisu.
Oblici izvođenja nastave	Teorijsko – praktična nastava (vježbe)
Tjelesna aktivnost	TENIS
Opis općih i specifičnih znanja i vještina	Studenti će steći teorijska znanja o pravilima u tenisu, takmičenjima u tenisu i usavršiti osnovne elemente tehnike i taktike tenisa kao i dobiti upute o uticaju tenisa na održavanje i unapređenje pojedinih antropoloških obilježja. Informisanjem o značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja, pravilnoj prehrani, ličnoj higijeni, sportskoj odjeći i obući i ponašanju na sportskim terenima, odgojno se može utjecati na formiranje navike vježbanja u svrhu unapređenja zdravlja, radne efikasnosti i kvalitete života
Okvirni sadržaj osnovni program	Cilj nastave tenisa je osposobiti studente za samostalnu igru usvajanjem osnovnih elemenata tehnike (forhend, bekend, servis, smeš, volej). Program kolegija tenisa osigurava ovladavanje specifičnim elementima tehnike i osnovama taktike igre: napadom nakon servisa, napadom

	<p>s osnovne crte i iz osnovnog polja te taktikom obrane nakon prijema servisa kao i analizom frekvencija situacijskih parametara tenisa, samoocjenjivanjem efikasnosti tehničkih elemenata i usvajanje informacija o programima kondicijskih vježbi u svrhu prevencije ozljeda specifičnih u tenisu.</p>
Okvirni sadržaj posebni program	<p>Za studente koji posjeduju viši nivo motoričkih znanja o tenisu primijenit će se kineziološki operatori koji pridonose usavršavanju elemenata tehnike na kojima se temelje individualni taktičko-situacijski elementi igre. Osposobiti studente za igru parova. Usavršavati tempo igre, pokrivanje prostora te napadačku igru na mreži. Primjenjivati će se kompleksi trenažnih operatora za razvoj i održavanje bazičnih i specifičnih funkcionalno-motoričkih sposobnosti. Osobito isticati i povezivati značaj igračke inteligencije, koncentracije, vizualizacije, motivacije i kontrole psihološkog pritiska s obzirom na specifičnosti budućeg zanimanja. Provoditi različite sisteme takmičenja među studentima, upoznati ih s organizacijom tenis turnira te sistemom poduke i edukacije za učitelje tenisa.</p>
Oblici izvođenja nastave	Teorijsko – praktična nastava (vježbe)
Tjelesna aktivnost	ODBOJKA
Opis općih i specifičnih znanja i vještina	<p>Studenti će steći teorijska znanja o pravilima i odbojkaškim takmičenjima i usavršiti osnovne elemente tehnike i taktike odbojkaške igre kao i dobiti upute o uticaju odbojke na održavanje i unapređenje pojedinih antropoloških obilježja. Informisanjem o značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja, pravilnoj prehrani, ličnoj higijeni, sportskoj odjeći i obući i ponašanju na sportskim terenima, odgojno se može utjecati na formiranje navike vježbanja u svrhu unapređenja zdravlja, radne učinkovitosti i kvalitete života.</p>
Okvirni sadržaj osnovni program	<p>Cilj nastave odbojke je zadovoljiti osnovne potrebe za kretanjem, rekreacijom, te povezivanje preferencija studenata prema određenim kineziološkim aktivnostima u svrhu zadovoljenja potrebe za kretanjem i kvalitete emocionalnog života i zdravlja. Program kolegija "ODBOJKA" podrazumijeva ponavljanje i učenje osnovnih elemenata tehnike kompleksa igre I i kompleksa igre II: Gornje (vršno) odbijanje, donje (podlaktično) odbijanje, blok, smeč, servis, prijem servisa, odbrana polja, klizeći upijač. Trenažnim sredstvima za razvoj brzinske i eksplozivne snage, agilnosti, brzine reakcije, frekvencije pokreta i ravnoteže unaprijedit će se motoričke sposobnosti koje su važne za uspješnost u odbojkaškoj igri. Studenti će dobiti upute o pravilnosti izvedbe, ciljevima vježbi i primjerenom doziranju opterećenja. Program upotpunjuju znanja o očuvanju i unapređenju zdravlja i značaju svakodnevnog tjelesnog vježbanja. Program potiče pozitivne vrijednosti studenata prema tjelesnom vježbanju, a u svrhu njihova osposobljavanja za samoinicijativno cjeloživotno tjelesno vježbanje.</p>
Okvirni sadržaj posebni program	<p>Studenti koji su na većem nivou tehničke pripremljenosti, usavršavat će individualnu i grupnu taktiku napada i odbrane: Penal, dupli penal, alma, rus, samozaštita bloka, zona odgovornosti, taktika servisa, taktika prijema lopte</p>

	<p>itd. U suradnji sa zainteresiranim studentima organizirati će se takmičenja u odbojci na nivou fakulteta radi provjere motoričkih znanja i sposobnosti te formiranja odbojkaške ekipe fakulteta u svrhu sudjelovanja na univerzitetskom takmičenju. Stručno provedeni procesi tjelesnog vježbanja unapređuju i održavaju motoričke sposobnosti čime se povećava mogućnost očuvanja zdravlja i uspjeha u studiju.</p>
Oblici izvođenja nastave	Teorijsko – praktična nastava (vježbe)